

ב.ו.ל.ט.י.ן

גליון מס' 406

ב.ט.א.ו.ן | א.י.ג.ו.ד | י.ו.צ.א.י | ס.י.ן

נובמבר - דצמבר 2011 ♦ שנה 58 ♦ חשוון - כסלו תשע"ב מוסף עברי

www.jewsofchina.org

2011 - 1951 60 שנה לאיגוד יוצאי סין בישראל

2011 - 1961

50 שנה

בית הכנסת לזכר קהילות יהודיות בסין, תל אביב רח' הגולן

תערוכת צילומים על "יהודי טינצזין" מוזיאון "בית התפוצות" בתל אביב

4 לנובמבר 2011

לפני תחילת הטקס

סגירת סין בישראל גבי גאו יאנפין

י"ר ועדת הקונגרס העממי

מר שמואל (סם) מילר מיוצא טינצזין

ממלא מקום מנכ"ל המשרד ליחסי חוץ והתפוצות של ישראל
מר דניאל סימן

יועץ בכיר של מוזיאון "בית התפוצות" גד בן-ארי
מקבל את מוצגי התערוכה

תוכן העניינים

איגוד יוצאי סין

נוסד ב-1951

תל-אביב, "בית-פונבה",

רח' גרוזנברג 13,

e-mail: igud-sin@013.net

טל. 03-5171997 פקס. 03-5161631

"מטרת האיגוד היא לארגן את תושבי סין והמזרח הרחוק לשעבר לסייע הדדי ולשיתוף-פעולה".
(מתוך תקנון האגודה)

עורך ראשי: תדי קאופמן

סגנית עורך מוסף עברי: יהודית בין

חברי המערכת: יהודית בין,

אורי בין, תדי קאופמן, יוסי קליין

ויהודית סנדל

מטרות ה"בולטין"

בהוציאם לאור את ה"בולטין", איגוד יוצאי סין בישראל שואף לענות על הצרכים שלהלן:

1. לעודד את תחושת השותפות בין תושבי הקהילה היהודית לשעבר של סין.
2. לקיים ערוץ של קשר בין יוצאי סין בישראל ובגולה.
3. לסייע באיסוף, שימור והוצאה-לאור של מסמכים היסטוריים העוסקים בחיי אותה קהילה.
4. לסייע לאיגוד יוצאי סין במילוי מטרותיו, במיוחד אלה שעוסקים בסיוע סוציאלי ובמלגות חינוכיות לבני דור ההמשך של יוצאי סין בישראל.

איגוד יוצאי סין

ת.ד. 29786

תל אביב 61297

Kindly note our address:

Igud Yotzei Sin

P/O/B/ 29786

Tel Aviv 61297 Israel

4	ת. קאופמן	בענייני דיומא
5		תערוכת יוצאי טיינזין
6	דר' א. קאופמן	כפר קטן ושמו חרבין
9	י. סנדל	שוב בחרבין
10		לזכרם
11		הגדוד העברי
12	ב. ערד	שוב בתמונה
13		שמחות
14	ח. עמית	זה לא דומה
16	ז. קליבנוב	הכל על שרה רוס
18		באגוד יוצאי סין ואגודת ידידות
19	מ. רוגוב	מיליארד דובר רוסי
22	ו. ארנולד	למכור פיצה לסינים
23	צ. לזין	סינית זאת לא רק שפה
24	ת. קאופמן	עשרים שנות ידידות
25	ב. ערד	תל-אביב של סין
27	ש. ליכטיג	מרגל מחרבין
27		משהו על שי לעמיתך בסין
28		מאסיה באהבה
28	מ. אורבך	ישראלים שיפעלו בחרבין
29	נ. נחמיה	חלומה של אסיה
30		ח. הרצוג ביקור בסין
31	ה. ביכס	הירוהיטו ולידת יפן
32-33		50 שנות בית הכנסת
34		נסיעה סנטימנטלית של פלורי כהן

לקוראינו הכותבים

בזה הרינו להביא לתשומת לב חברינו כי החל מן המהדורה

הנוכחית של "בולטין" נכנסים לתוקף הכללים הבאים:

1. כל חומר הנשלח ל"בולטין" לשם פרסום חייב להיות מודפס. מאמרים ומכתבים בכתב יד לא יתקבלו לטיפול.
2. כל מאמר - זיכרון פרטי חייב להיות חתום ע"י הכותב. המאמר יפורסם ללא עריכת מערכת (כלשונו), ואין מערכת "בולטין" מקבלת על עצמה כל אחריות על תוכנו.
3. חומרים שנשלחו למערכת "בולטין" לא יוחזרו לשולח.
4. כבעבר, שמחה מערכת "בולטין" לקבל מקוראינו מכתבים ומאמרים, ומזמינה אתכם להמשיך ולהשתתף השתתפות פעילה בחיי בטאוננו.

60 שנה לאיגוד יוצאי סין

חג החנוכה הקרב ובא מציין לא רק את הפגישה המסורתית של יוצאי סין, וחלוקת המלגות לצאצאי יוצאי סין, אלא גם 60 שנה לקיום איגוד יוצאי סין.

חלפו 60 שנה מהיום, כאשר ב-1951 בבית הקפה "פולטין" בתל-אביב (שני צעדים מ"בית פונבה") התאספה קבוצה של חברים מיוצאי הקהילות היהודיות של שנחאי, חרבין, טינצזין ודיירן והחליטה להקים ארגון של יוצאי סין. היום, למרות שמלאו לאיגוד כבר 60 שנה, ממשיך האיגוד לנהל עבודה קהילתית פורייה.

איגוד יוצאי סין - זהו ארגון יוצאי סין בישראל, אשר מטרתו לאחד את יוצאי סין מערים שונות בסין, חברי קהילות של יהודים-רוסיים (אשכנזים), חברי הקהילה הספרדית של שנחאי ופליטים יהודיים ממרכז אירופה שמצאו מקלט בשנחאי. תכנית האיגוד נותרה כפי שהייתה לפני 60 שנה: עזרה סוציאלית ליוצאי סין הנזקקים, תמיכה בדור הצעיר דרך חלוקת המלגות ללומדים במוסדות להשכלה גבוהה בישראל ודאגה לשימור עברנו בסין דרך הוצאה לאור של "בולטין איגוד יוצאי סין" וספרים הנוגעים בהיסטוריה של יהודי סין, כמו כן שימור מצבות זיכרון הקשורים לתקופת שהייתם של היהודים בסין. כל המטרות הללו הושגו וממשיכות לעמוד בראש דאגתנו באיגוד שלנו.

היום אנו מעניקים את עזרתנו לשישים נזקקים יוצאי סין, לא מכבר מספרם עמד על 150. הסכום המוענק למטרה זו בהחלט לא קטן, ועומד על 80.000 \$ לשנה.

אם בעבר הוענקו המלגות ליוצאי סין ולילדיהם, היום מקבלים את המלגות נכדיהם וניניהם. לאורך כל שנות קיומנו חולקו 4.000 מלגות, בממוצע 150 מלגות לשנה, סכום כולל - 80.000\$.

כתוצאה ממאמצנו לשימור עברנו בסין - הוקם מוזיאון של העבר היהודי בחרבין ובשנחאי וכן נשמר בית הקברות היהודי בחרבין, היחיד שנותר לפליטה בשטחה של סין.

איחודם של יוצאי סין תורם להפעלת המרכז "בית פונבה", שם נמצאת המזכירות של איגוד יוצאי סין, ארכיון, הוצאה לאור של "בולטין איגוד יוצאי סין" ואתר באינטרנט, אשר יחד עם ה"בולטין" מהווה עובדה חשובה בכל הנוגע לשימור עברנו בסין. בכל הדברים המוזכרים לעיל עוסקת קבוצה של פעילים, התורמת מזמנה ללא לאות

פרס לספר "היסטוריה של משפחות יהודיות בחרבין"

קיבלנו הודעה מחרבין, הספר "היסטוריה של משפחות יהודיות בחרבין" זכה לפרס בתחרות ה-17 לספרי מחקר היסטוריים.

עורכי הספר - הם עובדי המרכז לחקר ההיסטוריה של יהודי חרבין באקדמיה למדעי החברה של חבל הילוצ'יאן, גב' חן טיאניאן, מר צ'ן הוצזה ומר סיאו הון.

אנו מברכים מכל הלב את ידידנו מחרבין ומאחלים להם הצלחה רבה בעבודתם היקרה בשימור ההיסטוריה של יהודי חרבין.

חג חנוכה שמח!

הגיליון הנוכחי של "בולטין איגוד יוצאי סין" יוצא לאור בחג החנוכה, חג ניצחון של הרוח היהודית, חג גבורה, חג בו האמונה גברה על הכוח.

חג המהווה כבר שנים רבות חג של יוצאי סין, המציינים באותו שבוע פגישת חברים והענקת מלגות לסטודנטים מהדור הצעיר של יוצאי סין.

חג חנוכה שמח חברים יקרים!

לטובת יוצאי סין. איש, כולל כותב השורות הנ"ל, לא האמין שנחזיק מעמד לאורך 60 שנה. אך עם עובדות לא מתוכחים. איגוד יוצאי סין חי מזה 60 שנה וממשיך לחיות תוך תמיכה מידידנו בארץ ומחוצה לה. כל הכבוד לכל יקרנו! עד 120 שנה!

ברכות לשגרירה החדשה של סין בישראל

השגרירה החדשה של סין בישראל, גב' גאו ינפין מסרה את כתב האמנה שלה לנשיא מדינת ישראל והחלה בעבודתה.

גב' גאו ינפין בעלת תואר דוקטור למשפטים ובעלת ניסיון דיפלומטי. לפני בואה לישראל מילאה תפקידי מפתח במשרד ליחסי חוץ בסין ובמוסדות סיניים רבים מחוץ למדינתה. זוהי אישה משכילה מעין כמוה, סימפטית וחברותית.

אנו מברכים את השגרירה החדשה של סין בישראל, גב' גאו, בברכה מסורתית משלנו "ברוכה הבאה!" אנו מאחלים לה הצלחה בעבודתה הדיפלומטית האחראית במדינתנו.

איגוד יוצאי סין בישראל הזמנה

ההנהלת איגוד יוצאי סין בישראל
מתכבדת להזמין
למפגש חנוכה המסורתי של יוצאי סין,
שבמרכזו טקס חלוקת מלגות לסטודנטים.

האירוע יתקיים ביום שלישי,
א' בטבת תשע"ב, 27 בדצמבר 2011,
במרכז ענב לתרבות, רח' אבן גבירול 71,
על גג "גן העיר" תל-אביב.

הדלתות תפתחנה בשעה 17:00 למפגש חברים וכיבוד קל.
דלתות האולם תנעלנה בשעה 18:00 לפתיחת הטקס.

תערוכת צילומים על "יהודי טינצזין" מוזיאון "בית התפוצות" בתל אביב

4 לנובמבר 2011

שגרירת סין בישראל, גב' גאו יאנפין

משמאל לימין: דניאל סימן, ת. קאופמן, מר סיאן חיאיאן
וגב' גאו יאנפין

ורדה פריבר-זוסמן, ת. קאופמן, דני פרידמן, מיוצא טינצזין

נציג מטעם "בית התפוצות" מר גד בן-ארי

קבוצת יוצאי טינצזין עם גב' אנה סונג

יוסי יקובסון מיוצא טינצזין

5

א
ו
ג
ו
ד
י
י
א
צ
י
י
ס
י
ו

כפר קטן ושמו חרבין

מאת ד"ר א"י קאופמן

קטעים מתולדותיו

"כפר קטן ושמו חרבין" הינו דין וחשבון תעודי של התפתחות קהילתו היהודית, הנכתב במקורו בשפה הרוסית בידי אחד מותיקי אותו כפר דייגים קטן על הגדה התלולה של הנהר סונגרי המכוסה שיחי בר של קני סוף צפופים ועבוטים, בפיתתה הנידחת של סין אשר שלטונה הקיסרי היה אז בשל ליפול בלחץ של הזמנים המודרניים אשר הגיעו גם לשם יחד עם הרכבת הטרנס סיבירית בשנות ה-90 המאוחרות של הנאה ה-19. הספר כתוב בשפה ישירה ונוחה לקריאה כסיפור מרתק על ידי אדם שהיה בעצמו במעורבות אותם הוא מתאר בהתחשב בעניין ההולך וגובר בקהילה היהודית של סין בקרב אנשי מעש ורוח (במשך חודש בחודשו מבקרים בארכיון שלנו עתונאים, סופרים והיסטוריונים רבים כדי לקבל מידע וצילומים), החליטה מערכת "בולטין" לפרסם על דפיו את הספר פרק פרק בתרגום עברי. (מערת "ביולטיין").

קטע 1

מן הימים הראשונים של שהותי בחרבין התעניינתי בפעילות תרבותית וצינית הנעשית בקרבה. החיים החברתיים היהודיים כמעט ולא היתה קיימת שם, והתושבים היהודיים של הכפר לא גילו שום עניין בצד היהודי של החיים שם. לעתים רחוקות הם הופיעו בבית הכנסת, ובאסיפות הכלליות של הקהילה - לעתים נדירות עוד יותר. לעתים אפשר היה למצוא אחדים מהם בסיפריה גורג'ית שנוסדה בחרביו בשנת 1906 ע"י פעילים גורג'ים. הספריה היתה מארגנת "ערבי תרבות" בתאריכי זכרון של סופרים, מלחינים, ציירים ואנשי מדע רוסיים. בערבי תרבות אלה נערכו הרצאות ודיונים ספרותיים למיניהם. גם אני הזמנתי להרצות - פעם על פילוסוף יהודי, שפינוזה, ופעם אחרת על הסופר קורולנקו. בימים ההם היתה חרבין בעלת אוכלוסיה יהודית כבת 5000 נפש. בחודש ספטמבר, 1912 ערכה "ההנהלה החברתית של חרבין" ספירת אוכלוסין. תוצאות המבצע שפורסמו בחודש פברואר, 1913 קבעו שבערבין גרו באותה עת 5032 יהודים (2628 גברים ו-2404 נשים) ו-43,000 רוסים. הקהילה היהודית של חרבין נוסדה באופן רשמי ב-1903. באותה עת היתה חרבין לא יותר מכפר קטן הרחק מן הדרך הראשית לציויליזציה. היהודים שהופיעו שם באו

בשנה הבאה (1903) התקיימו בחירות רשמיות ל"הנהלה רוחנית" בהן נבחר רפאל מתויביץ' מאירוביץ' לתפקיד של גבאי. לתואר של "מנהיג רוחני זכה לרב שצאל לזין אשר הזמן לשם כך מרוסיה. בעקבות הבחירות הוכרה הקהילה רשמית ע"י ממשלת סין הקיסרית ורשות הרכבת הסינית-רוסית. באותם הימים מנתה אוכלסיה יהודית של העיר כבר 300 נפשות אשר התגוררו בעיקרם בבתי עץ חד-קומתיים בארבעת הרחובות הקיימות בשכונת "פריסטאן" סמוך לנהר והן סמנאיה, מגזינאיה, פוליצייסקאיה וארטילריסקאיה. אף בניין אחד בנוי אבן טרם נראה בשטח "חרבין הרבתי" של אותם הימים.

במוצת הזמן רכשה "ההנהלה הרוחנית" אולמות נוספים לתפילה ולתפיקודי פולחן אחרים כגון טהרה שחיטה. באותה שנה הוקמה "חברה קדישא" ונרכש מגרש לבית קברות. שאלות דתיות טופלו והוכרעו ע"י הרב לזין. באותה תקופה (1904-1904) גדל מספר חיילים יהודיים ששירתו בסוסיים שונים בשטח מ-164 ל-219. גם צרכי דת שלהם טופלו ע"י "ההנהלה הרוחנית" של הקהילה היהודית בחרבין. עם פרוץ מלחמת רוסית-יפנית מספר חיילים יהודיים ששירתו בצבא הרוסי שהגיעו למנצ'וריה גדל פי עשר, וכך גדלו גם דרישותיהם הדתיות. ועד ש הוקם במיוחד טיפל בהן. בנוסף לעזרה הנ"ל, הוקם לחיילים יהודיים שהיו בחופשה בחרבין, מטבח-חינם במרתף של בית תפילה. כן דאגה "ההנהלה הרוחנית" לחופשה למשך יומיים הראשונים והאחרונים של חג הפסח עבור החיילים היהודיים.

פרשת בייליס

השנים 1911-1913 היו שנים סוערות עבור הקהילה היהודית הצעירה של חרבין בגין הפרשה הידועה לשימצה, "פרשת בייליץ". הפרשה היא ידועה דיה כדי לא לעמוד עליה בפרוטרוט. רק נזכיר לאלה הזקוקים להזכרה כי בכפר נידח ואסילקובו נרצח נער רוסי בשם אנדריי יושצ'נסקי, ואילו במעשה הואש יהודי בשם מנדל בייליס. על פי כתב אישום, אילת הרצח היה כביכול "מנהג יהודי פולחני" לרצוח ילדים נוצריים ערב חג הפסח ולהשתמש בדמם להכנת מצות. מסמכים שנמצאו בשנת 1917, עת השתוללה ברוסיה המהפכה הגדולה,

מסיבירה השכנה. בעיקר הם היו ספקי חומרי בניין ומצרכים כלליים ל בוני קו הרכבת, ולא יהיה זה מוגזם לאמור שאנשים אלה היו החלוצים של הכלכלה האדירה של מנצ'וריה של ימינו. תנאי חיים היו קשים מאד ודרשו אנרגיה, גבורה וחוש התאמה למצבים בלתי רגילים. לא היה להם שום סיבה להיות בטוחים שהם הצליחו במפעל חייהם. אך למרות הכל הם הצליחו.

מספר תושבי חרבין יהודיים זחל מעלה בעקשנות. הם החלו מופיעים גם בנקודות אחרות במנצ'וריה לאורך פסי הרכבת - ממנצ'או-לי עד דירין (עתה דליין). ב-1904, בחרבין חיו כבר 500 יהודים, ואילו עוד ב-1899 התפלל בה המניין הראשון. הם נפגשו בדירות שונות של יהודים שונים (קונוואלוב, באך, ברקוביץ'). יהודים אחדים חיו בכפרים קטנים אחרים: חאילאר, יאומן, מאו אר-שאן ועוד. בשנת 1902, 45 יהודים כבר גרו בחרבין. ביוזמתו של ברקוביץ' נוסד תא של "חברים נמרצים". בשנת 1903 הוליד תא זה את הגרעין של הקהילה היהודית המפוארת של חרבין אשר נסגרה רק בשנות ה-1950 משעזבו את סין היהודים האחרונים של חרבין. לא נותר אף מסמך אודות לידתה של הקהילה זו. אולי לא היו קיימים בכלל. המסמך הכתוב הראשון שנמצא בארכיון של הקהילה היהודית בחרבין, נושא תאריך 1902 ומתייחס ל-32 יהודים בדירתו של יהודי בשם גנדלר ודנו בדבר העסקתו של שוחט קבוע במשרה מלאה.

המסמך חתום ע"י ב. ברקוביץ', פרצל, מאירוביץ', אברמוב, אחים באך, דריזין, מברקוביץ', סמסונוב, מורדוחוביץ', ברגוט, וינרמן, דוביסוב, פרסקי, פוברזנסקי, גולומב, אחים לאש, האיסלנד, ומאירוב. ראייתי את אחדים מאנשים הנ"ל אודות הימים הראשונים של קהילת היהודים בארץ נידחת זאת.

לא נמצאו מסמכים על התארגנות או בחירות להנהלה כלשהי, אבל ה"פסק דין" מצוין ש"בוריס ברקוביץ' הוסמח לחתום על חוזה עם השוחט נפיאר וחתימתו (של ברקוביץ') הייתה החתימה הראשונה של המסמך הראשון על אודות הקהילה היהודית בחרבין. מישהו מותיק-ותיקי חרבין אמר לי כשיחה אישית כי ה"סטארוסטה" (רוסית: מעין "זקן קהילה" או גבאי - ע.פ.) הראשון של הקהילה היהודית בחרבין היה בוריס ליונטייביץ' ברקוביץ'.

מסמכים רשמיים שהוכיחו סופית וללא צל של ספק כי הרוצחים היו חברי כנופיה פלילית מסוכנת בראשותה של וירה צ'בוריאק המוכרת היטב למשטרה. לא לבדו ישב בייליס על ספסל הנאשמים, אלא עם יהודי כולו המואשם ב"רצח גויים, כפי שדורשת זאת הדת היהודית ממאמיניה". היתה זו האשמה מספקת כדי לעורר גל עכור של פוגרומים אשר שטף את "תחום המושב" היהודי בספר המערבי של אימפריה רוסית האדירה.

המומרים

הרדיפות האכזריות והפוגרומים עקובי מדם לא יכלו אלא לחזק את ה נטיה לערוק מן שורות של העם הנרדף. נטיה זו פגעה בעיקר בנוער של האינטליגנציה היהודית שחלק ממנו ראה בעריקה פתרון לבעייתיותם, ומפתח לדלת הסגורה בפניהם למוסדות הסכלה גבוה אשר לה היו כה צמאים. כדי להיכנס לאוניברסיטה נערים ונערות יהודיים רבים עברו לדת נוצרית (בעיקר, לותראנית). היו בחרבין יהודים מומרים אשר התנצרו עוד טרם בואם לחרבין. היה אף מקרה כאשר יהודי מומר עמד בראש עיריית חרבין. היו גם יהודים מומרים אשר במרוצת הזמן חזרו לדתם הישנה.

באותו זמן גר בהלסינקי, בירת פינלנדיה הקרובה, כהן דת נוצרית לותרנית בשם האב פ'כרה. הוא נהג לקבל לחיק הנוצרות כל את כל מי שהיה מוכן להצהיר על רצונו בכך. גם על היכרותו של הנוצרי החדש עם עקרונות דתו החדשה לא הקפיד הכומר. הוא הסתפק בקבלת הצהרתו בכתב בצירוף של צילום 250 רובל במזומן (הוא היה מדגיש במזומן). טקס הטבילה נערך בחדר האוכל בביתו הפרטי של הכומר בנוכחות שתי עדות: רעייתו ובתו, ו"היהודי לשעבר" היה מקבל את דרכונו כפלוני בן דת נוצרית-לותראנית. יותר מזה: אם הנסיעה חהחסינק היתה להטרדה ללקוח, אזי תספיק העברת ההצהרה והמזומנים בדאר רשום. גם קבלת הדרכון החדש תתבצע באותו אופן. כך במשך שנתיים (-1911 1912) העביר הרועה הטוב 1005 יהודים לדת ישוע הנוצרי. משגילו השלטונות הרוסיים את הפרשה, נאלץ האב פ'כרה להיפרד מ-15,125 רובל שהרוויח. אולם המומרים נשארו מומרים. קבוצת צעירים יהודיים פנו אלי להפנות את תשומת לבו של הציבור שאלת מומרות המונית זו. הוקדש ערב דיון סוער לנושא "אבדן הנוער שלנו". האולם היה מלא עד אפס מקום. עשרות נאלצו להישאר בחוץ. עשרות נאמו. ביניהם גם אני. התפזרנו בהרגשה שלא מיצאנו את הנושא.

גם המפגש השני לא הספיק כדי לענות הכל השאלות. לא רק יהודים השתתפו בדיונים. באו גם אנשי רוח רוסיים ויהודים אשר בדרך כלל אינם מתעניינים ב"עניינים יהודיים".

היה צורך לקבוע מפגש שלישי, אשר היה לא פחות לוהט מששני קודמיו.

מקרה מזעזע

ב-1913 קרה מקרה מזעזע אשר נשאר בלתי ידוע בקרב הקהל הרחב. שמעתי עליו במקרה, עת התאספנו כתרסר אנשים ודננו על העניינים השוטפים בקהילה. התורם הנדיב ביותר למפעל שנידון - הקמת "גמילות חסד", גוף פיננסי-נדבני, כדי לסייע ליוזמים הפרטיים הזעירים - היה יהודי (נקרה לו מ). מעיר אירקוטסק הסיבירי. הוא היה איש עסקים עמיד ותמיד היה מוכן להיות התורם הראשון לטובת כל יוזמה חברתית-יהודית.

חזרתי הביתה מן הישיבה בחברתו של ידידי, ישראל סולומון. שנינו היינו במצב רוח מרומם מסיכוי שצעדנו הראשון בהקמת "גמילות חסד בקהילתנו יצליח." איזה נפש אצילה האדצ הזה, אמר סולומון בהתכוון לאותו תורם, והוסיף ב "ידית כלאחר יד: "אתה יודע, הרי הוא א-משומעד (מומר)!"

"מה זאת אומרת משומעד?" הזדעזעתי, "אם כך, איך קרה הדבר שהוא הוזמן לישיבה הדנה בעניין יהודי פנימי?! לא יהיה מומר בין אבות מפעל יהודי." במקום הצהרתי כי אם כך הדבר, אני מתפטר מהשתתפותי בהקמתה של "גמילות חסד". סולומון היה מזועזע מתשובתי ונבוך מכך שגילה לי שלא מדעת כי מ. היה מומר. הוא ניסה לשכנע אותי ש"לא לעשות עניין" מן המקרה. סירבתי. למחרת הבוקר הגשתי את התפטרותי וביקשתי להוציא את שמי מרשימת היוזמים. היושב ראש, ג.ב.ר. והמזכיר א. פוטק ביקרו אצלי ועשו את אשר רק יכלו לעשות כדי לשכנע אותי לחזור בי. אך סירבתי.

מעשה ממירות משונה

נסיבות ממירותו של מ. אמנם היו משונות. הוא נולד במשפחה אמידה, ידועה ומכובדת. הוא לא ידע מחסור מה הוא, ולא ידע פירוש המילים: "אין לך זכות לגור פה". הוא נסע לאן שרצה ומתי שרצה. יום אחד, בתחילת 1913 היה לו צורך לנסוע לעיר חבארובסק בעמייני משרדו. הוא שכר חדר במלון סוג א', מסר את דרכונו חפקיד קבלה לרישום כפי שנדרש מכל אורח. אולם הדרכון החזר לו, והפקיד הודיע לו כי משטרה מסרבת לרשום אותו כי אין לא זכות לגור בעיר זה. "אילו שטויות!" צעק מ., "אני, יליד סיביר, סוחר של גילדה א', ולי אין זכות לגור בעיר הזה. כלבי משטרה אלה לבטח השתגעו!"

מה שמ. לא ידע הוא זה כי ג., המושל הכללי של המחוז, אנטישמי ידוע לשימצה, הוציא צו האוסר על היהודים לגור בשטח שיפוטו אפילו היה יליד המקום ואבות אבותיו גרו פה במשך דורי דורות. אף לא יהודי אחד, ויהיה הוא אשר יהיה - ללא יוצא מן הכלל.

אילו היה מקרה שכזה קורה למישהו אחר ולא למ., הוא היה מכבד את השוטר בשטר של חמישה רובל "עבור כוסית וודקה", עולה לחדרו והולך לישון. וכולם היו מרוצים. אך לא מ., יליד המקום! הוא קורץ מחומר אחר! הוא, עוד יראה לג. למי יש ולמי אין זכות להימצא כאן! הוא נכנס לכנסיה הראשונה בדרכו וביקש לראות את הכומר. "אין בעיות, בני, כל מה שאתה צריך לעשות, זה ללמוד כמה תפילות!" "תפילות-שמילות!" קרא מ. "זה צריך להיעשות עכשיו במקום! כאן!" הכומר היסס. מ. הוציא את ארנקו גדוש שטרות וזרק אותו על השולחן: "הנה, קח! זה שלך!" הכומר לרח את הארנק ומהכנסיה יצא עוד נוצרי אחד. לא ידוע אם המושל ג. שמע על מקרה אי פעם. אבל מ. הפסיק ללכת לבית הכנסת והתרחק מכל עניין יהודי. מ. סיפר ל את הסיפור כמו פיו. דבר ממירותו נשאר בלתי ידוע זמן רב, עד שובו חיק היהדות. אך זה קרה כבר אחרי המהפכת 1917.

נער בשם ס

רוב הנער היהודי בחרבין לא התייחס לתופעת המימור ברצינות המתבקשת. הם העריכו את התופעה כפורמליות אדמיניסטרטיבית ו לא יותר. בנדאי שלא כבגידה. הם ראו את עצמם יהודים לכל דבר. זה קרה בשנת 1913 המאוחרת. נסעתי ברכבת חזרה לחרבין אירקוטסק. בתחנת צ'יקיקאר לתא שלי נכנס בחור כבן 30 והתיישב על ספסל מלי. אחרי שתיקה קצרה הופנה אלי. "אתה דר. קאופמן, אני יודע. שמי ס. אני שמעתי את הרצאותיך הרבה פעמים רבות." הוא השתתק לרגע כדי לסדר בראשו את אשר רצה לאמור לי, והמשיך: "אינני ציוני, על אף שאני מודע למלוא חשיבותו וצידקתו של הרעיון הציוני. שמעתי אותך מדבר על הרצל והפכתי להיות ציוני במלוא הרצינות והכנות. אבל הקיצוניותם של מנהיגים ציוניים מסויימים נוהגים בה דוחים אותי." "אינני יורד לעומק דעתך, עינתי, למה אתה מתכוון?" "האם קראת את מאמרו של ז'בוטינסקי 'הפנומנון של חיינו של יום-יום?' זה זוועה! זה שערוריה! זה דמגוגיה! זה שוביניזם קיצוני! זוהי האידיאולוגיה של הציונים והעתון שלהם 'השחר'." "האם כוונתך לממירות?" שאלתי. "ז'בוטינסקי מרשה לעצמו לקרוא להם 'עריקים' האם הם אינם מבנים כי אין זה עריקות ובודאי שלא בגידה!" הבחור היה עוצבן מאד. קולו רעד. האם הם עזבו את עמם? הם נשארו בשורות של עמם! מה שהם עשו זה לא יותר מפורמליות אדמיניסטרטיבית. שינוי של דרכון, מה הם עשו - ומדוע? האם הם עשו את אשר עשו מרצונם? האם אדונים ז'בוטינסקיים חשבו על כך? כאשר חרב הונף מעל ראשך כאשר צורך חיים מאלצת אותך לעשות זאת..."

הבחור המשיך והמשיך לדבר. מידי פעם בפעם, במשך הדרך הארוכה של 10 שעות, הוא היה חוזר לשאלה אשר, כפי הנראה, היתה מייסרת אותו. ניסיתי בשקט להסביר לו את הטעות שלו וכי ז'בוטינסקי צדק כאשר כינה את הממירות עריקות פושעת ובגידה בעם. "כאשר מיליונים של אחינו נחנקים בתוך גיטאות ונאבקים על עצם קיומם, האנשים האלה פוטרם את הטרגדיה הזאת בקלות כזאת ובוגדים במאבקנו להציל אותם. אנשים אלה, אין להם משמעת מוסרית. אין להם מצפון לאומי. הבחור ישב בשקט ורק מילמל לעתים - "לא אין זה עריקות, אין זה בגידה!" בתחנת רכבת בחרבין לחצנו ידיים ונפרדנו.

כחודשיים לאחר מכן "החברה הארץ ישראלית" אירגנה סדרת דיונים בנושא "ממירות בקרב היהודים". באחד הדיונים הבחנתי במכרי ברכבת. מבטנו נפגשו לרגע קט. מאז לא ראיתי אותו.

בסתיו של 1915 מישהו סיפר לי כי ס. הפצע קשה בתאונת פגע וברח ברחוב הראשי בחרבין, וכי כעבור שבועיים של מעבק על החיים, הוא נפטר. במשך שבועיים אלה הוא ביקש וחזר וביקש מאחותו שלא משה ממיתו בבית החולים כי יקברו אותו בבית הקברות היהודי. הוא גילה לה כי לפני מספר שנים, לאחר שגורש מסיביר בגין 'היעדר זכות' לגור בעיר בה הוא נולד, הוא חטא בהמירו את דתו בדת נוצרית, או 'המיר את דרכונו בדרכון אחר' במילים שלו עצמו.

אחותו של ס. הוכתה בהלם. היא רצה לרב כסליו והתחננה לרחם על נשמת אחיה. הרב, בעל לב סוד, לא ידע מה לעשות. איך הוא יכול להרשות ש יהודי מומר ייקבר בקבר ישראל? הוא עמד בפני שאלה שאין לה תשובה. הוא הזמין את דוביסוב ואותי לבוא אליו להתייעצות דחופה. הוא ריחם על הבחור המסכן, הוא ריחם על אחותו. הרי הוא תמיד ריחם על כל אחד המבקש רחמים.

אמרתי לרב: "לא אתן לך עצה. הרי אתה יודע את עמדתי בשאלה זו. הכרתי את הבחן. שוחחנו ארוכות על הנושא. הוא לא סיפר לי שהתנצר, אם כי כבר אז, לפי התנהגותו ודבריו, היה לי רושם שהוא השתמד וכי הוא

התייסר על מעשיו... אך רקק היום נודע לי על כך.

הרב הלך מפינת החדר וחזרה, חזר ושוב הלך ומילמל משהו לעצמו. במשך כרבע שעה ישבנו, דוביסוב ואני, בשקט מוחלט. סוף-סוף הרב עצר. הוא הגיע להחלטה להטמין את ה בחור בבית קברות יהודי. חמלה ניצחה את המילה היבשה של החוק. אולם בלי לאמור את תפילת "אל מלא רחמים".. היו מקרים רבים כאשר היהודים המומרים ביקשו להיטמן בבית אלמין יהודי וכל פעם היה הרב כסליו חייב להתאמת עם אותה השאלה הגורלית, ולהיאבק עם מצפוננו, ולעתים, תחת לחץ של יגון ודמעות של ההרהרים, הוא נכנע. אשר לי, תמיד הייתי במקרים דומים ללא פשרות.

הסודנט נ

מקרה נוסף של התנצרות וחרתה מאוחרת על המעשה הדומה למקרה הטראגי של ס. קרה בחרבין כמה חודשים מאוחר יותר. בבית החולים היהודי נפטר סטודנט צעיר נ. על פי דין ישראל היו צריכים לקבור אותו לפני שקיעת החמה של אותו יום. הנהלת בית החולים הודיעה על פטירתו של נ. ל"חברה קדישא". אני, בתוקף תפקידי של הרופא ראשי של בית החולים, חתמתי על תעודת הפטירה אשר הועברה למשטרה כדי לקבל רשיון קבורה. פקיד "חברה קדישא" חזר ו הודיע כי בדרכונו של המנוח היה רשופ שהוא נוצרי לותראני. הזעזתי. הדרכון הוחזר להנהלה בית החולים, וה"חברה קדישא" קיבלה הודעה על שהסטודנט המנוח לא השתייך לדת היהודית.

הכרתי את הסטודנט ואת משפחתו הצנועה והנאמנה לתורת ישראל אשר חונכה באופן יהודי מסורתי. האשה היתה דנית יראת שמים, וכך היא גם חניכה את שלושת הילדים שהיו למשפחה. הסטודנט היה בחור כשרוני ונחשב ל"תקות המשפחה". משסיים את חוק לימודיו בבית ספר התיכון, חלמו היחיד והיקר ביותר היה ללמוד הנדסה באוניברסיטה. הוא פנה למכון הטכנולוגי קיסרי של אוניברסיטת סנט פטרסבורג ונסע לעירו של פטר הגדול כדי לחכות לתשובה.

היו הרבה סטודנטים יהודיים אשר חיכו לתשובה לפנייתם להיכנס לאוניברסיטה על פי הקוטה יהודית המצומצמת של חמישה אחוז. ציוניו של נ. מבית ספר תיכון היו גבוהים למדי, אך בין המחכים היו אשר ציוניהם עלו בהרבה על אלה של נ.

נ. לא נתקהל לאוניברסיטה. לא נורא. הלסינקי קרובה ושם לא קשה למצוא את האב פיצרא. רבים התפתו, ביניהם גם נ..

בחופשת הקיץ חזר נ. לחרבין במדים אלגנטיים של סטודנט להנדסה. לגאותה של אמו לא היה גבול: מה זאת אומרת! להתגבר על הקוטה של 5% לא היה קל. למזלו הרע, באותה עת השתוללה בחרבין מגפת טיפוס שלא פסקה על הסטוגנט הצעיר. כעבור שלושה שבועות של לחימה נואשת על חייו, נפטר נ. הסוד הכמוס נתגלה. הנפש נאחת והיחידה שידעה את האמת היתה אחותו הבכורה, אך היא שתפה פעולה עם אחיה ושתקה. מפחד שהאם תמות משבץ לב אם יודע לה הסוד האמת לא סופרה לה.

האחות בליווי ט. מראשי הקהילה היהודית בחרבין הגיעו אלי וניסו לשכנע אותי להסכים לקבורתו של נ. היתה האלמין היהודי. הרב כסליו שוב הזמין אותי אליו ושוב ביקש להתחשב ב מצבן של האם והאחות. ושוב סירבתי. ט. פנה ל סגן מושל לעניינים אזרחיים של הרכבת KVJD שהייתה הרשות הריבונית האזרחית במנצ'וריה? אך הוא לא היה יהודי ולא היתה לו סמכות להתערב בענייני דת לא נוצרית. נ. נקבר לבית הקברות הלותרני.

היו עוד מקרים דומים כאשר היהודים המומרים ביקשו להיקבר בבית קברות יהודי, אך בקשותיהם נדחו. פרט לאחד. על מקרה זה היה לי דין ודברים קשה עם הרב כסליו. אהבתי והיהלי יראת כבוד בפני איש זה. אולם המחלוקת על שאלה זו התקררה ידיותנו לתקופה מסוימת... לאחר זמן מה שלח הרב מכתב להנהלת הקהילה היהודית בחרבין בו הוא נתן פומבי לפסיקתו אשר על פיה אסר על "חברה קדישא" לקבור יהודי מומר בשטח בית הקברות היהודי בחרבין.

באגוד יוצאי סין ואגודת ידידות ישראל-סין

המשך בעמוד 18

בנושא "יהודי סין".
מבקשים להודיע
 בסין, בעיר טינצזין התגורר איש צעיר בשם דודיק לב ורעייתו ילנה ורדפורק. בסתיו 1947 הם היגרו ל0.0.0.0.
 אם יש מי שיועד מה עלה בגורלו של דודיק לב נא להודיע למזכירות איגוד יוצאי סין.

במרס 2012, ערב חג הפסח (6 באפריל). קבלת חומר לכתיבה וברכות יתקבלו עד ה-10 בפברואר 2012.

הרצאתו של ת. קאופמן בחיפה

ביום שני, 9 בינואר 2012, בשעה 19.15 בחיפה, ב"אחוזת בני ברית" (רח' חורב 20/22) תתקיים הרצאתו של ת. קאופמן

מלגה לזכר לאה ומיליה טנדט

מרים יקיר (בנעוריה טנדט) ואחיה אריה טנדט ייסדו קרן מלגות לזכר הוריהם לאה ושמואל (מילי) טנדט. המלגה תימסר בערב החנוכה המסורתית ב-27 בדצמבר 2011.

ה"בולטין" הבא

ה"בולטין" הבא (מספר 407) יצא לאור ב-20

נ
י
ג
ו
ד
י
ו
צ
נ
י
ס
י
א

לאחר המתנה של חמש שעות בשדה תעופה של בייג'ין, אנחנו נוחתים סוף סוף בחרבין. הפעם אני מגיעה לחרבין עם כל משפחתי, בעלי ושלוש ילדי. עייפים עד כלות, פוגשים בשדה התעופה בחרבין את גליה והנהג שאמור ללוות אותנו לאורך הדרך.

הנסיעה ארוכה ומייגעת. פרברי העיר נראים בחשיכה מוזנחים ומלוכלכים. משאיות אדירות מלאות בחומרי בנייה חולפות על פנינו. מי יודע, אולי הסינים החליטו לבנות חומה סינית שנייה. פרט קטן ומעניין, (אולי פיתוח סיני מיוחד) - האורות האחוריים כבויים, רק האורות הקדמיים דולקים.

כולי תקווה שהנוף ישתנה, שלא יחשבו בני משפחתי שגדלתי בעיר ערבית כלשהי. הנהג מפליא בנהיגה, בדעתי להמליץ עליו לתחרויות של פורמולה 1, הוא ודאי היה זוכה במקום ראשון. מתפתל בין המכוניות הדוהרות, מחליף שמאל בימין בלי לאותת, ידו מונחת כדרך קבע על הצופר. מושג זכות קדימה לא קיים כלל, גם לא לגבי סינים שחוצים את הרחוב.

ככל שקרבים לעיר, הנוף משתנה לטובה, נראה שתפילותי נענו. אני רוצה לעשות רושם טוב על משפחתי.

מלון "מודרן" חשוך למחצה. בפתח מקבל את פנינו השומר ב"ני-האו", שלום בסינית. עולים עם מיטלטלינו לקומה הרביעית. אכזבה אדירה. ביקשנו קומה שנייה על פי המלצתו של תדי, וקבלנו חדרים בקומה הרביעית. למחרת בבוקר מחליפים אותם לקומה שתיים. עולם אחר. על אף העייפות יורדים למדרחוב. פעם היה זה קיטאיסקיה אוליצה (רחוב הסינים). השעה מאוחרת, מעטים האנשים ברחוב, אך הוא נקי להפליא. ברחוב צדדי שוק לילה לאוכל. ילדי מצלמים את כל הדוכנים. חיות וזחלים לא ידועים מושחלים על שיפודים. אנחנו רעבים אך לא עד כדי כך. מוצאים מקדונלד פינתי ובטוח.

עם בוקר, נוסעים עם גליה לבית הקברות. במקום ארבעים דקות נסיעה, אנחנו כלואים ברכב שעתיים תמימות. למרות הפיתולים הגאונים של הנהג אנחנו בפקק תנועה אדיר. הסינים סוללים כביש. משאיות פורקות חצץ וכתריסר פועלים סינים עם מגרפות מיישרים אותו על הכביש. מגיעים לבית הקברות. ההזנחה גדולה. עשבי בר בין הקברים מקשים על ההליכה. קורי עכביש מסתרגים בין השיחים. את בית הקברות היהודי חונקים מכל עבריו מצבות של סינים.

אני מדליקה נרות נשמה שהבאתי מהארץ ליד קברי משפחתי. עושה לאבא ז"ל "הכרה" עם ילדי. יש בעיה בתקשורת - הם לא יודעים רוסית והוא לא יודע עברית. המסר עובר איכשהו באוויר. זמן רב אני מחפשת לשווא את קברו של סבא רבה, אביה של סבתי אניטה. מאמציי לשווא, מיואשת אנו חוזרים לרכב. שלום אחרון לאבא - לא אשוב לכאן יותר.

גליה מזמינה אותנו לארוחת צהריים ולארוחה מצטרפים אלכס (דובר רוסית רהוטה) וז'ניה דובר אנגלית. -אתם לא אוכלים חזיר? שואלת גליה, ומה בקשר לארנבת? אני מנידה ראשי בשלילה. אין לי מושג אם הארנבת כשרה או לא, פשוט המחשבה דוחה אותי. ז'ניה משוחח עם ילדי בשטף, בין נגיסה לנגיסה הוא משהק בקול. בעיניו זה טבעי לחלוטין, אני מביטה בילדים, מתאפקים בכל כוחם לא לצחוק.

עם תום הארוחה נוסעים לבית הכנסת החדש לראות את התערוכה על יהודי חרבין. שלוש קומות של תמונות. כאשר עוברים קומה מכבים את האור מאחורינו. חוסכים חשמל. המוזיאון ניצב בפנינת הרחוב החמישי (בתרגום מילולי מרוסית - הקו החמישי).

ברחוב זה גרתי עם סבי וסבתי. הבית היה בזמנו מול בית ספר לילדים סיניים, בית הספר עומד במקומו. בחצרה של סבתא ביליתי זמן רב כשאני מביטה בהם. משחקים בפורפרות, מכים בהן והן סובבות כסביבון. בחורף, היו מחליקים על קרח בעזרת קרש מרובע כשבתחיתו מחוברים שני סכינים להחלקה. רצים כשהם אווזים בקרש צמוד לחזה ואז זורקים עצמם על הקרח ומחליקים כברת דרך. יכולתי להשקיף עליהם שעות. עכשיו נוסעים לבית הכנסת הישן. היום הוא משמש כאכסניה. שוב הזנחה, לכלוך, בכניסה פיצרייה.

רק החצר אליה ברחתי בזמן שהמבוגרים התפללו נותרה נקייה. עצים גבוהי צמרת וסביבם ספסלים עדים אילמים לזמנים עברו. ליד מתנוסס בניין הגימנסיה היהודית. מחלונות שני הבניינים מביטים בנו מגיני דוד.

בחזרה למלון ולקיטאיסקיה אוליצה. הפעם הרחוב הומה אדם. בקומה השנייה של מלון "מודרן" דיגי' ושתי רקדניות. הרמקולים בעוצמה אדירה מושכים קהל של צעירים. חג היום, חג פסטיבל הירח.

מפלסים דרכנו בין ההמונים אל עבר נהר הסונגרי. הגדה ממול - שם היו פעם

הדאצות - מוארת. היום זה פארק ושמו "אי השמש". צעוצעי ילדים זרחניים מועפים באוויר למטרת מכירה. כשהצעצוע עף נדלקים בו אורות צבעוניים, המוכר או המוכרת המיומנים רצים לתפוס בו בזמן הנחיתה.

בדרך חזרה למלון - מדרגות יורדות, עולם שלם של חנויות תת-קרקעיות מוכרות מותגים ממותגים שונים. המחירים מצחיקים. חוזרים לקיטאיסקיה אוליצה. הילדים מוצאים כאן מרכז אירופאי. יש סופרמרקט, ובו גבינות, לחם, חמאה, ירקות לסלט. ארוחת ערב משובחת נאכלת במלון. בבוקרו של יום, מגיע ז'ניה עם הנהג לקחת אותנו לאי השמש. בדרך מצטרפת אלינו אמו של ז'ניה. דוברת רוסית רהוטה. בידה אוזת שקית שכאילו אין לה תחתית. היא שולפת משם סוכריות, קרקרים ללא סוף. בין שאר המטעמים, סוכרייה עטופה בנייר סגול מבריק - תאכלו, תאכלו, זה בשר - היא אומרת. הטעם נוראי. בדי עמל אני בולעת. היא נהנית להיות בחברתי, לכל אורך הדרך (12 ק"מ) היא שרה ברוסית את השירים דאז. "מטפחת כחולה", "קטיישה", "העיר באפור", שיר רודף שיר. אישה מפלאה בגיל 79, שהגיל פסח עליה. הגיעה לעיר בשנות החמישים, כלומר זמן לא רב לאחר שעזבנו. מי יודע אולי הייתה בצבא מאו.

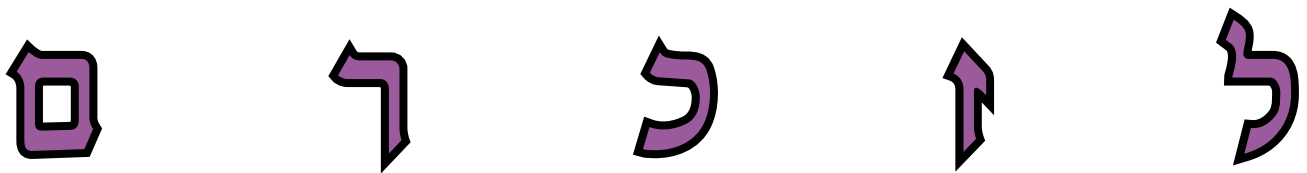
הפארק יפהפה, מטופח, אגם מלאכותי, מפל מלאכותי, מערת נטיפים מלאכותית. לדאצות הישנות אין זכר. לשמחתי אני מוצאת על אחד הענפים את חיפושית ילדותי "פרת משה רבנו". פעם הייתי מניחה אותה על ידי, מעיפה באוויר ומבקשת משאלה. הפעם היא מעוררת בי חיוך געגועים. סינים קשישים נחים בערסלים, ישנים. האימא מסבירה שמגיל 70 הכול חינום, כניסה לפארקים, תחבורה. והגמלאים מנצלים את הזמן למנוחה. ועוד בפארק כלות וחתנים עם צלמי חתונות. שמלת הכלה לבנה, מתחתיה מכנסי ג'ינס ונעלי התעמלות. נעלי העקב שמורות לערב, כך קל יותר להתנייד. אני מבחינה לפתע בכלה לבושה אדום, אימא של ז'ניה מבהירה לי שהכלה כנראה אינה טהורה, אולי זה בעלה השני!

משם נוסעים לראות את הנמרים. בכניסה אפשר לקנות תרנגולת או ברווז חי ולזרוק אותו לחיות הנמצאות מתחתינו. לקול צהלות הקהל יש המנצלים את ההזדמנות להאכיל את הנמרים. אני נמנעת מלהביט. ז'ניה ואמו מזמינים אותנו לארוחה סינית

אותנטית - בדקתי את המטבח, הוא אומר, - הוא נקי. לשולחן מוגשים צלחות אין ספור, האוכל טעים, בין הצלחות צלחת קלמרי ובה חיפושיות מבושלות. מנה זו נותרה בשלמותה. נפרדים מהאימא, מגיעים למלון שם מחכה לי כריסטי. שבאה לראיין אותי, מראה לי את הספר בסינית בו ראויינתי זה מכבר. מסתבר שיש נתק בין העובדים, אלו שעובדים ברוסית לא מספקים מידע לאלו שעובדים באנגלית. היא מביאה לנו עוגות של פסטיבל הירח. ילדה נחמדה. היום השלישי והאחרון, אנחנו לבד. הולכים לראות את הנהר לאור יום. פעם היינו עולים כאן על סירות ומפליגים לגדה שממול. הולכים לראות את מועדון היאכטות משכבר.

גם הוא הרוס ומוזנח למחצה. עושים דרכנו לעבר קמרצ'סקיה אוליצה, בית מס' 94. כאן גדלתי עם הורי. לבית אין זכר כמובן. על אחד הבתים מתנוסס מספר 94. אני קונה אצל הרוכלת ברחוב שני אגסים גדולים. אלו אגסי ילדותי. גדולים, צהובים, מלאי עסיס. ליד האגסים דוכן דובדבני אהבה. גם הם פירות של פעם. אימא, את זוכרת? - הילדים מאד רוצים שאזכור. אך הבית לא קיים. בין הבתים חצרות פנימיות. נכנסים לאחד הבניינים. לכלוך, הזנחה וזוהמה שקשה לתאר. סיני גבה קומה, לבוש בחולצה לבנה מבהיקה פונה אלינו ברוסית. הוא צעיר ואינו יודע דבר. אני מחפשת גן תפוחים שהיה ליד הבית. שם עקצה אותי דבורה. מוצאים גן

בין הבתים, האם זה הגן או לא, איני יודעת. אני רק מראה להם את החלונות הכפולים בבתים - אתם רואים, החלונות היו כפולים וביניהם הניחו צמר גפן, נגד הקור. בחלון למעלה אשנב פתוח, בדיוק כמו אז. לאשנב קראנו פורטצ'קה ברוסית. חוזרים לקיטאיסקיה אוליצה. כאן עוד אפשר לראות את בתיה הישנים של חרבין. לכל קיר בבנין ישן מוצמד שלט קטן המעיד שהבנין שמור וכן תאריך בנייתו. קצת עצוב, חרבין של ילדותי הולכת ונמוגה, הולכת ונמוגה עם השנים. וכי למה ציפיתי, גם אני לא הילדה של פעם. שנים כה רבות עברו. הפעם אני נפרדת מחרבין, שלום לך עיר הולדתי, שלום ולא להתראות.

ההולכים מעימנו

ברודסקי עם גלי ההגירה מסין לישראל. מרה לימדה אנגלית בבית ספר ביוקנעם, בחיפה, ועזרה בהתנדבות לתלמידיה. כמו כן, התנדבה למשמר לאומי והייתה פעילה בו. על פעילותה זו זכתה באות כבוד של העיר חיפה. מרה הייתה אדם נעים הליכות. שנים רבות הקדישה לעבודה בסניף חיפה של אגוד יוצאי סין והייתה חברת הנהלה בסניף זה. בכל פעילות של הסניף נטלה מרה חלק. המנוחה הותירה אחריה בת, שני נכדים ושני נינים. הלכה מעימנו חברה נפלאה, מסורה ואוהבת. יהי זכרה ברוך!

מאיר גיננסקי
ב-19 באוגוסט, בבית הקברות החדש בלוד התקיימה הלווייתו של מאיר גיננסקי, בעלה של ידידתנו משנחאי אתי גיננסקי. מאיר היה גמלאי של התעשייה האווירית. ר.ות. קאופמן וב. דראל הניחו זר על קברו בשם איגוד יוצאי סין.

מרה ברודסקיה
ב-6 באוקטובר בגיל 95 הלכה לעולמה ידידתנו מחרבין מרה ברודסקיה. מרה נולדה בחרבין ב-26 בפברואר 1916. היא נישאה לגרישה ברודסקי ידידתנו מחרבין וממוקדן, לזוג נולדה בת שושנה. ב-1952 הגיעה משפחת

יעקב גורי
ב-18 באוגוסט הלך לעולמו ידידנו משנחאי יעקב גורי. במשך שנים רבות היה יעקב יו"ר הסניף הספרדי (משנחאי) של איגוד יוצאי סין וחבר הנהלת איגוד יוצאי סין. היה אדם נעים הליכות, בעל ידידים רבים, וזכרו יישאר בלב כל מכריו משנחאי ומישראל. המנוח הותיר אחריו את רעייתו דבורה, ילדים, נכדים ונינים. הלוויה התקיימה ב-19 באוגוסט בבית העלמין תל-מונד. ליוו אותו בדרכו האחרונה ידידים רבים. סגן יו"ר איגוד יוצאי סין רוני ויינרמן הניח זר על קברו בשם איגוד יוצאי סין. יהי זכרו ברוך!

הגדוד העברי

עם הלגיונרים, ביקרתי לעתים קרובות ב"מחנה" שלהם, השתתפתי בדיונים של המפקדה שלהם. באוגוסת התקיים כנס הלגיונרים הראשון. בניין בית הספר בו הוא התקיים היה מלא עד אפס מקום. היתה קיימת גם התנגדות לא מבוטלת לרעיון שלהקמת הלגיון. בראשה עמדה קבוצת הורים אשר חששו מפגיעה של בניהם. הם לא רצו שילדיהם יצאו להילחם, דרשו מן המועצה לבטל את הקמת הלגיון. כמה מן האמהות באו לרב כסליו, בכוכו, ביקשו ממנו להשפיע על ד"ר קאופמן ולאסור על האנשים להצטרף ללגיון. הרב השיב שאין ביכולתו לעשות זאת וכי אין להחמיץ אפשרות בלתי חוזרת זו. אמר: "מדוע אתם באים אלי? דברו עם קאופמן. הוא מנהיגם. הוא המורה שלהם. הם הלכים אחריו, לא אחרי". האמהות היו מאוכזבות, אך אלי אף לא אחת מהן לא הגיעה.

* * *

אולם הרעיון של ה"לגיון הסיני" בכל זאת לא יצא לפועל. בחזית הוכרזה שביתת הנשק, והעברתם של מאות אנשים מסין לארץ ישראל היה גם מסובך טכנית ומדינית, וגם יקר מדי. אך הכבוד הלאומי של הנוער היהודי בסין נשאר נקי כשגל.

מספר מתנדבים גדל מיום ליום. בחרנו במפקדה. הנהגנו משמעת צבאית, הזמננו מדריך צבאי. מנהלת "אימלדג" העמידה לרשות הלגיונרים מגרש לאימונים. יום-יומיים. קיבלנו מתנדבים בקפדנות יתרה. חששנו מפרובוקציות. הבחורים עברו בדיקות רפואיות. הגיל המינימלי לקבלה היה 18. למען יצירת קשר הדוק יותר בין הלגיונרים וצורת חיים צבאית, נחוץ היה לארגן מחנה קבוע בו יגורו המתנדבים. ואמנם הוקם מחנה כזב בבניין נטוש גדול שנרכש בזמנו ע"י הקהילה היהודית ושימש בעבר כמכסה עבור כ-900 פליטים מפולין. בזמן הנתון רוב הפליטים כבר עזבו את הבניין בעברם לארה"ב ואוסטרליה, ושני חדרים גדולים הועמדו לרשות הלגיונרים והפכו ל"מחנה" שלהם.

הכנסתי לסדר יומה של המועצה את סוגיית הלגיון. מתוך 19 חברי המועצה זכתה הצעתי ברוב של 17 קולות. ההחלטה הכריזה: **"לאחר דיון מעמיק על הקמתו בחרבין את הלגיון העברי הארץ ישראלי, מברכת אותו במועצה כחלוץ של הצבא הלאומי העברי לעתיד ומוכנה לתמוך בו ככל האפשר"**.

הייתי קרוב מאד לעניין הלגיון, עמדתי בראש הצד הרעיוני והארגוני שלו. נפגשתי

עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה בשלהי שנת 1914 עתונאי וסופר עברי, זאב ז'בוטינסקי וקצין נכה בצבא רוס, יוסף טרומפלדור יזמו רעיון להקים יחידה צבאית של מתנדבים יהודים כדי להשתתף במאמץ צבאי בריטי לכבוש מידי ה ותמנים את ארץ ישראל ולהקים בה בית לאומי יהודי שיהפוך עם הזמן למדינת ישראל. כתוצאה מן היוזמה קמו בצבא הבריטי חמישה גדודים של מתנדבים יהודיים שהוענק להם שם משותף הלא הוא "הגדוד העברי". בשל הרגישות של סוגיות המדיניות פעל הגדוד לא על אדמת ארץ ישראל אלא כיחידה בשם יחידת נהגי פרדות בגליפולי, פינה נידחת של אדמת תורכיה. אולם כבר באוגוסט 1917 הגדוד קיבל את שמו הרשמי. חיילי של הגדודים הורכבו כרוב רובם מ מתנדבים של יהודי בריטניה, רוס ארה"ב, קנדה ופעלי 200 ק"מ צפונית מירושלים ובעמק הירדן. הגדוד לחם תחת פיקודו של מג"ד בריטי נוצרי, סרן יוסף טרומפלדור היה סגן מפקד הגדוד ואילו סגן זאב ז'בוטינסקי שירת כקצין מטה... טרומפלדור נפצע בכתפו, אך סרב לעזוב את שדה הקרב עד הנצחון. בדו"ח על הקרב כתב המג"ד פטרסון: **"בתחילת המערכה היו לי ספקות מה לגבי תכונות קרביות של החיילים הצינונים, אולם חיש מהר היתה לי כל הסיבה להיוכח בגבורת רוחם של פיקודי ואני גאה להיות מוכר כמפקדם"**.

כל מהפכה יוצרת את השיר משלה. כך, למשל הצרפתים שרו את **המרסייז, הרוסים שרו את האינטרנציונל ואילו שירו האפופולרי ביותר של הגדוד העברי הפך להיות הפזמו**

"אריה, אריה, קום התנדב אל הגדוד העברי!" כך הוא הגיע לרחובות חרבין. בזכרונותיו כך כתב ד"ר קאופמן בזכרונותיו על ההתלהבות של הנוער העברי בחרבין לגבי יחסו להתגייסות לשורות הלוחמות: "ערב אחד הגיעו אלי הביתה שני בחורים ובפיהם משאלה ישר לעניין: "באנו אליך כאל מנהיגנו וידידנו. אנחנו רוצים להתגייס לגדוד." וביקשו שאארגן בחרבין סניף לשכת הגיוס לגדוד. התרגשתי מאד. התלהבותם נגעה בלבי עמוק-עמוק. האזנתי להם, התחבקנו..."

"ידידי! יקירי!" קראתי, "אני אתכם. אעשה הכל שביכולתי, גם מעבר לכך. הם היו מאשרים. למחרת היום נפגשנו שוב, התחלנו לבנות תכנית פעולה. עמדנו בפני קשיים פוליטיים וטכניים רבים אך לא היה גבול לאושרנו. כעבור ימים ספורים התארגנו.

במקום פרחים לפסח

ידידים יקרים, פסח הולך ומתקרב, ואיגוד יוצאי סין, כמו בשנים שעברו, ממשיך בפעילותו ומעניק עזרה סוציאלית חודשית ליוצאי סין הנזקקים. עפ"י הנתונים ל-1 בינואר 2011 אנו מושיטים עזרה סוציאלית חודשית ל-60 יוצאי סין בישראל. ברוב המקרים מדובר בקשישים, גלמודים וחולים. מצבם של רבים מיוצאי סין אלה קשה מאוד, ובלי עזרת האיגוד, הם אינם יכולים לאזן את תקציבם. כולנו יודעים שבשנים האחרונות התמעטו מאוד מספר התורמים הן בישראל והן בחו"ל, המשבר הכלכלי הכלל-עולמי וירידות שערי מט"ח גרמו להקטנת התקבולים שלנו בש"ח ובהתאם לכך קטנו מאוד סכומי כסף המתקבלים לקרן עזרה סוציאלית. עם כל זה, מספר הנזקקים נותר גבוה. עזרה סוציאלית ליוצאי סין מתבטאת בסך של 100,000 דולר ארה"ב לשנה.

אנו פונים אליכם בבקשה לתרום לקרן עזרה סוציאלית ובמקום פרחים לפסח וכן במקום פרחים ומתנות לחגים אחרים, לימי הולדת וליובלות ולחתונות ולחגיגות משפחתיות אחרות. אנו נשלח הודעה מתאימה למי שהתרומה נעשתה לכבודו.

אנו סמוכים ובטוחים שהתורמים יקבלו סיפוק גדול מהשתתפות במעשה אצילי כל-כך - עזרה ליוצאי סין הנזקקים. פרחים נובלים מהר, ואילו נדיבותכם מאפשרת לקשט את ימיו של קשיש וגלמוד. את תרומתכם אנו מבקשים לשלוח בהמחאה לפי כתובת:

אגוד יוצאי סין ת.ד. 29786 תל-אביב 61297

בברכות נאמנות ובמיטב איחולים! חג שמח! בידידות, הנהלת אגוד יוצאי סין

י"ר - ת. קאופמן מ"מ י"ר וגזבר - י. קליין

סם סאנזטי נחשב לאחד הצלמים המפורסמים בסין. היהודי שהשתקע בשנגחאי לפני 90 שנה הספיק לצלם מאות פורטרטים של מקומיים לפני שעלה לארץ. עכשיו, מעלה הקונסוליה הישראלית בשנגחאי לרשת את התמונות הישנות בתקווה שהמצולמים מאז יזהו את עצמם.

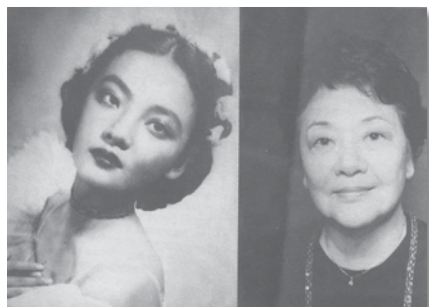
אבל הספינה הפליגה דרומה, לשנגחאי. הבחור הצעיר שוטט ברחובותיה ההומים של עיר הנמל הסינית כאחוז תזזית. "איזו עיר בלתי רגילה זו הייתה", סיפר, "עיר של תהפוכות ואי שקט. של המון אדם, גנבים, רמאים, זונות ועבדים. עיר שבה הכול סוחרים בכל, המון צבעים וריחות, לכלוך ופאר. הכול היה מעניין ומדהים". הוא קנה מצלמה קטנה וזולה, לתעד בה את שראו עיניו. כעבור כשנתיים, במהלך עבד בעבודות מזדמנות, פגש צלם אמריקאי שהתגורר בעיר וזה העיף מבט אחד בעבודותיו, שהספיק כדי להציע לו עבודה. הוא קפץ על ההזדמנות, ותוך זמן קצר כבר היה בעליו של סטודיו משלו. "הסטודיו של סם סאנזטי" הכריז השלט, שגם הסגיר את השם החדש שאימץ לעצמו - שם שבו התאהב כל כך עד שהמשיך לאחוז בו שנים ארוכות לאחר שעזב הכול מאחור ועלה לישראל. הסטודיו הפך במהרה לגדול ומצליח בסין כולה, התפרש על פני 11 חדרים והעסיק למעלה מ-30 עובדים שצילמו דיפלומטים זרים, אנשי דת, בכירי שלטון, דוגמניות ושחקניות מפורסמות. "צילמנו הכול", סיפר לימים, "אוניות ומלחים, חיילים, בני אצילים, הצגות תיאטרון ושחקנים, קברטים וארמונות. הכול היה מנוהל ומאורגן כראוי ונותר לי הרבה זמן לשעשועים. ביליתי, פיצרתי כספים, לא חסכתי כלום. אותה עת עמדו לרשותי שלוש מכונות עם נהגים, שתי דירות-והרבה ידידות. היו מסיבות והילולות שבהם התערבבו סינים, אמריקאים, הודים וערבים אלה באלה. פעם או פעמיים גם נאסרתי, הקשרים שלי הפריעו לאנשים מסוימים". אחרי שהגיע לישראל, תהילתו נגמרה ברגע.

חברים ותיקים טלפנו אליה וסיפרו כי ראו את דמותה הצעירה, לבושה בשמלת מלמלה, מככבת במהדורת חדשות מקומית. מעגל נסגר.

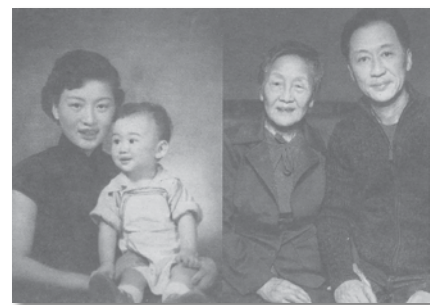
גילה את שנגחאי

כבר למעלה משבועיים שהקונסוליה הישראלית בשנגחאי מעלה מידי יום לווירבו, הגרסה הסינית לטוויטר, עשרות צילומי פורטרט מדהימים שצילם סאנזטי, בתקווה שיופצו הלאה ומישהו מהמצולמים יצליח לזהות את עצמו. נכון להיום, למעלה מ-50 אלף סינים משתפים עימם פעולה בהתלהבות גדולה, הצילומים הפכו ללהיט ברשת האינטרנט הסינית וגם רשתות הטלוויזיה מקומיות הבינו שיש כאן סיפור צבעוני במיוחד. כך הגיעו אנשי השגרירות לבלרינה, שמאז הספיקה לעבור לבייג'ינג, כך הגיעו מצולמים נוספים שהתרגשו גם הם לקבל שיחת

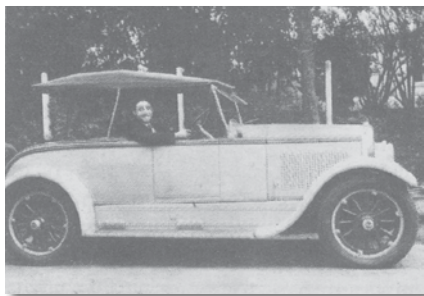

טלפון שבישרה להם מזכרת מהעבר. רובם כלל לא זכרו שעמדו מול מצלמתו של סאנזטי, אחד הצלמים הפוריים, המוכשרים והמפורסמים שפעלו בסין בין שנות ה-20 לשנות ה-50. למעשה שמו המקורי היה בכלל סיומה בן מרדכי ליפשיץ. בהיותו נער היגרה משפחתו מרוסיה לעיר בצפון-מזרח סין, וכשביקשו לחזור למולדתם הוא החליט לצאת להרפתקת חייו. ב-1921 הגיע לעיר הנמל הרוסית וולדיוסטוק ועלה על הספינה הראשונה שראה. "אילו הפליגה להונולולו", סיפר בראיון היחיד שנערך עימו אי פעם בישראל ושפורסם בשנת 1971 במוסף "7 ימים", "הייתי מפליג להונולולו".

לסטודיו של הצלם היהודי סם סאנזטי בשנגחאי נכנסה נערה בת 17, מאופרת בכבדות, בתיקה תלבושת של רקדנית בלט. הנערה, הונג לואו שיה שמה, לא ממש ידעה לרקוד, אבל התלבושת הוורודה הייתה אהובה עליה מאוד ורגע לפני שבית הספר נגמר והאוניברסיטה מתחילה התחשק לה

להצטלם לזכר ימי הנעורים שלא ישובו עוד. השנה הייתה 1953. ארבע שנים קודם לכן הסתיימה מלחמת האזרחים בסין והשלטון הפך לקומוניסטי, ימי הזוהר של העיר הכי קוסמופוליטית בסין הלכו ודעכו במהירות מסחררת. ממה שנחשבה לניו יורק של המזרח הרחוק נשארה עיר עמוסת חיילי צבא השחרור העממי ובירוקרטים קומוניסטים. קהילת הזרים הגדולה שהייתה בשנגחאי התפוררה, מעטים נותרו מאחור עד שגם בתי העסק שלהם הולאמו ונסגרו. למעשה - עד סוף שנות ה-50 עזבו כולם, גם הסטודיו של סאנזטי נעלם כלא היה. הוא ארז את ציוד הצילום שלו, אלפי תשלילים ומאות קרטונים עמוסים בתמונות, ובסיועה של הסוכנות היהודית הגיע בשנת 1957 לנמל חיפה. גם תמונתה של לואו שיה, לבושה כבלרינה ומביטה למצלמה במבט נוקב, עשתה איתו את הדרך הארוכה. יותר מחצי מאה עברה, עשורים רבים של תהפוכות ומהפכות אלימות במהלך שינתה סין את פניה מהקצה אל הקצה, ולואו שיה עדיין יפה, מרשימה ואלגנטית כפי שהייתה אז. גם בגיל 75 היא מתבוננת בתמונת הבלרינה וחיך דק נמתח על שפתיה, ממלמלת: "מי היה מאמין שאראה אותה שוב". העותק שניתן לה אבד מזמן והנה, כנגד כל הסיכויים,

מפריטי הרכוש היחידים ששרדו מאז שנות ה-50. "בכל פעם שבה אמא שלי מרגישה לא טוב, היא מוציאה אותה מהארון, מסתכלת עליה ונרגעת", הוא מסביר לנוכחים הנרגשים. צאו לייג'ן בת ה-80 הייתה בת 25 כשהתמסרה למצלמתו של סאנזטי, לבושה בשמלת צ'י-פאו סינית חגיגית לרגל יום חתונתה. "התענוג להצטלם היה יקר למדי", היא נזכרת. "אפשר היה להצטלם גם בסטודיו אחר, זול יותר, שפעל באותן שנים בעיר. אבל התוצאה הייתה שונה לחלוטין. הוא היה אומן של ממש". לואו שיה מהנהנת בהסכמה ומוסיפה: "תסתכלו עליי, במציאות לא הייתי כזאת. סנזאטי עשה אותי יפה. זאת אמנות, ואמנות מטבעה נשארת לנצח. תראו איך היא איחדה אותנו עם הזיכרונות המשותפים שלנו אחרי כל כך הרבה שנים". דקסלר שומע את הדברים בשיחת טלפון מישראל ומתקשה להסתיר את התרגשותו. "אני מקווה מאוד שעכשיו, בעקבות הדבר הזה, אצליח להרים בארץ תערוכה של התמונות, זה מגיע לו. הוא היה איש מיוחד מאוד שהצליח לתפוס את רוחה של תקופה שאיננה עוד. בימי חייו הוא לא זכה שיעריכו אותו על כך במדינה שבה קשר את נפשו, אולי עכשיו זה יקרה סוף סוף".

ידיעות אחרונות נובמבר 2011

התרגש, ומיד התחיל לדבר איתם, הם הפכו להיות החברים הכי טובים שלו". עוד כשסאנזטי היה בחיים, ניסה בנו החורג לארגן תערוכה של צילומיו. דיבר עם מוזיאון תל אביב, פנה לאוצרים רבים, אבל אף אחד לא התעניין. לאחר שנפטר אביו ניסה שוב, אולם גם הפעם מאמציו לא נשאו פרי. מדי כמה שנים המשיך הבן לפנות לשגרירות סין, עד שהשנה הגיעה פריצת דרך באמצעות איגוד יוצאי סין בישראל. דקסלר הצליח ליצור קשר עם המפיקה איריס אלחנני, העוסקת בקידום תערוכות של אומנים ישראלים בסין, וזו חיברה אותו עם אנשי הקונסוליה הישראלית בשנגחאי, שמיד נדלקו על הרעיון. סגן הקונסול, אורן רוזנבלט, הציע להעלות את התמונות לאינטרנט, ומשם הדרך לאירוע שנערך בשבוע שעבר באחד מבתי המלון היוקרתיים בעיר הייתה קצרה.

אמנות נשארת לנצח

למקום הגיעו ובזהאחרזה, כמה מהמצולמים שזיהו עצמם בתמונות הדהיות. ראשונה הגיעה לואו שיה, כולה התרגשות. אחריה הגיעו יואי מיי-ינג, בת 85, אוחת בידה את העותק המקורי של תמונה משותפת לה ולבנה שצולמה ביום שבו חגג הקטן שנה להיוולדו. הבן 10 שון כבר לא תינוק, הגיע לגיל 58, והוא מספר שהתמונה הזו היא אחד

רוב הציוד שלו נגנב ולמעט כמה קרטונים הוא נותר חסר כל, ונאלץ להתחיל את חייו מחדש. שנים ארוכות התגורר בדירת חדר צפופה ועלובה ברחוב הכובשים בתל אביב, כשהוא מתפרנס בדוחק מעיצוב גראפי של מוצרי טקסטיל ומצילום תכשיטים לקטלוגים של בתי עסק קטנים. עשר שנים מאוחר יותר פגש עולה חדשה כמוהו, אלמנה בשם רוזליה סוסלוביץ', שהגיעה מרוסיה עם בנה הצעיר - והשלושה עברו להתגורר ביחד בדירה צנועה בשכונת נווה שרת בעיר. האהבה מילאה אותו בכוחות מחודשים.

עד מותו, בשנת 1986, חי ליפשיץ-סטנזטי חיים פשוטים אך מאושרים. המשיך להתפרנס מעיצוב תעשייתי ומצילומי קטלוגים מזדמנים, ובשעות הפנאי שלו עסק בפיסול, בציור ובכתיבת שירים. "אף פעם לא היה לו משעמם", מספר בנה של רוזליה, משה דקסלר בן ה-62, שלמד מאביו החורג את מקצוע הצילום. "הוא תמיד היה עסוק במשהו. עשה מגזרות נייר, פיסל, חתך קרטונים וצילם את האור שעבר דרכם על הקיר. הוא לא הפסיק להתגעגע לשנגחאי, זאת הייתה התקופה הכי יפה בחיים שלו והוא כל הזמן חזר ואמר את זה. בשנגחאי הוא היה מלך, מסמר הערב בכל מסיבה. בארץ היה לו קשה כי חיינו תמיד בצמצום". "פעם" ממשיך דקסלר, "הוא פגש ברחוב, במקרה, שני סינים מטיוואן. הוא כל כך

שמחות

נכדה במשפחת איה (מחלינה) וריי פיבו

ב-25 במרס 2011 לאיה (מחלינה) ולריי פיבו נולדה נכדה חדשה, ושמה אהובה רייצל. הורי התינוקת הם דוקטור ג'ונתן וגיטל פול פיבו ולהם עוד שתי בנות ושני בנים בוגרים. איגוד יוצאי סין מברך מכל הלב את איה ואת כל משפחת פיבו להולדת הנכדה ומאחל להם בריאות, אושר והצלחה.

לו ולנטשה ולכל המשפחה בריאות, אושר והצלחה עד 120!

שרה רוס - בת 96

לידידתנו מחרבין ומשנחאי שרה רוס, מוותיקות יוצאי סין, מלאו 96 שנה. על שרה דברו וכתבו רבים. מקום כבוד שמור לה בין ידידינו הוותיקים יוצאי סין. מכל הלב אנו מאחלים לה בריאות ואריכות ימים עד 120!

אבי (סבה) פודולסקי - בן 75

לידידתנו מחרבין אבי (סבה) פודולסקי מלאו בחודש אוקטובר 75 שנים. לאורך שנים רבות, סבה חבר ופעיל בהנהלת איגוד יוצאי סין. הוא גם נציג האיגוד בירושלים ובאזור הדרום של ישראל, וכן חבר בהנהלת אגודת הידידות ישראל-סין. אנו מברכים את סבה מכל הלב, ומאחלים

סגריר ישראל בסין, עמוס נדאי, מנדב כמה צעות לעסקים עם הסינים

אחת החידות הגדולות המרחפות כיום מעל כלכלת העולם, עוסקת בעתיד היחסים שבין שתי המעצמות הגדולות, ארה"ב וסין. הדשדוש המתמשך של הראשונה, לעומת הצמיחה העקבית של השנייה - מעוררים את השאלה אם בעשורים הקרובים נחזה בחילופי תפקידים שקטים בין השתיים ואם השינויים הכלכליים יתבטאו בעימות כלכלי-פוליטי.

השאלה הזו מתמקדת בעיקר ברזרבות המט"ח של סין. ב-2010 זינקו יתרות המט"ח שלה ב-19% לשווי של 2.85 טריליון דולר - זינוק גבוה מהתחזית. כיום, מחזיקה סין באג"חים של ממשלת ארה"ב בשווי טריליון דולר. בפועל מחזיקה סין באמצעים המוניטריים להשפיע על כלכלת ארה"ב והמערב ככל העולה על רוחה.

סגריר ישראל בסין בארבע השנים האחרונות, עמוס נדאי, לא רואה בחוסר שיווי המשקל הזה בעיה. כדיפלומט, הוא לא תופש את רזרבות המט"ח האלה כפצצת זמן מוניטרית, כי אם כנשק גרעיני המבטיח את ביטחונה הכלכלי של העולם. "כיום יש הבנה גלובלית לגבי התלות הכלכלית ההדדית בין ארה"ב לסין, ורזרבות המט"ח האלה מבטיחות את התלות הזו, שחינוית מאוד ליציבות העולם", מסביר נדאי. "ההבנה שאם אחת משתי המדינות תחליט לפגוע בכלכלה של האחרת, היא עצמה תיפגע מתוצאות המהלך - היא גורם מאזן. יצירת התלות בין הכלכלות מביאה להבנה שאם אחת מהן נופלת, השנייה עלולה ליפול אחריה".

איך משפיעים האירועים הכלכליים של השנתיים האחרונות - המשבר הכלכלי העולמי בסוף 2008 ומשבר החובות של המדינות המערביות כיום - על הדרך שבה מגדיר השלטון הסיני את יעדי ההתפתחות הכלכלית שלו, את התפקיד הכלכלי של הסינים בעולם?

"תהליך היציאה מהמשבר בסין - שממנו היא התאוששה מהר יותר וביעילות רבה יותר מהמערב. היו מפגשים קבועים של שרי האוצר שלה עם האמריקאים, שבהם היא ספגה ביקורת על המדיניות המוניטרית שלה ועל מהירות הפתיחה שלהם למערב. לאחר המשבר גם האמריקאים הבינו שאם הסינים היו נשמעים להם - מצבם היה גרוע

יותר כיום, ובהתאם גם מצב העולם היה גרוע יותר. היא יצאה מהמשבר במצב טוב, בטוחה בעצמה ומרוצה מכך שלא נשמעה למיני הצעות של כאלה שחושבים עצמם מומחים גדולים יותר.

"שנית, מכיוון שצורת המשטר של הסינים מאפשרת תכנון לטווח ארוך, יש להם על מה להישען. ברגע שפרץ המשבר והם נזקקו לתוכניות אישוש, התוכניות כבר היו קיימות, וכל שהם היו צריכים לעשות זה לפתוח את המסמכים הקיימים, שבהם נכתבו תוכניות לחמש ול-10 השנים הקרובות של השקעה בתשתיות. סין הייתה זקוקה להן גם כך, ולכן הוציאה אותן לדרך מוקדם יותר. בעוד ששרי המערב היו צריכים לצאת ולקושש תמיכה לתוכניות הכלכליות שלהם - בסין זה היה מהיר ופשוט יותר. תהליך היציאה מהמשבר נסך בהם הרבה ביטחון עצמי. לכלכלה הסינית יש תחזיות שחורות במחזוריות קבועה, אבל יש להם ניסיון מאוד מוצלח של 30 השנים האחרונות, שבהן הם הצליחו להתגבר על מכשולים".

לאיזה היקף יכול להגיע הייצוא הישראלי לסין?

ב-2007, כשאהוד אולמרט היה ראש הממשלה, הסחר ההדדי היה 4 מיליארד דולר. אולמרט שוחח עם ראש ממשלת סין ואמר לו 'בוא נגדיר יעד של 6 מיליארד דולר'. ראש ממשלת סין ענה לו: 'בוא נגדיר 10 מיליארד'. כיום היקף הסחר מגיע ל-6.5 מיליארד דולר, אבל רוב העלייה, מקורה ביבוא מסין לישראל. הייצוא הישראלי לסין הוא 1.8 מיליארד דולר".

איך בוחנים בסין את השערוריות בפוליטיקה הישראלית, דוגמת נסיבות הפרישה של אולמרט, או פרשת הנשיא קצב שהסתיימה באחרונה?

"זה לא מעניין אותם. יש לנו נטייה לחשוב שמה שקורה אצלנו נמצא במרכז העניין של העולם, אבל התקשורת בחו"ל מתעסקת בדרך כלל בספורט, בסין מתייחסים פחות מאשר באירופה לנושאי הסכסוך באזורינו. הסיקור של ישראל בסין מتركז בתחומים שמעניינים אותם. יש כתב סיני בישראל, לדוגמה, שמסקר את תחום המדע והטכנולוגיה".

"הסינים מעריכים יהודים"

את נדאי פגשנו בכנס שיזם יעקב ישראלי, שותף בכיר במשרד עורכי הדין שיבולת ושות', לאנשי עסקים ישראלים הפועלים בסין. החדר היה עמוס בנציגי הבנקים

הגדולים בישראל, חברות היי-טק, חברות המספקות מוצרים לתעשייה החקלאית ונציגי התעשיות הביטחוניות הישראליות. כולם היו צמאים לקבל ידע והמטירו עליו שאלות בנוגע לממשל הסיני ולדרך שבה יוכלו להתנהל באופן נכון בשוק שבו נמצאות עבורם ההזדמנויות הגדולות ביותר בכלכלה העולמית.

נדאי הדגיש את הרתיעה של סין מלהיות אגרסיבית ברמה המדינית. "סין בוחרת שלא לדחוף את עצמה קדימה. הם מודעים מאוד לחששות שהם מעוררים בכל העולם - במיוחד בארה"ב. אם תדבר עם מדינאי סיני על הכוח העולה שלהם - הוא יגיד לך מיד 'לא. אנחנו מדינה מתפתחת עם תל"ג נמוך לנפש, אבל אסור לטעות. אין נושא מדיני שסין לא תהיה מעורבת בו בעתיד - לפי בחירתה. אין דבר שהם ירצו להתמקד בו - ולא יעשו זאת".

מה עם מעורבות באזורינו?

"סין לא רוצה לשחק תפקיד במזרח התיכון. בניגוד לאומות אחרות, כמו היפנים שרוצים מאוד, בסין מבינים שהמזרח התיכון הוא מקום מסוכן. הם מביעים תמיכה רצינית בפלסטינאים, ויאסר עראפת היה בזמנו נסיך שם. אבל מרגע שהוא מת - יחד עם העובדה שישראל מדברת באופן קוהרנטי על שתי מדינות - הסינים החלו לפתח דיאלוג בנושא עם הערבים ולומר להם: 'תראו, הישראלים רוצים משא ומתן'".

לדברי נדאי, "הסינים מאוד מעריכים יהודים. יש אצלם הערכה אדירה לישראלים. העובדה הזאת מסייעת לאנשי עסקים ישראלים בסין, כי בניגוד למדינות אחרות בעולם המערבי שבהן ישראלים מתקבלים בחשדנות וצריכים לעבור מחסומים הקשורים לישראליותם - בסין היא דווקא מהווה יתרון. מה שכן, בגלל הערכה הזו מנגנוני ההגנה של הסינים בעבודה מולם רגישים יותר, כי הם מניחים שמי שעומד מולם הוא חכם במיוחד".

תחום מרכזי שבו על הישראלים לנצל זאת, לדעתו, הוא תעשיית המזון. "עוד לפני המשבר הכלכלי - וביתר שאת בעקבותיו - התקבלה החלטה בסין להאיץ את תהליך העיור, בכדי להרחיב את מעמד הביניים. כ-250 מיליון איש מתגוררים כיום בערים, והתוכנית היא להעביר עוד 300 מיליון איש - בדומה לגודלה של אוכלוסיית ארה"ב - מהכפר אל העיר. הדבר יוצר לחץ אדיר על התשתיות החקלאיות כי הכוונה היא שפחות סינים יאכילו יותר אנשים. כאן נכנסים

הישראלים לתמונה. היכולות הישראליות לפיתוח טכנולוגיות רלוונטיות מאוד בנושאים האלה.

"צריך להבין שעניין האוכל חרות עמוק מאוד אצל הסינים, מכיוון שבהיסטוריה שלהם הם חוו רעב כבד בתקופות של חילופי שושלת שלטון. הקומוניסטים פתרו את הדבר הזה, אבל האכלה של 1.33 מיליארד איש היא אתגר מתמיד עבורם. מלבד זאת, יש גם את תחומי התקשורת, הבריאות, ההתפלה, המיחזור, ההשקיה וניהול משק המים. להרבה חברות שלנו יש מוצרים מאוד רלוונטים לסין. ב-2007 הבין השלטון הסיני שהוא יצטרך להישען יותר על תעשייה קשורת היי-טק, ולא רק להמשיך לייצר אדיס בדולה. זה צריך להיות הבסיס לייצוא הידע שלנו."

איפה כדאי לישראלים לפעול?

"כיום סין מתחלקת לפרובינציות - ההנהלה הגבוהה קובעת מדיניות כלכלית, וראשי הפרובינציות רצים אחריה למלא אותה. אני מאמין בעבודה מול הפרובינציות, ולא ברמה הלאומית. כשירידים לרמת הפרובינציה, הערים הגדולות הן הפרטנריות החשובות לטובת הקהילה העסקית. הפתגם הסיני בהקשר הזה אומר 'ההרים גבוהים ובייג'ין רחוקה'. לפרובינציות יש תקציב של מדינה בינונית באירופה.

"כשבאים אלי אנשי עסקים אני מכוון אותם לפרובינציות בתהליכי פיתוח. בשנחאי, למשל, כבר יש תחרות גדולה בין הזרים שפעילים שם. השלטון הסיני גם מודע כיום לצורך לפתור את בעיית הפערים החברתיים. זה ידחוף את הפרובינציות."

אילו מוצרים יעניינו את הסינים?

"יש להם מספיק מוצרים עבור כל העולם. טכנולוגיות בכל תחום מעניינות אותם יותר, כמו כן אופן הייצור של אותם מוצרים - בדרכים יעילות יותר. למשל, כל מה שקשור בתהליכי אנרגיה: סין רוצה מאוד לצמצם את התלות באנרגיה קונוונציונלית. הבעיה היא שרוב החברות, שמחזיקות בטכנולוגיה שעשויה לעניין את הסינים, הן קטנטנות או בינוניות, ולא מתקדמות בסין."

בהקשר של אנרגיה ירוקה - אפשר לשמוע בסין קולות המתנגדים לפיתוח המואץ?

"אין קולות שמתנגדים לתהליך הפיתוח. לכולם ברור שהמשך הצמיחה הוא הדבר הכי חשוב לשלטון ולעם הסיני. הסינים הם אנשים חכמים, והם הבינו שלאורך השנים התחרות בין הנהגות הפרובינציות גרמה הרבה נזק לסביבה. יש תחומים שבהם קיימת בעיה. מה שנעשה בסין עם תעשיית הרכב, למשל, נוגד קצת את ההיגיון: רעיון המכונית לכל פועל סיני הוא בעייתי. מצד שני, הם באמת משקיעים ויש להם הרבה הישגים - באנרגיה חלופית, ובמכוניות החשמליות בהקשר של תעשיית הרכב."

תהליך הפיתוח המואץ הוא גם לטובת האזרח הפשוט?

"האורבניזציה היא מנוע הצמיחה הגדול שלהם. נכון שיש עדיין פער אדיר בין הסיני בקצה העליון לזה שבקצה התחתון, אבל לאורך כל הסקלה רואים שינוי. העשירים הסינים שמתעשרים במהירות לא עושים זאת על חשבון הסיני הקטן יותר."

האם בעוד 10 שנים סיני שמתגורר בעיר כאדם מערבי יהיה מאושר יותר מהוריו שחיו בכפר לפני 20 שנה?

"לסינים יש הנהגה חכמה שמבינה את החשיבות של הפערים החברתיים. הדאגה לטובת הכלל היא מהות הקונפוציאניזם. השלטון מבין שיש לדאוג לכך שלכולם יהיה טוב יותר למען היציבות השלטונית. אני לא רואה שום הבדל בין הנוער הסיני כיום לבין הנוער הצ'י או הנוער בתל אביב."

"הצרכן הסיני כבר לא טיפש"

אתם יכולים לעזור לאנשי עסקים בסין כשגרירות?

"סין היא עדיין מקום שקשה לעשות בה עסקים. התערבות השגרירות במקום שבו חברות גדולות וקטנות נתקלות במחסום ביורוקרטי פותרת את זה מהר. אם במקומות אחרים בעולם אנשי עסקים לא צריכים את עזרת השגרירות, בסין המידע הראשוני חסר - ואנחנו יכולים לתת אותו. מה שמאפיין אותה יותר הוא שמעורבות הממשלה היא קריטית בתהליך החדירה לשוק."

הסינים מעוניינים להשקיע בחברות ישראליות?

"עשרות משלחות מסין מסתובבות כיום בישראל. במארג תגיע משלחת בתי תוכנה מסין. כבר שנים אני מנסה להביא את הסינים להשקיע בישראל, אבל בתעשייה הישראלית חושדים בכך כי זה נתפש כלחץ על עלויות המהנדסים הישראלים. צריך לזכור שלסינים יש מחקר ופיתוח לא רעים - בעלות של חצי מהנדס ישראלי."

"מגבלה נוספת נובעת מכך שעם כל האהדה כלפינו, ישראל נחשבת למקום מסוכן. מכאן נובעת החשיבות האסטרטגית הגדולה של עסקת מכתשים אגן, שנרכשה בחלקה באחרונה על ידי כמצי'ינה הסינית, והחשיבות של המהלכים ששטראוס מקדמת (החברה השקיעה באחרונה 10 מיליון דולר להקמת מיזם משותף עם חברת האייר לשיווק מוצרי מים של שטראוס, ח"ע")."

יש בסין בעיה קשה עם זכויות הזרים בבתי המשפט המקומיים.

"צריך לזכור ש-80% מהחברות בסין הן עדיין חברות בת ממשלתיות, וקשה לצפות מהן לצדק. יש סט של כללים שצריך לאמץ כדי לשרוד. המצב הזה הולך ומשתפר, אבל עדיין - זה מכיר את ההוא, זה בן דוד של ראש העירייה. קשה להתמודד עם המקומיים בבתי המשפט."

אתם מנסים לשנות את ההחלטה שלהם להעדיף חברות סיניות?

"לא, אנחנו לא תוקפים אותה ברמה העקרונית, השוק הסיני די גדול בשביל שיישאר לכולם מקום לפעול."

יש כיום הקפדה על זכויות היוצרים של ישראלים שפועלים שם?

"כוננו עם הסינים יחסים דיפלומטיים ב-1992, וכמה חברות הסתבכו קשה מאוד. אני לא יכול לתת ערבויות, אבל חלה התקדמות אדירה בעניין. ההנהגה הסינית הבינה שמלגנוב ולהעתיק IP הם לא יגיעו רחוק, וזה עומד בסתירה לשאיפה שלהם לפתח תעשיית היי-טק."

"הסינים עוברים בתחום הזה תהליך דומה לזה שעברו היפנים, שבתחילת שנות ה-80 היו מצלמים כל מה שזז, ומעתיקים אותו. עכשיו יש להם החלטות, חקיקה וגם אכיפה בנושא. מבחינות מסוימות נעשה פה צדק היסטורי, כי מי שסבל מהחוקיים יותר מכל הם היפנים, שהסינים העתיקו את דגמי המכוניות שלהם אחד לאחד."

"בנוסף, הצרכן הסיני כבר לא טיפש. ביחוד כשמדובר בהענקות וחוקיים. הוא יודע להבחין. המצב טוב יותר ממה שהיה לפני עשור."

יש טעם לדלג מעל הקשיים בסין דרך חברות הונג-קונגיות?

"רוב האנשים שפעלו בעבר דרך הונג קונג מנסים כעת לעבור לסין. האינטרס של הסינים הוא להשאיר את הונג קונג כמו שהיא, לא לפגוע בה. כך שבכל זאת, אם כבר אתה בוחר מקום לפתור בו סכסוך בוררות - זה בהונג קונג."

עד כמה משפיעה השחיתות על העסקים שם?

"השחיתות נתפשת כבעיה אמיתית בשלטון המרכזי. ברמה של זכויות יוצרים, השוק הסיני פחות מושחת משהיה לפני עשור. הם גם הבינו שהתחרות הפוליטית בין ראשי הפרובינציות היא אחד מגורמי השחיתות."

יש מה למכור להם בתחום איכות הסביבה?

"השינוי פה נובע מכך שהם קלטו שבעיות איכות הסביבה עולות להם כסף. אף על פי שלא נעים לומר זאת, עם מיליארד ורבע בני אדם הנושא הזה פחות מטריד אותם מבחינת חיי אדם."

איך עושים עסקים בסין? זה די מפחיד.

"קשה, קשה מאוד לעשות עסקים בסין. זה לא דומה לשום דבר שהכרתם במקומות אחרים. תשכחו מכל מה שהכרתם במונחים של פוטנציאל. חשוב לזכור שהאתגרים של סין הם ארוכי טווח. צורכי המדינה הזו לא ישתנו הרבה בשנים הקרובות."

הכל על שרה רוס

קלינוב זינוביי / מרוסית יהודית סנדל

לידינתו שרה רוס מלאו 96 שנים. עד 120 לחברתנו היקרה!

באחת החנויות בעיר. הוא היה אלוף קפיצות לרוחב זוריקת כידון של בית"ר. משפחתו של איליה הגיעה לסין מאודסה והוא נולד בסין. ההורים של שרה קיבלו את איליה בחום וקראו לו אלי. ב-1938 נישא הזוג ומקץ שנה נולד בנם דני.

שרה עבדה כסוכנת של אחד העיתונים הידועים בחרבין. בינתיים הרע המצב בחרבין. חיילים מהצבא הלבן הרוסי ובראשם האטמן סמיון בזזו בעיר. המשפחות היהודיות החלו לעזוב, וב-1939 עזבה משפחת רוזנברג את העיר לשנחאי.

כאשר עזבו את חרבין לקחו עמם חבית גדולה של דבש. לדבש מחרבין היה ביקוש רב בשנחאי, ואכן,

בזכותו יכלו להתקיים בתחילת דרכם. באותו זמן הייתה שנחאי עיר פורחת. עם הגעת היטלר לשלטון מצאו בה אלפי פליטים יהודים מקלט. הקהילה הרוסית של העיר עדיין הייתה הגדולה ביותר.

ברחוב הידוע כרחוב רוסני לא ננעלו דלתות, החלונות נשארו פתוחים גם בלילה. על שלטים גדולים נכתבו פרטים של חפצים שנמצאו ומקום בו אפשר לקבלם. בין הפרטים שעונים, מסמכים ודברים יקרים אחרים ואיש לא טען לבעלות על חפצים לא לו.

לזוג הצעיר שיחק המזל. לאלי עזרו קרובי משפחה למצוא עבודה. שרה קבלה עבודה בסטודיו לצילום. אלי עבד גם בעבודות מזדמנות ואילו שרה חיפשה לקוחות לצילום. העבודה מצאה חן בעיניה. עזרה לה להכיר את העיר ואת דיירה. כך הכירה את השחקן

אהב לקרוא. במשפחה השתדלו לשמור על מסורת, אך דיברו רוסית. את שרה רשמו לבית ספר רוסי בעיר הסמוכה חיילר. שם סיימה בהצטיינות ארבע שנות לימוד. באותן שנים הגיעו למנצ'וריה פליטים רוסיים רבים אשר ברחו מהבולשביקים. הוקם ועד לעזרה בו פעלה בהתנדבות אימה של שרה - שימה. הוועד חיפש עבודה ומגורים לבאים. שניים מהם מצאו מקום בביתה של שימה. אולגה דמיטרייבנה בושמקינה, שהייתה מנשות החצר של הצאר הפכה למחנכת של שרה. הילדה נקשרה נפשית באישה זו אשר הכירה לה את הקלאסיקה הרוסית. עד היום חושבת שרה ששפתה הרוסית בה היא שולטת ניתנה לה בזכות בושמקינה.

בחיפוש אחר תנאי מגורים טובים יותר עברה המשפחה לחרבין, עיר שהייתה מרכז הקהילה היהודית בסין הצפון מזרחית. בחרבין סיימה בית ספר למסחר ושם התוודעה להיסטוריה היהודית.

בחודשי החורף שהו שרה ואחותה הצעירה רחל בבית הספר ובקיץ הגיעו לבית ההורים. האחיות אהבו מאד את הוריהן. שרה ירשה את אהבתו של האב לחיות. במשך שעות יכלה לטפל בסוסים ואף לרכב עליהם. בנוסף, לימדה רוסית ואנגלית לילדיי הסינים.

ב-1931 כבשו היפנים את מנצ'וריה והקימו את ממלכת הבובות מנצ'ו-גו. את שרה, ששלטה היטב בשפות יפנית וסינית הזמינו ללמד את השפה הרוסית לבניהם של הכובשים. בין תלמידיה - בן של שרה קצין צעיר. מנסיעותיה לעיר דיירן, על שפת הים פגשה את איליה רוזנברג, אשר עבד כמוכר

באותם ימי אוקטובר, לא פסק הטלפון בדירתה של שרה רוס מלצלצל. קרובים, ידידים ואנשים זרים מכל קצות העולם ברכו את שרה ליום הולדתה ה-95. היא לא התפלאה שיודעים עליה, קראו אודותיה וזוכרים אותה. המטלפנים בירכו אותה לבריאות ולאריכות ימים.

לקראת יום הולדתה יצא לאור ספרה "חמישים שנה עם מצלמה במשכן נשיאי ישראל" בהוצאת "קומפס". את הספר הקדישה לבעלה אלי. תוך כתיבה העלתה זיכרונות על ילדותה, נעוריה ושנות חייה בסין.

הזיכרון העלה אירועים שהחלוב-1915, בעיר אירקוצק, אחת הערים היפות של סיביר, במשפחה יהודית של איסאי אברמוביץ' נכתנוביץ', אשר עבד בצבא הצאר כקונה ובורר של סוסים לחיל הפרשים של הצאר. שם נולדה בתו ושמה שרה. על חייהם נודע לה מפי ההורים מאוחר יותר. האב, אדם נבון, הבין שלרוסיה צפויים ימים קשים - תקופה של מלחמת העולם הראשונה, המהפכה שבדרך. על כן, התפטר מהצבא ב-1916 ועם רעייתו ובתו בת השנה עבר לחבל מנצ'וריה שבסין. המשפחה התמקמה בתחנה האחרונה של מסילת הברזל הסינית המזרחית בשם קואנצ'נזה. מכאן נסלה מסילת הברזל לכיוון דרום. גם כאן החל האב לסחור בסוסים גזעיים למרוצים. האם עסקה בעבודות בית. המצב הכלכלי של המשפחה החל לשגשג. במהרה קנו בית גדול, וגם עוזרת. בזמן הפנוי ביקר האב בבית הכנסת המקומי. השתתף במקהלה,

והזמר הידוע אלכסנדר ורטינסקי, שהיה ללקוח בסטודיו. שנת 1945 - העיר שנחאי חגגה את הניצחון על היפנים. בעיר נראו יותר ויותר מלחים אמריקניים. מסעדות חדשות נפתחו, חנויות. כאן נולד הרעיון של שרה "מספיק לעבוד עבור הדוד. נפתח עסק משלנו!". רכשו בכספם מצלמת "לייקה" גרמנית הנחוצה לצילומים.

את העבודה התחילו באולם ריקודים שהיה פתוח רק לאמריקנים. משעות הצהריים עד חצות רעמה המוסיקה. ללקוחות שקנו כרטיס כניסה הוצמדה ריקודנית סינית. האמריקניים רצו מאד להנציח עצמם ליד הסיניות הנאות, ומסיבה זו הסכים בעל המקום להצעתו של אלי לפתוח במקום סטודיו לצילום. באולם נתלו שלטים בשפה האנגלית שהזמינו את הנוכחים להצטלם תוך הבטחה שהצילום יסופק תוך 30 דקות. מספר הלקוחות היה כה גדול שנאלצו לקרוא לעזרה צלם סיני לעבוד במעבדה. ואכן, תוך שלושים דקות חילקה שרה את הצילומים בין הרוקדים. ביום שנקבע, הביא אלי לבעל האולם את הכסף והופתע מאוד כאשר הסיני המחייך אמר: "תשאיר לעצמך את הכסף, אני הרווחתי באותו זמן פי 10". שם של הצלמים דוברי האנגלית הגיע לרב החובל של הצי השביעי האמריקני והם הוזמנו לנמל צינדאו. הזוג קבל דירת נופש בה התגוררו ועבדו במשך כל הקיץ.

עם שובם לשנחאי ציפו להם ידיעות קשות. אלפי אזרחים רוסים עזבו את העיר לרוסיה ביניהם המנצח אולג לונדסטרום ותזמורתו וכן אלפי רוסים לבנים. הם קיוו שרוסיה אשר ניצחה במלחמה תהיה נדיבה ורחבת-לב. ברדיו הושמעו קריאות לשיבה למולדת. נמצאו גם ספקנים, אשר לא האמינו לשלטונות הסובייטים ועזבו לארה"ב, ארגנטינה, אוסטרליה. המכרים של שרה ניסו לשכנע אותם לשוב לרוסיה. היא פנתה לשגרירות הרוסית למרות מחאותיו של אלי. שם נתקלה ביחס גס מצד עובדת השגרירות. "אם כאן הם פונים אלי בגסות כזו, מה יהיה שם?". היא החביאה את תמונת אביה במדי הצבא הרוסי בעזרתו חשבה להוכיח את יחסה האוהד לרוסים. את השגרירות עזבה במהירות והחלטתה לא לשוב לרוסיה לא רק שימחה את בעלה אלא גם הצילה את כל המשפחה מגורל מר אשר ציפה להם ברוסיה. רבים מהשבים נאסרו, אחרים חיבו בעונו רב מכים על חטא שהאמינו לשקרים שהופצו.

הידיעה המשמחת על הקמת מדינה יהודית התקבלה בשנחאי בשמחה, "הנה לכאן אנו צריכים לנוסע" - אמר אלי. תוך זמן קצר מצאו עצמם על אוניה ראשונה שהייתה בדרך לחיפה יחד עם האחות הצעירה רחל ובנם בן התשע דני. הפרידה לא הייתה קלה. אהבו את העיר הגדולה, את ידידיהם

הסינים, וידידים רבים אחרים. על הסיפון של האוניה האיטלקית שמעה שרה את שמה מהחוף. המטפלת הסינית של דני קראה לה "מדם, שכחת על השידה את טבעת הזהב. אני שמחה שמצאתי אותך, הנה קחי אותה". עד היום נזכרת שרה בחום רב בשנחאי, בסין, בסינים, מקום שלא ספג ולו טיפת דם יהודית אחת.

השמחה התחלפה באופוריה. הנוסעים, צעירים ברובם, שרו, חגגו לקראת הפגישה עם המולדת. שם גם חגגו את חתונתה של רחל, אחותה הצעירה של שרה עם איסאי סרנו מצינדאו. החתונה נערכה תחת חופה ועם רב. רב החובל נתן לזוג את תאו. שרה ואלי הנציחו את המסע בתמונות ורב החובל נתן להם תא לפיתוח תמונות אשר שימחו את הנוסעים.

מקץ חודשיים להפלגה הגיעו לחיפה. ההתרשמות הראשונה הייתה קשה. אמנם הייתה מלחמה עם הערבים, אך גם ניתוק הקשר עם ההורים בסין השפיע קשות על הבאים.

את משפחתה של שרה ועוד רבים אחרים הביאו לעיירה ליד חדרה. זמן קצר אחר כך עברו לתל-אביב למשפחתו של אלי. מאוחר יותר שכרו חדר במרתף של בניין במרכז תל-אביב. באותו יום הגיעה לזוג אישה בשם ורה אשר לקחה איתה את הבן דני, בטענה שלא בריא לו לחיות במרתף. ורה עזרה לשרה למצוא עבודה בבית חרושת למוצרי חלב. אלי עבד בעבודות מזדמנות בחלוקת קרח. על שרה הוטלה משימה לחלק תה לעובדים ולנקות את הכלים. עם תום העבודה הייתה קורסת מעייפות. מאוחר יותר כתבה בספרה "את הכלים שטפתי בדמעות ולא במים".

האקלים הלח של תל-אביב אילץ אותם לעבור לירושלים. גם שם שכרו דירה במרתף. הדירה הייתה במתחם הרוסי. אלי מצא עבודה ושרה הפכה את הבית המוזנח לדירה יפהפייה וגם מקום למעבדת צילומים. לקוחות לא הגיעו, אך אלי הציע לראש העיר של ירושלים, אגרון, יוצא סין, להעמיד במרכז ירושלים עמדת צילום מימנה ניתן בעזרת צילומים לספר על חיי העיר.

אגרון נרתם לרעיון וברחוב יפו 38 הופיעה עמדה עם צילומיו של אלי. העמדה משכה אליה קהל רב, הם סיפרו על המתרחש לאחרונה בעיר הבירה. צילומים רבים הועברו לעיתונות. על הצילומים הופיע שם הצלם - רוס. זה השם בו בחרו שרה ואלי. ההזמנות לצילומים מאנשים פרטיים ומחברות התרבו. את אלי הזמינו להיות הצלם של "בית הרופא".

באחת הפעמים בהם נקרא בדחיפות לצלם ב"בית הרופא" משלחת אמריקנית אשר הגיעה לבית הנשיא לא היה אלי בביתו. שרה יצאה לצלם במקומו. בזמן הצילומים בבית הנשיא ניגש אליה יוסי כרמל, עוזרו

של הנשיא יצחק בן-צבי. הקשר ביניהם הפך את שרה ואלי לצלמים קבועים באירועים חשובים שהיו בבית הנשיא. בקביעות קיבלו רשימה על קבלות פנים חשובות הצפויות בבית הנשיא ואישורי כניסה.

במשך 50 שנה צילם אלי ואחר כך שרה את כל המתרחש בבית הנשיא. שישה נשיאים התחלפו בתקופה זו. ואיש מהם לא הטיל ספק במיומנותו של הזוג. בארכיון של הזוג ניתן למצוא תמונות של מרלין דיטריך, אליאנורה רזולט, ארתור רובינשטיין, איגור סטרובינסקי, הפופ פבל II, ראש הכנסייה הפרבוסלאבית אלכסי II, טיג'רן פטרוסן ולאנויד ברנשטיין, מרק שאגל ואליזבט טיילור ועוד רבים אחרים. תמונות היסטוריות רבות, בהן התמונה שהופיעה בכל העיתונות העולמית - נפילת החומה שהפרידה את ירושלים לשני חלקים בשנת 1967. רגע אותו הצליח אלי להנציח.

ב-1997 החליטה שרה לפרוש מעבודתה בבית הנשיא בגלל קשיים שנבעו מגילה. ההחלטה הייתה קשה והיא ביקשה לקבוע פגישה עם הנשיא דאז עזר וייצמן. זה היה ערב יום העצמאות ה-50 של מדינת ישראל. לפגישה הכינה לו מתנה - צילום של וייצמן ליד דודו, הנשיא הראשון של מדינת ישראל, חיים וייצמן. אישתו של עזר וייצמן שנכנסה לחדר, נענתה לבקשתה של שרה לצלם אותה עם הנשיא עזר וייצמן.

בכל תקופה בה עבדו שרה ואלי בבית הנשיא הם נחשבו לצלמים עצמאיים. מתוך ענווה לא ביקשו לעצמם כל הטבות ונשארו עד 1982 לגור באותה דירת מרתף. שרה אינה מתלוננת. היא רואה בחייה הצלחה רבה.

התמונות הרבות שנאספו עוררו רצון לערוך תערוכה. אך מחלה קשה ומותו של אלי ב-1986 דחו את החלום. רק הודות לעזרה מאגודת הידידות ישראל סין וי"ר האיגוד תדי קאופמן הוצגה התערוכה ב-2005 באולם "זרר בכר". אלפי ירושלמים ואורחים רבים אחרים ביקרו בה ביניהם נציגי סין. שרה הוציאה לאור אלבום תמונות שלה ושל בעלה.

למרות מצבה הבריאותי הקשה, ואי יכולתה לעמוד על רגליה, יצא לאור בשנת 2009 ספרה "50 שנה עם מצלמה במשכן נשיאי ישראל", בשפות אנגלית ורוסית. בהומור דק היא מציינת "הספר - זו מתנה ליום הולדתה ה-95".

ביום הולדתה מתאספים בדירתה הנראית כמוזיאון, קרובי משפחה - משפחתו של דני הבן, נכדים, נינים בהם גאה סבתא שרה, ידידים, האוהבים את האישה הקטנה והנבונה הזו. מקום נכבד למבקרים יש לידידיה מסיג, וגם היום היא שומרת על קשר עם איגוד יוצאי סין.

זוהי שרה רוס שלנו!

נפגשו עם ת. קאופמן ור. ויינרמן. השיחה נגעה בהגשת עזרה לאזורים נחשלים בסין בשטח החקלאות והרפואה. איגוד יוצאי סין יאפשר לארגון "IsraAID" להיעזר בקשרים שלו עם ארגונים בסין ובייחוד בחבל הילוצ'יאן שמרכזו חרבין.

אליאנורה חריזמן ב"בית פונבה"

ב-4 בספטמבר עיתונאית מהעיתון "נובוסי נדלי" (חדשות השבוע בשפה הרוסית) אליאנורה חריזמן ביקרה ב"בית פונבה" ופגשה את ת. קאופמן. גב' חריזמן הגיעה על מנת לקבל מידע על קרוב משפחה איסק, הבעלים של הקרקס בחרבין בתחילת המאה ה-20 וכן מידע על דוקטור ג.נ. פשקובסקי.

רובע הונקוי בשנחאי

הסטודנטים של אוניברסיטת תל-אביב עילאי ספרין וארז גרוב עובדים על נושא שימור ושיחזור רובע הונקוי בשנחאי. רובע בו התגוררו בתקופת מלחמת העולם השנייה פליטים ממרכז אירופה.

ת. קאופמן הבטיח שיתוף פעולה מצד איגוד יוצאי סין ואגודת הידידות ישראל-סין בשחזור החיים ברובע זה.

שיפוצים נרחבים ב"בית פונבה"

בחודשים ספטמבר ואוקטובר 2011 ב"בית פונבה", הכולל מועדון ומזכירות של אגוד יוצאי סין (תל-אביב, רח' גרוזנברג 13) נערך שיפוץ יסודי. את העבודה העיקרית והמקצועית וכן השגחה על העבודה נעשתה על ידי ידידנו מחרבין, חבר הנהלת אגוד יוצאי סין רפי רשינסקי, ולו אנו חייבים על הצלחת השיפוץ.

תודה לחברים יקרים

אנו חייבים תודה לידידנו מסין הגרים בישראל ומחוץ לגבולותיה. תודה על תרומתם לאיגוד יוצאי סין. ביניהם שבעה תורמים עיקריים אשר הודות להם אנו ממשיכים בעבודתנו:

- אסיה כוגן (טוקיו) - \$ 136.000
- קרן לזכר מייזין (סן-פרנציסקו) - \$ 36.000
- קרן לזכר אתל דן (ניו-יורק) - \$ 21.000
- אילנה וג'ורא לסק (ישראל) - \$ 40.000 שקל
- בילי בלוקמן (לוס-אנג'לס) - \$ 7.000
- דוד פמיליאן (מונקו) - \$ 5.000
- הארי טריגובוב (סידני) - \$ 7.000 דולר אוסטרלי.

השגרירה ותדי קאופמן נשא דברים בשם איגוד יוצאי סין ואגודת הידידות ישראל-סין. את אגודת הידידות ישראל-סין, ייצגו ר.ו.ת. קאופמן, א.ו. ויינרמן, ד. פרידמן, א. פרדקין וס. פודולסקי.

חיי איגוד יוצאי סין

משלחת מסין ב"בית פונבה"

בחודש ספטמבר הגיעה משלחת של מדענים סיניים להשתתף בסימפוזיון סיני-ישראלי בנושאי אסטרטגיה והגנה.

ב-12 בספטמבר הגיעה המשלחת ל"בית פונבה".

במשלחת - מנהל מרכז לאווירונאוטיקה ומחקרים אסטרטגיים הפרופסור ואן סנסווי מאוניברסיטת ביי'ן, פרופסור צ'לו מינצ'ורן מאוניברסיטת פודן בשנחאי מהמחלקה ליחסי חוץ, וכן מנהל המכון לחקר היהדות מאוניברסיטת הניאן אשר בקאיפן פרופסור צ'זאן צ'נין, וכן פרופסור מהפקולטה ליחסים דיפלומטיים של אוניברסיטת פודן אשר בשנחאי.

את המשלחת קיבלו חברי הנהלת איגוד יוצאי סין ואגודת הידידות ישראל-סין. ת. קאופמן, י. קליין, ר. ויינרמן ור. רשינסקי. בפגישה שארכה שעה וחצי ספר ת. קאופמן על ההיסטוריה של יהודי סין, על הפעילות של אגוד יוצאי סין ואגודת הידידות ישראל-סין, ועל הקשרים התרבותיים בין ישראל לסין.

לחברי המשלחת הוגשו הספרים בשפה הסינית "הודי חרבין אשר בלבי" של ת. קאופמן ו"18- משפחות יהודיות מחרבין" שערכו עובדי המרכז לחקר ההיסטוריה היהודית של חרבין, וכן כתב העת "בולטין" בשפה האנגלית.

ביקורו של השגריר החדש

שגרירת סין בישראל גב' גאו יאנפין ביקרה בביתו של ת. קאופמן ברמת-גן. בביקור נכחו י. קליין ור. ויינרמן.

נציגי "IsraAID" ב"בית-פונבה"

ב-22 באוגוסט ביקרו ב"בית פונבה" נציגי הפורום הישראלי לעזרה הומניטארית בינלאומית "IsraAID", תפקידם לתאם בין ארגונים יהודיים לארגונים אחרים הנמצאים בקשרי מסחר עם ישראל, ולהם תפקיד מרכזי בהגשת עזרה הומניטארית. האורחים וביניהם המנהל שחר זהבי, י. פוליצר, ג. נתור וחבר הנהלה יוני גליק,

84 שנים ליסוד צבא-העם

המשחרר של סין

ב-26 ביולי בהרצליה-פיתוח, במלון "שרון" ערך הנספח הצבאי של סין, אלוף משנה מו שנלין ורעייתו קבלת פנים לרגל יסוד צבא-העם המשחרר של סין.

בקבלת הפנים השתתפו קרוב ל-300 מוזמנים, ביניהם נציגי משרד החוץ של ישראל, צה"ל ונספחים צבאיים מארצות שונות המשרתים בישראל. את אגודת הידידות ישראל-סין ואיגוד יוצאי סין בישראל ייצגו ר.ו.ת. קאופמן, פ.ו. קליין וא. פרדקין.

שגרירה חדשה לרפובליקה

הסינית העממית בישראל

לישראל הגיעה שגרירה חדשה מהרפובליקה הסינית העממית, גב' גאו יאנפין.

גב' גאו נולדה בסין בעיר ננקין. ב-1982 קיבלה תואר ראשון באמנות, ב-1985 - תואר שני במשפטים, וב-1997 תואר דוקטור במשפט.

ב-1985 החלה גב' גאו יאנפין לעבוד במשרד ליחסי חוץ של סין ומאוחר יותר בתפקיד נספח של המזכיר, ממלאת מקום מנכ"ל, מנהלת ויועצת. בתחילת שנת 2000 התמנתה ליועצת בשגרירות סין בארה"ב ועבדה בתפקיד זה עד סוף 2003. עם סיום עבודתה בארה"ב עבדה במחלקת יחסי חוץ של סין כממלאת מקום המנכ"ל, בין השנים 2004 עד 2009 - התמנתה למנהלת ראשית של המשרד ליחסי חוץ. ב-2009 גב' גאו יאנפין הייתה לקונסול ראשי של סין ביוסטון, ובאפריל 2011 התמנתה לשגרירת סין בישראל.

גב' גאו יאנפין נשואה, בתה סטודנטית באוניברסיטה.

קבלת פנים בשגרירות סין

ב-26 בספטמבר במעונו של שגריר סין בישראל התקיימה קבלת פנים לרגל 62 שנים להקמת הרפובליקה הסינית העממית ולכבוד שגרירת סין החדשה גב' גאו יאנפין.

בקבלת הפנים נכחו למעלה משלוש מאות אורחים, ביניהם נציגים ממשלת ישראל, שרים, חברי כנסת ונציגים מהקהילה הישראלית.

השגרירה גאו יאנפין פנתה לנוכחים כשהיא מסבה את תשומת לבם להתפתחותה של סין ולהידוק היחסים בין סין לישראל.

השר יוסי פלד בירך בשם ישראל את

הארי אוסקר טריגובוב - מיליארדר אוסטרלי ומהגר יהודי ממוצא רוסי - אוהב מאד לדבר רוסי. ולא רק עם עיתונאים. הוא הודה, שכאשר ניסה בהצלחה לעסוק בענייני בניה בישראל, הוא עשה זאת בשפה הרוסית. תארו לכם, הגעתי לראש העיר רעננה, על מנת לדון בבקיעות שונות שהתעוררו, והנה הבחנתי במבטא רוסי בדבריו של ממלא מקום ראש העיר. התחלנו לשוחח והתברר שהוא עולה מרוסיה. באותה תקופה היו עולים רוסים מעטים. וכך ישבנו עם העוזרים שלי במשדרו ברעננה וניהלנו את העסקים האוסטרליים בישראל בשפה הרוסית! באותה תקופה בניתי 110 דירות חדשות ברעננה.

דירות שכונ?

לא, דירות רגילות. כאן כולם היו על סף פשיטת רגל ואני הרווחתי בגדול.

איך וכיצד?

אני כזה, - והארי מסביר באריכות. - מומחה! זו הייתה תקופה מעניינת. קניתי כאן חלקת אדמה, יכולתי למכור אותה כעבור שבוע ולהרוויח כפול. אך החלטתי, באתי לכאן לא כספסר אלא כציוני! רוצה לבנות ליהודים בתי מגורים. והנה דבר מעניין, כל המספסרים בקרקעות פשוטו רגל. ואני בניתי בשלוה והרווחתי בגדול.

הביורוקרטיה לא הפריעה לך?

באותו זמן הביורוקרטיה הייתה קלה יותר בכל העולם. עכשיו המצב נעשה קשה יותר ויותר. כל כך הרבה דרישות! כמה אור צריך להיות בדירה, כמות הרעש, ומה יש מתחת לאדמה. אז לא חשבנו על כל הדברים האלה, פשוט בנינו וזהו. אך נראה, שזה נכון לבוא בדרישות, זה טוב לבני אדם. תסכימו איתי, שלא בכל יום יש מזל לשתות קפה עם מיליארדר חי. את ההכרות עמו יזם נשיא המכון לחקר היהדות, פרופסור בנימין איש-שלום.

טריגובוב - הוא אחד האנשים העשירים ביותר באוסטרליה. מקים ומייסד את אחת מחברות הבנייה הגדולות "Meriton", המהווה אימפריה לבניית דירות - מספר לי איש-שלום. - לישראל הגיע מר טריגובוב בקשר לתרומה כספית אותה מעניק למרכז שלנו "שורשים".

העיתון "וסטי" בשפה הרוסית כבר סיפר לקוראיו על המרכז הזה, אשר עוזר לעולים דוברי השפה הרוסית למצוא בארצות מוצאם את המסמכים המעידים על יהדותם. אזכיר

בקצרה, שהודות לפעילותו של הרב שמעון הר-שלום וחבריו הרבנים, יכלו מאות זוגות צעירים להינשא בישראל על פי המסורת היהודית. על מנת למצוא מסמך מסוג זה, רבני "שורשים" נאלצים לעיתים לנסוע למקומות נידחים בארצות חבר העמים, ואין להתכחש לסכומי הכסף שהם נאלצים לשלם לכל פקיד על כל מסמך הניתן להם מתוך הארכיון של זקס (משרד לרישום אוכלוסין). פעילות זו לא יכלה להתקיים ללא תמיכתו הכספית של הרי אוסקר טריגובוב הפגישה נקבעה במזנון הכנסת. הזהירו אותי שלמיליארד מלאו 78 שנים. אני סוקר את הנוכחים במבט ומחפש אחר קשיש. והנה מופיע איש העסקים האוסטרלי, יורד בקלות עם רעייתו במדרגות. חיוך, בלורית שיבה, חולצה פשוטה. מבטו הנוקב חודר דרך אנשי שיחו. השיחה קולחת, לעתים עוברת לעברית (ללא מבטא זר), מתבדח רבות. מהתחלה כובש את תשומת ליבו של בן שיחו, יוזם את כיוונה של השיחה, מתחיל ברעננה בשנות ה-70.

קשה להכניס שאלה:

האם היום אתה מתכוון לבנות בתי מגורים בישראל?

לא, אז ברעננה זו הייתה פעם ראשונה ואחרונה.

למה?

אני חי ובונה בסידיני ומעט בגולד-קוסט ובקווינסלנד - זה קרוב למגורי. אפילו במלבורן אני לא בונה, מאחר והתרגלתי לעשות הכל לבד. להשגיח על הכל, לעקוב אחר הבנייה ולהיות בקשר עם העובדים. וכיצד אעשה זאת בישראל? תוך כדי טיסה? **כיצד אתה רואה מרחוק את בעיית שוק הנדל"ן בישראל? האם אתה מודע לכל המתרחש כאן?**

- נראה לי, שהפקידות הישראלית נסחפה מידי אחר מגורי האליטות לעשירים, ליהודים עשירים מחו"ל, אשר רצו להשקיע כאן בדירות, ולהרוויח במהרה. אך נראה, שהמתכננים שכחו את האנשים הפשוטים. היום גם בארה"ב וגם באירופה העסקים גרועים. הקבלנים לא מוכרים כל כך בקלות פרויקטים יקרים. כדאי לפנות היום לאדם הפשוט. הקבלן צריך לעבוד עם בנקים, להסביר להם שלא צריך לפחד לתת לאנשים משכנתא. מאחר וכאן שכר הדירה מאד גבוה...

מה לגבי מחיר שכירת דירות?

כן, זו הסיבה בגללה האנשים רוצים לקנות דירות, ולא לשכור אותן. לא צריך לחשוש לתת לאנשים משכנתאות. כי לאן הם ילכו? לשכור זה יקר, אך על האנשים להמשיך לחיות אי שם? לא צריך לבנות ארמונות עליות. האדם זקוק לגג מעל ראשו, על מנת לחיות בכבוד. אני עוד אז ברעננה, ותמיד באוסטרליה בניתי דירות פשוטות למעמד הבינוני ועבור זוגות צעירים. יחד עם זאת בניתי באזורים בהם היה ביקוש. ועשיתי מזה הרבה כסף. כאן אצלכם בעיה נוספת, הקבלנים אינם רשאים לקנות קרקע לדיר ציבורי. מעמידים לפניהם קשיים רבים. אני משוכנע, שאדם צריך להיות בעל קרקע עליה הוא בונה. וכאן אומרת הפקידות הגבוהה שהוא יפסיק לבנות וימכור את הקרקע ברווח. הרעיון הזה לא מוצא חן בעיני. עם הזמן יבינו, שכך אסור לנהוג.

האם יש באמתחתך עוד חוקים לניהול עסקים? מה אתה יכול ליעץ לפקידים ולאנשי עסקים?

ראשית, איני מאמין באיש. אני מאד מאמין בעצמי. ולא תלוי באחרים. שנית, הבן אדם צריך להכיר מה הם נטיותיו וכישרונו. את זה צריך להבין מוקדם. שלישית, איש העסקים צריך להיות ישר. קודם כל ישר עם עצמו. ולהאמין בהצלחת מעשיו תמיד ובכל מקום. לא משנה באיזו ארץ אתה חי - זה תמיד מוכיח את עצמו.

האם יש לך עדיין חוקים, עקרונות לניהול עסקים. מה תוכל ליעץ לאיש עסקים מתחיל?

ראשית, איני סומך על איש. מאד בטוח בעצמי ולא תלוי באיש. שנית, האדם צריך להבין, מהן נטיותיו וכישרונו. את זה צריך להבין מוקדם. שלישית, האדם צריך להיות ישר קודם כל עם עצמו. לא למלא את ראשו עם כל מיני רעיונות מטופשים. ותמיד להאמין בהצלחת מעשיו! תמיד ובכל מקום. לא חשוב באיזו מדינה - זה עובד בכל מקום. **אלו עקרונות שכנראה הולכים טוב מהחינוך הרוסי-יהודי אותו רכשת בבית? הרי נולדת ברוסיה?**

בשום אופן לא! נולדתי בסין.

???

הורי נולדו ברוסיה. שמו של אבי משה, הוא ממקום קטן אי שם ליד קייב. אמי מסיביר. שמה היה פרידה. עוד בצעירותו חיפש אבי מקורות פרנסה טובים והצטרף לקרוביו בחרבין. בדרך הכיר את אמי לעתיד,

מיליארד דולר. ברשימת העשירים ביותר באוסטרליה ג. טריגובוב במקום השביעי. שנה קודם, כתב העת Forbes ציין אותו במקום ה-316 בין עשירי העולם. עיתונאים של כתבי עת אלו כותבים "טריגובוב אינו מכיר בשותפות בעסקים ומעולם לא היו לו שותפים". הוא סוג של זאב בודד. למרות זאת, תולדות חייו המיוחדים, דרכו כיהודי-מהגר אשר כמו ידיו הגיע להצלחה כה גדולה ועשו את הארי טריגובוב למה שהוא היום. אדם האוהב לא רק את עבודתו אלא גם את עמו.

"אסטי"

לעכשיו באוסטרליה יש גיור רפורמי בלבד, אשר אינו מוכר על ידי הרבנות הישראלית. בהמשך, אני למד שרעיית המיליארדר עוזרת לו במפעלי קרנות צדקה, וכן מנהלת פרויקטים משלה בנושא אקולוגיה. קרן טריגובוב מעניקה 9 מיליון דולר לשנה למפעלי צדקה באוסטרליה ובישראל. פעמיים הוכר הארי טריגובוב באוסטרליה כאיש השנה - ב-2003 וב-2009. פעמיים גם זכה באות הכבוד של אוסטרליה (1990 ו-1999) על תרומתו בבניית בתי מגורים. Business Review העיתון Weekly מעריך את הונו של טריגובוב ב-4,3

אחרות ישנו את עמדתם בשאלה זו. הם הרי כולם משתווים לישראל. טריגובוב מדבר בהתלהבות ובעניין רב, ואני משום מה מתחיל לחשוד: שהנושא הנ"ל נוגע בו אישית. מנסה לפתח את השיחה, אך... הארי טריגובוב מחליף מיד את הנושא. הוא לא מסוג האנשים שניתן "לסובב" אותם. הוא רגיל לדבר רק כאשר הוא רוצה. ואם אינו רוצה, לא תוכל לדלות ממנו מילה. מאוחר יותר, בבית, אני מחפש בגוגל, ומוצא תשובה על ההנחה שלהארי טריגובוב יש עניין אישי בבעיה. מסתבר, שטריגובוב נשוי בשנית לאוסטרלית בשם רונדה. נכון

כך נראה נהר הסונגרי בזמן ביקורו של י. קליין בחרבין במרץ 2010

למכור פיצה לסינים

מאת: ויין ארנולד

מי שמוכן לעשות שיעורי בית יכול להצליח בסין. עצות יעול, מיזם שהקים, שירות משלוחי פיצה גורמה ומומחים נוספים.

מאז שהגיע לסין מניו זילנד ב-1999, עסק ג'יי גר"י במגוון רחב של סטארט-אפים, החל בחוות בקר בצפון-מזרח המדינה וכלה במכון כושר בביג'ין. משום כך, הוא בקי בחוקי ההשקעות המרובים בסין. "זה תהליך מורכב מאוד, וצריך לעבור הרבה מכשולים בדרך", אומר גר"י, שהקים לפני שנה את החברה החמישית שלו, גאנג הו! שירותי משלוח פיצה גורמה, עם שותף ניו זילנדי. המגבלות שמטילה סין על השימוש במטבע שלה, היואן ("רנמינבי" בפי הסינים) בסחר חוץ ובהשקעות, זכה לכותרות בשל האופן שבו הוא מסייע לסין לנהל את שערי המט"ח שלה ולכאורה להטות את מאזן הסחר לטובתה. אך שמדובר בעשיית עסקים בסין, לדברי גר"י ומומחים נוספים, שליטתה של סין בהון מציבה קשיים קלים בלבד בפני משקיעים זרים שמוכנים לעשות שיעורי בית. "המגבלות הוקלו במידה משמעותית בחמש עד 10 השנים האחרונות" טוען גר"י. כשסין פותחת את כלכלתה ב-1980, היא החליטה לא לפתוח את שוק המט"ח שלה, בשביל למנוע זרימות הון אליה ומתוכה, שעשויות להקהות את יכולת הבנק המרכזי לנהל את כלכלתה. ולכן, כיום סין היא הכלכלה השנייה בגודלה בעולם אחרי ארה"ב, והיצואנית הגדולה בעולם, אך היואן נותר כמעט עלום שם בשוק המט"ח העולמי. "טכנית יש רק מספר מצומצם של דרכים להוציא יואן מסין", אומר כריסטופר שינג, יועץ מס מהונג קונג. את הדוגמה הטובה ביותר לסכנות הסחר הבינלאומי במטבע אפשר למצוא דווקא בארה"ב. "הבעיה עם ארה"ב היא שהדולר הוא לא רק המטבע של כלכלת ארה"ב, אלא של הכלכלה העולמית", אומר יה שיאנג, כלכלן לשעבר בבנק המרכזי של סין, שעומד כיום בראש חברת ניהול השקעות בהונג קונג. "אז כשהבנק הפדראלי רוצה להפחית את הריבית ולהזרים נזילות למשק האמריקאי, היא זורמת לשווקים הבינלאומיים". חברות רבות חושקות בשוק הסיני, עם אוכלוסייה של 1.3 מיליארד איש, אך העברת כספים לסין לצורך הקמת העסק היא משוכה לא פשוטה. "זהו האתגר הגדול ביותר בתהליך הקמת העסק", טוען גר"י, שפתח את גאגא הו! בהשקעה ראשונה של 400 אלף דולר. חברה זרה אינה יכולה להמיר אפילו דולר אחד ליואן - בין אם לצורך פתיחת חשבון בנק, גיוס עובד או השכרת משרד - מבלי להשיג

לדברי שינג. ככל שההשקעה גדולה יותר, כך סין תתיר למיזם החדש ללוות יותר. לכן, בעוד שאלה השקיעו 3 מיליון דולר או פחות ויכלו לקחת הלוואה של עד 30% מסך ההשקעה המאושרת, כאלה שהשקיעו 30 מיליון או יותר ויכלו לקבל הלוואות של עד שני שלישים מההון ההתחלתי שלהם, לדבריו. לא משנה באיזה שילוב מדובר, החברה אינה יכולה להמיר אף חלק מההשקעה המאושרת שלה מבלי להגיש את המסמכים המתאימים לבנק. "הם לא יתירו לכם להמיר דולרים ליואן באופן מיידי", אומר יה. משקיעים צריכים להראות לבנק שלהם חשבונית או הסכם שירות כדי להמיר את פיקדונותיהם ולהוציאם. חברות בסין צריכות לספק תיעוד - חשבונית והצהרת מס - בשביל להמיר יואן למטבעות זרים ולרכוש מוצרים מחוץ לסין. בשנים האחרונות השיקה סין תוכנית ניסיונית המתירה לבנקים בכמה ערים ונפות לבצע עסקות חוצות גבולות ביואן, כחלק ממאמץ הדרגתי שלה לקדם את השימוש במטבע שלה במסחר הבינלאומי. אך על העסקות לקבל את אישור מינהל המט"ח של המדינה, ועל גורמים הזרים להימצא בתוך אסיה, לדברי שינג. סין מפקחת גם על האופן שבו חברות זרות מחזירות את רווחיהן למדינות המוצא שלהן. על חברות לוודא כי קודם לכן שילמו את מס החברות בו הן חייבות. לאחר מכן, סין דורשת כי יפקידו 10% מרווחיהם בקופה כללית. הן יכולות לבקש אישור תשלום היתר כדיויינדנים לבעליהן הזרים, באמצעות חשיפת מאזני החברה ופרסום החלטת דירקטוריון. סין גובה ניכוי מס במקור בשיעור 10% על התשלום - סכום נמוך יחסית לאסיה, לדברי מומחים. סין גובה ניכוי מס במקור של 10% גם על תשלומי ריבית, כמו כן גם עסקים בשיעור 5%. אך על החזרת הלוואות לבעלי המניות לא מוטל מס, וזו אחת הסיבות לטענתו של שינג, שהשבת הלוואות לבעלי המניות עשויה להיות עדיפה לחברות זרות לעומת תשלום דיווידנדים. אם מערך זה נראה מורכב, אומרים המומחים, הוא מחוויר לעומת מורכבותה של האווירה העסקית, המשתנה במהירות רבה בסין. "יש תחרות, וצרכים המשנים את דרישותיהם וצורכיהם בקצב מדהים", אומר גר"י. שיווק פיצה עם רכיבי גורמה כמו עוף מתובל עם דובדבנים שחורים ביון, גבינת קממבר וצמחי תבלין טריים - נועדו לדבריו לפנות לטעם המעודן של הסועדים המתעשרים של בייג'ין. "אין נוסחאות. צריך לירות באפלה, וכאן יש חשיבות לניסיון".

קודם לכן אישור השקעה מהסניף המקומי של משרד המסחר. "אם אתם רוצים להכניס כסף לסין למטרות השקעה, אתם צריכים לקבל אישור ממשלתי לפרויקט". מסבירה פלורה סן, מנהלת הסניף הסיני של חברת הייעוץ בראיין רייב אינטרנשונל טרייד בשנחאי. עבור משקיעים שרוצים לקנות מניות סיניות התהליך שונה. ב-2003, לאחר שנים שבהן היה השוק סגור למשקיעים חיצוניים, החלה סין לאפשר למשקיעים זרים להיפרך למשקיעים מוסדיים זרים מוסמכים. לעסקים שרוצים להקים חברות בסין, הנתיב הקל ביותר הוא ככל הנראה לפתוח נציגות מכירות, מייצגים המומחים. אך פירוש הדבר הוא שהחברה לא תוכל לקבל הזמנות מסין עצמה. נתיב אחר הוא להקים יוזמה משותפת עם שותפים סינים. האפשרות השלישית היא להקים חברה שכולה בבעלות זרה. האיטורים תלויים בשאלה אם מדובר בהשקעה בתעשייה שסגורה בפני משקיעים זרים, כמו חקלאות או הוצאה לאור. אם ההשקעה המוצעת אינה מוגבלת ונמוכה מ-300 מיליון דולר, היא עשויה לזכות באישור הרשויות המקומיות או המחוזיות. כל השקעה גדולה יותר צריכה לעבור דרך משרד הסחר בביג'ין. אם ההשקעה המוצעת נועדה לתעשייה מוגבלת, גבול ההשקעה לאישור מקומי נופל ל-50 מיליון דולר. לאחר שההשקעה מאושרת וההיתרים העסקיים מונפקים, צריכה החברה לקבל אישור ממשרד מטבע החוץ של סין להמיר את השקעתה ליואן. רק לאחר קבלת אישור זה יכולה חברה זרה לפתוח חשבון בנק מקומי ולהתחיל להוציא כסף בסין. הדבר מציב בפני המשקיעים סוג של מלכוד 22: הם צריכים להשקיע יואן כדי לקבל אישור, אבל לא יכולים לעשות זאת לפני שיקבלו אישור להשקיע. פתרון אחד, אומר שינג, הוא לפתוח חשבון בנק טרום-ההשקעה. חשבון כזה מאפשר לחברות להשקיע עד 100 אלף דולר בשביל להקים את העסק שלהם ולקבל אישור להשקעה, והסכום שהושקע ייחשב לחלק מההון ההתחלתי של המיזם החדש לאחר שיאושר. סכום ההשקעה המאושר הוא מספר חשוב. הוא מייצג את ההון המרבי שהחברה יכולה להזרים לסין ולהמיר ליואן. אם חברה זרה מעוניינת בהזרמת הון נוסף, עליה לזכות באישור חדש להשקעה, בהליך דומה שעשוי להתפרש על פני חודשיים. כתוצאה מכך, חברות מבקשות לרוב אישור לסכום השקעה גדול מכפי שהן מעריכות כי יזדקקו לו, ליתר ביטחון, ובעקבות זאת נותרות עם עודף מזומן היושב בחשבון בנק סיני. אסטרטגיה אחרת היא לשלב את ההשקעות ההתחלתיות מהלוואות מבעלי החברה,

סינית זאת לא רק שפה

מאת: דן לוין

כדי לגשר על הבדלי התרבות בין סין למערב, שעלולים ליצור מחלוקות, יש צורך בהכשרה מעמיקה וביכולת לקבל את האחר.

כשחברת קונאגרה פודס הגיעה לסין לפני חמש שנים, המהלך לוהו בתקוות גדולות ובחששות כבדים. בעבר, נכנסה החברה לשוק היפני ונתקלה במכשולים כמו בעיות תקשורת, שגיאות תרבותיות וקשיים בעמידה בלוחות הזמנים. ההדורים יושרו לבסוף, אך החברה הבינה כי לא תוכל להרשות לעצמה לחזור על טעויות דומות. ג'ולי וויליאמס, ששימשה אז כמנהלת משאבי אנוש בחברה, גייסה את קרלוס קירנס, מייסדת TLI - בית הספר למנדרין בטורונטו - כדי שתעביר למנהלי החברה הכשרה בין תרבותית עסקית. קירנס מעבירה שיעורים עסקיים שמטרתם להבין את הערכים הבסיסיים שמבדילים בין התרבות המערבית לסינית, הבדלים שעלולים ליצור נזק כלכלי רב כשמתעלמים מהם. הם כוללים מושגי זמן, היררכיה, אינדיבידואליות, יחסים בין אישיים וכבוד לזולת. כך למשל, מנהלים מערביים טסים לסין לשבוע של פגישות צפופות, אך אינם משיגים תוצאות עם השותפים הסינים שלהם ואינם תמיד יודעים מה הסיבה לכך. נראה שחסר להם משהו שחינוכי לפיתוח היחסים: זמן. לוחות זמנים דחוקים אינם מותרים זמן למשא ומתן איכותי ועשויים להעליב את הסינים, שרוצים לבנות אמון ולפתח את מערכת היחסים - הגואנשי - לרוב על ידי התרועעות בארוחות ערב ובברים. מלכודת נוספת היא שהמערביים נוהגים לשים את כל הבעיות על השולחן, שעה שהסינים יתייחסו רק לשתי בעיות בכל זמן נתון, משום שביקורת או הטחת האשמות יגרמו להם להראות רע בעיני עמיתיהם. מנהלים מערביים מניחים גם כי הנהלים העסקיים שלהם מוצלחים משום שאינם נתקלים בהתנגדות מצד עובדיהם הסינים - אך זה כלל לא נכון. משלב מוקדם לומדים הסינים לציית לסמכות ולעיתים קרובות יעדיפו שלא לחלוק על הבוסים שלהם. גל החברות הזרות שהחלו לפעול בסין בשנים האחרונות הוליד תעשייה משגשגת של יועצי תקשורת ותרבות, שמקבלים שכר כדי להכשיר את המערביים ואת הסינים בשפה, בסגנונות הניהול ובתרבות העסקית של הצד השני. כל מאמץ תרבותי

ראוי יפתח באמירה כי כללי הנימוס המוכרים לכל איש מקצוע טירון בסין, כמו החלפת כרטיסי ביקור עם שתי הידיים והסדרי ישיבה נאותים באירועים, אולי יכניסו אתכם לחדר מועצת המנהלים, אך בשביל לסגור את העסקה ולראות רווחים, צריך לנקוט גישה מעודנת בהרבה. קירנס גובה מחברות כ-5,000 דולר ליום הכשרה עבור קבוצות של חמישה עד 100 איש. היא פונה ללקוחות סינים ומערביים, ומתמקדת ב"תגובות הבטן הבסיסיות" של הקהל, לנוכח ההבדלים התרבותיים במשרד. קירנס, תרפיסטית, מרצה ויועצת ניהול, שעבדה במדינות רבות במזרח אסיה, פותחת בכך שהיא מבקשת מלקוחות כמו אנשי קונאגרה להשאיר את ההנחות המערביות שלהם מאחור. "אני יכולה להסביר את הסוגיות התרבותיות האלה למערביים משום שחוויתי את התסכול הזה. אינספור פעמים אני פוגשת מערביים שמגיעים לסין ורואים תמונה שונה מזו שהם רגילים אליה בצפון אמריקה, והם נכנסים לעמדה ביקורתית ושיפוטית". בקונאגרה החלה וויליאמס לאבד את סבלנותה כלפי המגייסים הסינים, שהתקשו למצוא מנהלים פוטנציאליים למפעלי מוצרי העגבניות של החברה בסין, אך לא הצליחו, או שלא היו מוכנים, להסביר מדוע. "חשבנו, 'ש' מיליארד איש בסין - כמה קשה יכול להיות למצוא את האנשים הנכונים?". לאחר ההכשרה, היא הבינה כי בשביל למצוא סינים שיכולים להתאים לתאגיד מערבי בינלאומי יש צורך באסטרטגיה שונה ובזמן נוסף, דבר שמעורר התנגדות בקרב החברות המערביות, שפועלות לפי המוטו "זמן זה כסף". "רגע ההארה שלי התרחש כשהבנתי שביקשתי מהמגייסים הסינים לחפש כישורים צפון אמריקאיים, ולא סינים. לאחר שלמדתי לדבר בשפה התרבותית שלהם, גייסנו את האנשים הנכונים במהירות".

לחשוב באופן שונה - ויצרתי

כשחברת בגדי הספורט הסינית לינינג החלה לחשוב על יצוא מחוץ לסין, שלחה החברה את מנהליה למאמן בין-תרבותי בהנחיית של פנג ג'ינון, המנהלת האדמיניסטרטיבית של החברה. היא נתנה דוגמה עיקרית להבדלים בין שתי התרבויות בהקשר של מתן כבוד לזולת: "בישיבה, מנהל שאינו סיני עשוי להצביע על כל ארבע הבעיות,

שעה שהסינים ידונו רק בשתי בעיות, בשביל לא לפגוע בכבוד הזולת. עכשיו אנו יודעים לא לשפוט את תרבות האחר, משום שהם חושבים ופועלים באופן שונה מאיתנו". ג'ים ליינינגר, שעבד בחברת ייעוץ משאבי אנוש טראוורס ווטסון, מציע הכשרה שיכולה לשפר את "התפישות המקובלות" של חברות מערביות וסיניות. לדבריו, יותר מ-10,000 חברות סיניות פועלות מחוץ לסין ויותר מ-200 אלף חברות זרות פועלות בסין - נסיבות שמועדות להתנגשות תרבותיות. שירותי הייעוץ שלו עשויים לעלות 30 אלף דולר לסדרת פגישות שבהן הוא מלמד מנהלים סגנונות ניהול תרבותיים שונים ומיומנויות פתרון בעיות. המנהלים המערביים, החוששים לשרה התחתונה, אינם ששים לשמוע שבסין הדברים נעשים באופן שונה. בסין, לדבריו, אנשי העסקים המערביים חשים פעמים רבות תסכול כשעובדיהם הסינים אינם מצייתים להנחיות, בעוד העובדים הסינים חשים לא בנוח לנוכח הדרימה המנסים לגרום להם לעשות דברים באופן שזר להם. כדי לשפר את דינמיקת התקשורת, יצר ליינינגר כמה תרחישי "הקשבה פעילה", שאותם הוא עורך ללקוחותיו כדי ללמדם איך לטפל בתגובות התרבותיות השונות, בשביל למנוע עימותים. "אם הדבר הראשון שהסיני אומר הוא 'אל תתרגז', הדבר רק ירתיח את המערבי", הוא אומר, ומסביר כי הסינים מעדיפים לרוב להימנע מעימות בכך שהם אומרים לממונה עליהם את מה שלדעתם הוא רוצה לשמוע, גם אם אין הדבר נכון, שעה שהמערביים רוצים לדעת שלבוסים שלהם אכפת מהם ושהם פועלים למציאת פתרון. "כיום, אדם מקומי שעובד בארגון בינלאומי חייב להיות מסוגל להתנהל מול תרבויות רבות ומגוונות ברחבי העולם, ועליו להיערך לכך". בעוד ממשלת סין פועלת לקידום החדשנות המקומית, המערביים עושים את חלקם ומלמדים את הסינים כיצד לחשוב באופן שונה ויצרתי. יואב צ'רניץ, מנהל הסניף הסיני של חברת ההכשרה הטכנולוגית ג'ון ברייס, פיתח תוכנית הכשרה לחדשנות כדי לסייע לחברות טכנולוגיה כמו מייקרוסופט, צ'ינה מוביל ופטרצ'ינה "למצוא פתרונות יצרתיים" למהנדסים שלהן. צ'רניץ סבור שחלק גדול מהקשיים שיש לסינים עם החשיבה המערבית נובע ממערכת החינוך הקשה במדינה,

שבנויה על למידת שינון ועל ציות לסמכות - דינמיקה שמקשה על הסינים להתמודד מול עמיתיהם המערביים האינדיבידואליסטים יותר, שחושבים, כפי שאומרים הסינים, "מעבר לפינות". ג'ון ברייס משתמשת בטכניקות תקשורת תרבותיות כדי ללמד מיומנויות חשיבה יצירתית, שאותם אפשר ליישם במשחקי תפקידים, בסדנאות ובסימולציות טכנולוגיות. באחת הסדנאות, לדוגמה, הציגו למהנדסים תוכניות פגומות במכוון ועליהם למצוא את הדרך לתקן את הבעיות בעצמם "במקום להיכנס לאינטרנט ולנסות לחפש את הפתרון בגוגל", לדברי צ'רניץ.

תמרה ברודינסקי נוקטת בגישה דומה כשהיא מלמדת סטודנטים לעיצוב גרפי במכון רפלו לעיצוב בשנחאי. לעיתים היא משנה את מיקום הכיסאות בכיתה כדי לבטל את הריחוק בינה ובין הסטודנטים ולהגביר את שיתוף הפעולה. לאחר שהטילה על הסטודנטים ליצור זהות מותג עבור חברת תעופה בדיונית שמספקת שירותיה לנשים בהריון, היא חילקה את הכיתה לקבוצות קטנות לצורך משחק תפקידים, ביודעה כי ביקורת עמיתים היא מושג "זר" שנתפש אצל הסינים כפגיעה בכבוד הזולת. "בסין לא מסוגלים להפריד בין העבודה לבין עצמם, לכן הביקורת פוגעת ברגשותיהם.

אני נותנת להם דרכים להציע שיפורים מבלי שהדבר יתפרש כפגיעה אישית". בסופו של דבר, ההכשרה הזאת מקנה לסטודנטים את היכולת לשנות את הגישות התרבותיות שלהם, שאותה הם לוקחים עמם לעולם העסקים. "הסינים סברו בעבר שעליהם לעבוד עם חברות זרות וללמוד אנגלית כדי להצליח. אבל למידת אנגלית אינה מספיקה. הם חייבים לפתח את הכישורים שלהם כדי להתחרות בעולם, ולשם כך יש צורך בהכשרה".

ינואר 2011 Marker Week

אוקיינוס של הבדלים

* קבלו את פערי התרבות בין הצדדים, אחרת תפתחו עמדה שיפוטית וביקורתית כלפי הקולגות בסין.
* הקפידו להותיר זמן למשא ומתן איכותי עם הסינים, שרוצים לבנות אמון ולפתח את מערכת היחסים - הגואנשי - לרוב על ידי התרועעות בארוחות ערב ובברים.

* הסינים מתקשים להפריד בין העבודה לבין עצמם, ולכן ביקורת מקצועית פוגעת ברגשותיהם.
* המערביים נוהגים לשים את כל הבעיות על השולחן, בעוד שהסינים יתייחסו רק לשתי בעיות בכל זמן נתון משום שביקורת או הטחת האשמות יגרמו להם להיראות רע בפני עמיתיהם.

* מנהלים מערביים מניחים שהנהלים העסקיים שלהם מוצלחים משום שאינם נתקלים בהתנגדות מצד עובדיהם הסינים, אך הדבר נובע מכך שהם רגילים לציית לסמכות.

עשרים שנות ידידות עם סין

ת. קאופמן

אני זוכר היטב את הימים, כאשר בינואר 1992 השר ליחסי חוץ של ישראל דוד לוי חתם על הסכם לכינון היחסים הדיפלומטיים בין סין לישראל. לכולנו, ילידי סין, החתימה על ההסכם הייתה אירוע היסטורי. כולנו, הזוכרים את עברנו בסין, הרגשנו בחסרוננו של נציג דיפלומטי סיני בין השגרירויות של ארצות רבות בישראל. מהרגע בו החלה ההגירה ההמונית של היהודים מסין לישראל ב-1949 עד לכינון היחסים הדיפלומטיים עם סין ב-1992 חלפו 40 שנה, ואנו, יוצאי סין, ואיגוד יוצאי סין בישראל, היינו הנציגים של סין במדינה היהודית. בכל מקום בו היינו - בעבודה, בצבא, בחיי קהילה, עבור כולם היינו "סינים". היינו היחידים אשר יכלו להעביר לישראל אמיתות על סין, על העם הסיני, על חיינו בארץ מופלאה זו. היינו היחידים, אנו יוצאי סין, ליוזמה וארגון של אגודת הידידות

ישראל-סין - ארגון אשר היה חלוץ ביחסים תרבותיים ואחרים בין ישראל לסין. חלפו עשרים שנה, בזמן הזה התהדקו היחסים עם סין והתרחבו. בשטחי המסחר, יבוא ויצוא, מדע, תרבות, חינוך, תרמנו את חלקנו הצנוע דרך אגודת הידידות ישראל-סין ואיגוד יוצאי סין בישראל, ועל כך גאוותנו. ההיסטוריה של פעילותנו, אשר כוונה להידוק הידידות בין העמים משתקפת בעמודי "בולטין" של איגוד יוצאי סין ובבולטין של אגודת הידידות ישראל-סין, אשר יוצא לאור במשך עשרים שנות היחסים עם סין. עשרות סטודנטים סיניים, הלומדים במוסדות להשכלה גבוהה בישראל, משלחות המגיעות מסין ומשלחות מישראל הנוסעות לסין, פעילות הכרוכה בשימור העבר היהודי בסין (מוזיאון, בית הקברות היהודי בחרבין), ננקין, שנדון, קאי-פן, וכן נסיעות תכופות לסין, סמינרים בנושאי ההיסטוריה היהודית בסין, קשרים הדוקים

הפגישה המסורתית בחג החנוכה

הפגישה המסורתית של יוצאי סין וחלוקת המלגות תתקיים ביום שלישי, 27 בדצמבר 2011 (נר שמיני של חנוכה) ב-17:00, בתל-אביב, מרכז "עינב", רח' אבן גבירול 71 גן-העיר.

א
י
ג
ו
ד
י
ו
א
א
י
ס
י
ל

תל אביב של סין

מאת: בועז ארד

לבייג'ינג יש עבר מפואר וחשיבות של עיר בירה, אבל את הסטייל האמיתי של סין תמצאו בשנגחאי. בועז ארד בילה בבר עם כרישים, ביקר ברחוב השופינג העמוס בעולם ופגש בפיג'מות ששרות אופרה.

כמו הירושלמים והתל-אביבים, גם תושבי שנגחאי ובייג'ינג - שתי הערים הגדולות והמרכזיות בסין - מתווכחים כבר שנים מי גר בעיר יותר שווה. בייג'ינג, כמו ירושלים, היא עיר בירה עמוסה במשרדי ממשלה. עיר עתיקה, עם היסטוריה עשירה, שבכל פינה שלה ניתן למצוא שרידים מרשימים של עבר מפואר: העיר האסורה, מקדש השמיים, החומה הגדולה, קברי המינג. שנגחאי, כמו תל-אביב, היא עיר צעירה יותר, תוססת יותר, קוסמופוליטית יותר, בירת העסקים של המדינה. אבל כאן נגמר הדמיון לישראל. שנגחאי היא עיר כמו שיער אמורה להיות, עם רחובות שנועדו להליכה ובנייה אורבנית צפופה. רחובותיה של בייג'ינג רחבים כמו נהרות, ונדמה שהם נבנו עבור טנקים - לא עבור בני אדם. עיר שהיא מדבר צום ממדים של בטון ואספלט, שמתוכו בוקעים קומפלקסי מגורים ענקיים וגורדי שחקים מפלצתיים. לשנגחאי יש סטייל. לבייג'ינג יש נשמה. מועדוני הלילה של שנגחאי מלאים בעורכי דין, בנקאים וברוקרים בחליפות. המועדונים של בייג'ינג מלאים באמנים ובסטודנטים תפרנים. זהו מאבק שאין לו סוף, אבל בקרב אחד-הקרב על התיירים-בייג'ינג מנצחת בגדול. הרבה יותר מטיילים מסתובבים בסמטאות העתיקות (ההולכות ומתמעטות) של עיר הבירה הסינית מאשר על גדות נהר החואנג-פו בטיילת המשופעת של שנגחאי, וחבל. כי לשנגחאי יש הרבה מאוד מה להציע. אם אתם מתכוונים להגיע לסיין, אל תוותרו על שנגחאי. קל וזול להגיע אליה (ראו בהמשך) והחוויה שהיא מספקת, כפי שכבר בוודאי הספקתם להבין, שונה מאוד מזו שמספקת בייג'ינג.

הבונד

טאי-צ'י וגורדי שחקים

במשך מאות שנים הייתה שנגחאי אחת מערי הנמל החשובות ביותר במזרח, אולם באמצע המאה ה-19 זמן קצר לאחר המפלה המוחצת שנחלו הסינים במלחמת האופיום הראשונה - קבעו בה את מושבם הסוחרים הזרים הראשונים. בתחילה הגיעו הבריטים, המנצחים הגדולים של המלחמה, ובעקבותיהם האמריקאים והצרפתים.

בתוך שנים ספורות צצו במרכז העיר, על הגדה המערבית של נהר החואנג-פו, עשרות מבנים קולוניאליסטיים מרשימים בשלל סגנונות ארכיטקטוניים. רובם נותרו עומדים על תילם עד עצם היום הזה ומקנים לשנגחאי מראה אירופאי ייחודי. בטיול רגלי קליל לאורך הבונד (The Bund), הטיילת הקסומה של העיר, אפשר לראות רבים מהם וביניהם בניין המכס, בניין הקונסוליה הרוסית ומלון השלום (Peace Hotel) היפיפה. המלון נבנה על-ידי משפחת ששון היהודית שבניה היגרו מעיראק והקימו אימפריית נדל"ן עצומת-ממדים בשנגחאי. בשעות הבוקר המוקדמות ובערב מתכנסים על הטיילת מקומיים רבים, בעיקר פנסיונרים. על רקע קו הרקיע המודרני והמהמם שמעצבים גורדי השחקים של פודונג, אזור העסקים של שנגחאי שמתנשא מעברו השני של הנהר, מבצעים הפנסיונרים הסינים תרגילי טאי-צ'י בצוותא. בלילה, כשכל המבנים מוארים בשלל צבעים, מומלץ לעלות על אחת מספינות התיירים הרבות שמשיטות לאורך הנהר.

נאנג'ינג לו

השופינג הצפוף בעולם

נאנג'ינג לו (Nanjing Lu) הוא אחד מרחובות הקניות העמוסים ביותר בעולם: מדרחוב רחב ידיים והומה אדם המשתרע מכיכר העם של שנגחאי ועד הטיילת. המדרחוב, בסך הכל קילומטר וחצי, משמש בית לאלפי עסקים קטנים וחנויות כלבו ענקיות שמוכרות כל דבר אפשרי, מזיפים סיניים זולים ועד מותגי יוקרה בינלאומיים מפורסמים שמחזיקים פה חנויות דגל רשמיות. הרחוב, שכבר באמצע המאה ה-19 היה יעד מרכזי לשופינג, מושך אליו מאות בני אדם מדי יום. יש שעות ביום שכמעט בלתי אפשרי לצעוד בנאנג'ינג לו מבלי להתחכך בתיירים ביניהם כפריים נלהבים שעולים אליו לרגל, כשהם לבושים בחליפות הפועלים המשופשפות שלהם. "רן שאן, רן האי", הוא ביטוי סיני ידוע שנועד לתאר את הצפיפות הבלתי רגילה שממנה סובלת המדינה המאוכלסת ביותר בעולם: "אנשים כמו הר, אנשים כמו ים". סיור קצר לאורך נאנג'ינג לו ביום שבת אחרי הצהרים יאפשר לכם לחוש את הביטוי הזה על בשרכם.

פארק פושינג

פיפונים ואופרה

קשישים שעושים טאי-צ'י תחת כל עץ רענן,

ילדים קטנים שמתרוצצים עם עפיפונים, ריקודי-עם המוניים על הדשא-אין בשנגחאי מקום טוב יותר מפארק פושינג (Fuxing Park) לברוח אליו מהמולת העיר ולראות כיצד המקומיים מעבירים את שעות הפנאי שלהם. הפארק, ריאה ירוקה ענקית בלב לבו של מה שהיה פעם הרובע הצרפתי של העיר (The French Concession), עמוס בכל שעות היום במשפחות עליזות שפורשות שמיות פיקניק בצל העצים. פנסיונרים רבים (חלקם חמושים בכלובים קטנים עם ציפורי-שיר) מתקבצים בפארק למשחקי קלפים, שחמט או שירה בציבור - כולל סבתות בפיג'מות, עם שיער צבוע ומנופח, שפוצחות לפתע בביצועים מרשימים של מיטב להיטי האופרה הסינית מכל הזמנים עם ליווי של להקה מאולתרת. אל תוותרו על שיטוט ברחובות הסמוכים שבהם כמו בשכונות ישנות אחרות בשנגחאי, תולים התושבים את הכביסה שלהם לייבוש בחוף על כל דבר שהם מוצאים, מעמודי חשמל ועד תמרורים.

דונג טאי לו

בודהות, חיילי טרקוטה ומקלות אכילה

יש מעט מאוד עתיקות אמיתיות בדוכני העתיקות של דונג טאי לו (Dong Tai Lu), אחד השווקים הצבעוניים ביותר בשנגחאי. את כל הדברים השווים באמת רכשו אספנים מביני עניין מזמן. לא משנה כמה מתפורר ומתקלף נראה לכם פסל הבודהה שהמוכרת הממולחת מנסה לדחוף לכם בכמה מאות דולרים בטענה שמדובר בפריט נדיר מימי שושלת המינג - רוב הסיכויים הם שהאישה שמחזיקה בפסל עתיקה ממנו בהרבה. בהנחה שאתם מודעים לכך שכל מה שנמכר כאן זה זיופים והעתקים ושהמחיר הסופי שתשלמו צריך להיות בהתאם, יש בשוק המקסים הזה לא מעט מציאות בתחום המזכרות: חיילי טרקוטה קטנים, פסלונים של מאו דזה דונג, כובעי צבא סיניים, כרזות של פרסומות לסיגריות משנות העשרים, מפות ישנות של שנגחאי וסטים מצועצים של מקלות אכילה מסורתיים. חובה להתמקח - ומכל הלב.

מוזיאון הפרופגנדה

השטן האמריקאי ומאו דזה דונג

כיאנג פיי מינג, פרופסור חביב לאנגלית, התחיל לאסוף לפני 16 שנה פוסטרים של תעמולה קומוניסטית מהסוג שהיה נפוץ

בסין בין שנות ה-40 לשנות ה-70, אף אחד מהחברים שלו לא הבין למה הוא מבזבז כל כך הרבה כסף על התחביב המשונה הזה. היום הוא מחזיק ברשותו יותר מעשרת אלפים כרזות, חלקם נדירות ויקרות מאוד, ונחשב לאחד המומחים ביותר בסין לאמנות הפרופגנדה, תחום שהפך בינתיים ללהיט היסטרי. במוזיאון הפרטי שלו (Shanghai Propaganda Poster Art Center), הממוקם במרתף של בניין מגורים, אפשר לראות לקט נבחר של פוסטרים מתוך האוסף העצום והמרתק. בין הפנינים: ציורי שמן ענקיים של מאו מימי מהפכת התרבות וכרזות מיליטנטיות בסגנון סובייטי הקוראות לפועלי העולם להתאחד נגד האימפריאליסטי. www.shanghaipropagandaart.com

בית כנסת אוהל משה היסטוריה יהודית

מבין המטיילים הישראלים שמגיעים לשנגחאי רק מעטים מקדישים יותר מכמה רגעים להיסטוריה היהודית העשירה שלה. קשה להאשים אותם: בעיר כה גדולה ומבלבלת קל לפספס את מה שעשרות שנות שלטון קומוניסטי ותנופת בנייה ופיתוח חסרת תקדים הצליחו להעלים ולהסתיר. את הגטו היהודי ההולך ונעלם של שנגחאי, למשל, ששימש בימי מלחמת העולם השנייה מקלט זמני ליותר מ-20 אלף יהודים שנמלטו מאימת הנאצים, ושאת שרידיו כמעט בלתי אפשרי לאתר ללא מדרוך מקומי (דביר בר-גל, ישראלי המתגורר בעיר, מעביר סיורים מיוחדים מהסוג הזה. ניתן לפנות אליו דרך האתר - www.shanghai-jews.com קשה לאתר גם את בית הכנסת המפואר "אוהל רחל", הנעול בתוך מתחם סגור של משרד החינוך של שנגחאי ואיננו פתוח לציבור. התייר המזדמן גם לא מודע לרוב לכך שרבים מהבניינים הישנים והמרשימים של שנגחאי נבנו על-ידי סוחרים ואנשי עסקים יהודים עשירים. על כל אלה אפשר ללמוד בביקור קצר בבית הכנסת "אוהל משה" (Shanghai Jewish Refugees Museum), אחד המבנים היהודיים היחידים ששרדו את תלאות השנים ואת מהפכת התרבות האלימה שסחפה את סין לפני חצי מאה. בית הכנסת משמש היום מוזיאון צנוע לתולדותיה של מה שהייתה פעם הקהילה

היהודית הגדולה ביותר במזרח הרחוק.

גני יו-יאן

מקדשים ודגי זהב ענקיים

פאן יונדואן היה בן טוב. בהמשך עשרים שנה רצופות, באמצע המאה ה-16, עמל ובנה גן פרטי ענק ומפואר כדי לשמח את אביו הקשיש, אחד הפקידים הבכירים ביותר באותם ימים של שושלת המינג. במאה ה-19 הוחרב הגן במהלך האופיום. הוא שוקם רק כדי להירס שוב, במאה ה-20, במהלך הכיבוש היפני בשנגחאי. למרבה המזל, את מהפכת התרבות האלימה של מאו דזה דונג הגן דווקא שרד - והיום מדובר באחת מפינות החמד היפות ביותר בעיר. גני יו יואן, כפי שקוראים למקום היום, משתרעים על שטח עצום של 2 קמ"ר וכוללים בתוכם מסלעות מרשימות, פגודות יפהפיות, גשרים מעוצבים ואינספור מקדשים שביניהם שוחים דגי זהב גדולים בתוך אגמים מלאכותיים. אם שפיתכם חשובה לכם, אל תתקרבו לכאן בסופי שבוע. כל כך הרבה תיירים צובאים על הגנים, שפשוט אי אפשר לזוז.

מינט

כרישים ודוגמניות

לא חסר לאן לצאת בשנגחאי, אבל לילה בבר-מסעדה "מינט" הוא חוויה שאסור להחמיץ. הדרינקים, כמו ברוב הברים הנמצאים באזור הבונד, יקרים אפילו בסטנדרטים מערביים (מחירו של הקוקטייל הכי זול עומד על 90 יואן, כ-14 דולר). אבל בסופי השבוע מפוצצת רחבת הריקודים שלו באנשים הכי יפים בעיר, שחלקם, למרבה הזוועה, מצוטופפים על הבר כשהם חנוטים בחליפות עסקים. הנוף שנשקף מחלונות הבר - שממוקם בקומה ה-24 של אחד מבנייני המשרדים הסמוכים לנהר - מרהיב לא פחות. די-ג'יאים בינלאומיים רבים מגיעים לכאן בקביעות, והמסיבה דועכת בדרך כלל רק לקראת הזריחה. להשלמת החוויה מומלץ לרקוד הרבה, להשתכר היטב - ואז ללכת לאט לאט בתוך מסדרון הכניסה המוביל לבר, שמשני צדדיו אקוריומים ענקיים שבתוכם שוחים כרישים. אם אתם מחפשים מסיבות קצת פחות פרוצות שימו פעמיכם לשיין טיין די (Xin Tian Di) שברובע

הצרפתי הסמוך, אזור של סמטאות עתיקות משופצות שהומה ברים ומועדונים קטנים עם להקות קאברים פיליפיניות.

(www.mintglobal.com/club-shanghai)

איך מגיעים לשנגחאי?

1,305 קילומטרים מפרידים בין בייג'ינג לשנגחאי. את הקפיצה הלא כל כך קטנה הזאת אפשר לעשות בטיסה (כשעתיים ורבע) או ברכבת מהירה שדוהרת במהירות ממוצעת של 300 קמ"ש וגומעת את המרחק העצום הזה בארבע שעות ו-55 דקות.

בטיסה: יותר מ-40 טיסות יוצאות מבייג'ינג לשנגחאי מדי יום, ומחירן נע בין 550 ל-1,100 יואן (בין 86 ל-172 דולר) לכיוון אחד, תלוי בעונה וכמה ימים מראש מזמינים כרטיסים. חלקן נוחות בשדה התעופה פודונג (Pudong), שהמרחק ממנו למרכז העיר גדול למדי. אם זמנכם חשוב לכם עדיף להזמין טיסה שנוחתת בשדה התעופה הונגצ'ואו (Hongqiao) הקרוב יותר, ומשמש גם כתחנתן הסופית של הרכבות המהירות.

ברכבת: 27 רכבות מהירות (שמספרן מתחיל באות G) יוצאות מדי יום מתחנת הרכבת הדרומית של בייג'ינג לכיוון תחנת הונגצ'ואו בשנגחאי. הראשונה יוצאת בשבע בבוקר והאחרונה ב-17:39. חלק מהן נוסעות במהירות של 250 קמ"ש "בלבד", מה שמאריך את זמן הנסיעה לכחמש שעות וחצי.

כרטיס לכיוון אחד למחלקה הראשונה עולה בין 1,055 ל-1,750 יואן (בין 165 ל-275 דולר), תלוי במהירות של הרכבת, אולם אין שום סיבה לקנות אותו. כרטיס למחלקה הרגילה עולה רק 555 יואן (87 דולר), והיא מפנקת ומרווחת מאוד, עם מושבים שאפשר להזיז עד למצב של כמעט שכיבה ונקודות חשמל לכל נוסע. כדי לרכוש כרטיס רכבת (בתחנה או בבית המלון בבייג'ינג) יש להציג דרכון.

נסיעה ברכבת מהירה לשנגחאי היא הדרך הנוחה והמומלצת ביותר להגיע לעיר מבייג'ינג. ולמעשה, אם מחשבים את כל הזמן המתבזבז בשדה התעופה על צ'ק-אין, בידוק בטחוני והמתנה למזוודות, שלא לדבר על העיכובים בקו הזה - היא גם לא ארוכה בהרבה מטיסה.

דצמבר 2011 (ידיעות אחרונות)

בקהל באתר של איגוד יוצאי סין

האתר כולל מידע רב בתחומים הבאים:

- סדר כרונולוגי של אירועים בסין בהם היו מעורבים חברי הקהילה.
- פרסומים ותמלילי נאומים מקונגרסים וכנסים.
- מידע חשוב ממחקרים וספרים.
- קישורים לאתרים אחרים באינטרנט.
- רשימת קברים בבית העלמין בחואן שאן בחרבין.
- פורום חיפוש קרובים.
- תמונות (חלקן נדירות, המפורסמות בפעם הראשונה).

כששיו האתר גם בעברית! www.jewsofchina.org

מרגל בחרבין

סיפור - אבי ליכטיג. כתבה - שרה ליכטיג

לחרבין הגיע ראש החץ של משפחת ליכטיג עוד בשנות השלושים של המאה הקודמת. לאחר שמשה-יוחנן ליכטיג התבסס מעט בחרבין הגיעו בעקבותיו גם אשתו צאג-ציריל לבית המר, יחד עם שלושת ילדיהם: שולם, דניס ולולה ויוזיק הצעיר. הצטרפו אליהם גם אחיה יעקב המר ומשפחתו שעקרו מפולין לחרבין בתקווה לחיים חדשים וטובים בסין. ואכן כל בני המשפחה חיו בניעימים ועשו חיל בחרבין. במלחמת העולם השנייה נכבשה מנצ'וריה הלא היא מנדגול'ו ע"י צבא יפן שהיה בן ברית של גרמניה הנאצית. למרות הכיבוש היפני, היו חיי הקהילה היהודית די סבירים, והחיים התנהלו פחות או יותר כסדרם. באותה תקופה קרה מקרה שערורייתי בחרבין- נתפס מרגל יהודי מבין תושבי חרבין אשר שידר במשדר ידיעות על היפנים. הוא הופעל ע"י ברית המועצות - ארץ אויב ליפן וגרמניה הנאצית. המרגל היה יעקב המר שמשנתו ודעותיו תמכו במשטר

הקומוניסטי שבברית המועצות. הוא נתפס בעת שידור במשדר שהיה ברשותו. מיד כלאו אותו בבית הכלא היפני ו"טיפלו" בו כפי שהיפנים נהגו "לטפל" במרגלים. יחד איתו הושלכו לכלא רבים, מאנשי הקהילה בחרבין ובראשם ראש הקהילה דר' קאופמן. אליהם חברו חמי ז"ל משה ליכטיג ובנו יוזיק, לאחר חקירות "עדינות" בנוסח החקירות היפניות הידועות. הקהילה היהודית בחרבין נרתמה לעזרה, ואכן לאחר ההשתדלויות שלהם עם אנשי הממשל היפני, הם שוחררו איש איש לביתו. בזה לא תם הסיפור. את יעקב המר שפטו היפנים והוא הוצא להורג בעוון ריגול למען ארץ אויב בעת מלחמה. בחרבין נשארו אשתו ובתו הקטנה שרה'לה. הם חיו בתוך משפחת ליכטיג. כולם פינקו את הילדה ונהנו מהקטנה המקסימה. עם תום המלחמה לקחה אלמנתו של יעקב המר את בתה שרה'לה והן נעלמו מחרבין. משפחת ליכטיג ניסתה לאתר אותן ללא הצלחה,

ובמיוחד יוזיק ליכטיג אשר שב לגור עם משפחתו בפולין. כל הניסיונות למוצאן לא צלחו עד... שבשנת 1991 כאשר הסתיימה בישראל מלחמת המפרץ, צלצל הטלפון בביתנו ברמת-גן. אני נענית לטלפון ומעברו השני של הקו, שאלו אותי במבטא רוסי כבד: "הלו! האם הגענו למשפחת ליכטיג?" מיד קראתי לבעלי - אבי ליכטיג ז"ל. לאחר שהחליף שני משפטים, הוא קרא בשמחה: "את שרה'לה!". אכן הייתה זו אותה ילדה שנעלמה עם אמה. התברר שהן ברחו לברית המועצות והאם דרשה מאימא רוסיה זכויות שהיו שמורות לאנשים ששרתו אותה בנאמנות. שרה'לה-סימה הגיעה לישראל כסבתא יחד עם בעלה יוסי שרמן, בנם, כלתם ונכדם. אבי בעלי, עזר להם בשנותיהם הראשונות בארץ. הם בנו את ביתם ברמלה וכיום בני משפחתה חיים בטוב במדינת ישראל.

משהו על שי לעמיתך בסין

במקרה ואתה מתכנן נסיעה לסין שם מצפים לבואך ידידים או עמיתים לעסקה מתוכננת, אתה ללא ספק שובר את ראשך במחשבה מה להביא אתך כשי, כדי ליצור אווירה נוחה יותר לניהול מו"מ. כי ידוע שהסינים שמחים הן להעניק מתנות והן לקבלן. עליך גם לקחת בחשבון שלא כבמדינות המערב, קיימת בסין מסורת ארוכת שנים לגבי מה לתת בתור שי, מתי לתת אותו - ובאיזה אופן. ארשה לעצמי להציג למי שחסר ניסיון בעניין זה מספר הצעות:

עמיתך הסיני ישמח במיוחד לקבל בתור שי משהו צנוע אך אופייני לארץ אשר ממנה בא האורח. משהו שהוא לא יוכל לקנות בסין. הדבר חייב להיות זול יחסית, ובמקרה ואתה מתכנן לפגוש קבוצת אנשים, המתנות חייבות להיות בערך באותה רמה, ועליך לדאוג שאיש לא ישאר ללא מתנה. טעות כזו לא תישכח לך לעולם. ולא תיסלח. הסינים רגילים להזמין לארוחות חגיגיות או לטקסים מיוחדים אנשים שלא השתתפו

באופן ישיר בתהליך מו"מ עסקי, אך הינם חשובים בעיני עמיתך, כגון ראשי מדורים שונים של החברה או חברי ההנהלה המשניים, בקיצור - אנשים האמורים להיות לתועלת במגעים לעתיד לבוא. כדאי שתדע למפרע את מספר האנשים שהיו באירוע כדי שחס וחלילה תחסר מתנה למישהו! מתנה קבוצתית חייבת להימסר לידי היושב בראש השולחן. במקרה והוזמנת לארוחה בבית פרטי יהיה זה ראוי להביא אתך מזכרת כלשהי מארצך או צעצועים לילדים. הסינים, מתלהבים במיוחד מלוחות שנה "כיס" ותגים של קבוצות ספורט פופולאריות. הסיני לעולם לא יקבל מתנה מבלי שיביע פעם-פעמיים את התנגדותו. ואילו עליך לשכנעו כי המתנה היא "צנועה" "חסרת ערך" וכי אתה תיעלב מאד אם הוא לא יסכים לקבלה. (המסכים לקבל מתנה מיד וללא התנגדות עלול להיחשב לחמדן". - קרוב לודאי שגם אתה צפוי לקבל מתנה ואז מתחלפים התפקידים... אם המתנה

עטופה, אין זה נימוסי להסיר את העטיפה מיד בפני המארח אלא אם כן תתבקש לעשות זאת. עטוף את המתנה בנייר בצבעים עליזים - בעיקר אדום או זהב, ולעולם לא לבן או שחור שהם צבעי אבל ושכול. לעולם לא תיתן לחברך שעון כמתנה, כי זה עלול להיחשב כי רצונך הוא ש"שעתו האחרונה" תמרה לבוא! אסורים גם חפצים חדים ודוקרניים המתפרשים כדבר העלול לסכן ידידות. הפרחים (במספר זוגי בלבד) מותרים, במיוחד למחלימים ממחלה. סיגריות אינן נחשבות למתנה כלל. ואחרון-אחרון לא חביב: כובע בצבע ירוק, הלא הוא מסמל בעל אשר אשתו בגדה בו. ולבסוף עצה חשובה. תמיד תן וקבל מתנה בשתי ידיים. זאת כדי להדגיש את הכבוד שאתה רוכש לנותן המתנה. בהצלחה!

מאסיה באהבה

מאת: מאיר תורג'מן

כמעט בכל במחלקות באסוף הרופא מופיע שמה של אסיה קוגן, הנדבנית שאחראית לשדרוג בית החולים ולעוד תרומות רבות לנזקקים.

כשעובדי בית החולים אסוף הרופא מביטים על הנדבנית אסיה קוגן, הם רואים מלאך. המלאך שלהם, והמלאך השומר של בית החולים. קוגן, אזרחית ישראלית החיה בטוקיו, נולדה בסין בעיר חרבין, ואת שמה ניתן לראות כמעט בכל מחלקה בבית

החולים - משום שהיא ומשפחתה תרמו חלק גדול מהציוד.

רק לפני חודשים ספורים תרמה קוגן לבית החולים מכשיר MRI בעלות כשני מיליון דולר, ולפני כן היא סייעה להקים את המערך הקרדיולוגי הכולל שלוש מחלקות, תרמה לבנייה ואבזור 15 חדרי ניתוח, תרמה לבניית מחלקת אף אוזן וגרון, תרמה את מחלקת יולדות, ואת מחלקת הרנטגן וה-CD, את המחלקה הכירורגית ואת מערך המעבדות. "בלי גברת קוגן היינו עדיין בית חולים שתקוע במחלקות אשפוז בצריפים המנדטוריים", מספר ד"ר מרדכי ורון, שהיה מנהל בית החולים בין השנים 1980-1999, "ובלי יכולת לתת שירות רפואי מתקדם לחצי מיליון תושבי אזור השפלה". הכל התחיל לפני 18 שנה, כשאחד הרופאים הבכירים

באסוף הרופא ביקר בטוקיו והוזמן לארוחה בבית משפחת קוגן. הארוחה הובילה את אסיה לבקר בבית החולים, ומשנתקלה במצבו הרעוע של המוסד היא החליטה להפוך את שיקום בית החולים למפעל חיים. "חצי בית חולים זה אסיה קוגן", אומר ד"ר ורון בהכרת תודה. "זה מלאך שאלוהים שלח להציל את אסוף הרופא. בלעדיה אני לא רוצה לחשוב איפה היינו".

מלבד תרומותיה לבית החולים, מחלקת קוגן מאות מלגות לסטודנטים על שם בעלה המנוח מייקל, תומכת באתר בעשרות משפחות באמצעות איגוד יוצאי סין בישראל, והקימה בית תמחו שמחלק מידי יום מאתיים מנות מזון.

"ידיעות אחרונות"

28

דנקר והסינים יסקיעו בחברות ישראליות שיפעלו בעיר חרבין

מאת: מאיר אורבך

קרן אינפיניטי שבשליטת אי.די.בי חוברת לממשל הסיני לעידוד פעילות ישראלית במדינה. עד כה נבחרו שש חברות שיזכו לסיוע בהשלמת פיתוח, פעילות הנדסית ופיתוח עסקי.

שש החברות שהצטרפו למהלך צפויות להתחיל לפעול בחרבין בשנתיים הקרובות. החברות הן: EVR Motors, שפיתחה גנרטורים ייחודיים לטורבינות רוח Eternegy, מתחום הפאנלים הפוטו-וולטאיים BotanoCap, העוסקת בייצור חומרי הדברה בוסניים IIS, מתחום השתלים הדנטלים: SONARIUM MEDICAL, מפתחת מערכת דימוי חזה ו-ROTEC, שפיתחה טכנולוגיה לאיתור ומניעת הצטברות משקעי צנרת במתקנים לטיפול במים. בהמשך ייבחרו ארבע חברות נוספות, לפי מידת התאמתן לשוק הסיני.

"כלכליסט"

הקרן המיועדת לפעילות בחרבין מנהלת בסך הכל 30 מיליון דולר, והיא אחת מעשר קרנות להשקעה בערים במדינה. בשל כך מחזיקה אינפיניטי משרדים בבייג'ינג, שנזו, צ'נגדו, חרבין, הונג קונג, שנגחאי, סוז'ו, שה ג'יה-ג'ואנג, נינגבו וטיאנג'ין. מחוץ לסין יש לקרן משרדים בתל אביב ובניו יורק.

המיזם המשותף בחרבין יתמקד בהשלמת פיתוח מוצרים, פעילות הנדסית ופיתוח עסקי. הסינים יתנו לחברות הלוואות ללא ריבית או בריבית מינימלית תמורת אחוזים, וכן שירותים בחינם: משרדים ותשתיות ייצור, סיוע ברישום קניין רוחני, חשבונאות, שירותים משפטיים וכוח אדם. נציגי החברות יזכו להטבות רבות לצורך רילוקיישן בעיר.

אינפיניטי ישראל-סין, מייסודה של כלל תעשיות בבעלות אי.די.בי, תשקיע 10 מיליון דולר בשיתוף הממשל הסיני בעשר חברות ישראליות שיקיימו פעילות בעיר חרבין - העשירית בגודלה בסין עם כ-10 מיליון תושבים. אינפיניטי, המנהלת כ-700 מיליון דולר, חתמה עד כה על שישה הסכמים עם חברות ישראליות שיפעלו בעיר.

"המיזם הוא שלב ראשון בתכנית רחבה שמטרתה לעודד חברות וטכנולוגיות ישראליות לחדור לסין ולהקים בה פעילות ממשית", אומר אמיר גל אור, שותף מנהל בקרן אינפיניטי ישראל-סין. "בהמשך יבחרו חברות נוספות שיוזמנו להקים עם אינפיניטי פעילות בערים אחרות בסין".

א
י
ג
ו
ד
י
ו
א
א
י
ס
י
א

חלומה של אסיה

מאת: נורית נחמיה - דוברת המרכז הרפואי "אסף הרופא"

מועדון "חלומה של אסיה": ארוחה חמה מלב חם

שצוות החלוקה הגיע לביתו של קשיש חולני, פרצו המחלק ועובדת הרווחה המלווה אותו לבית, לאחר שהקשיש לא פתח את הדלת. הקשיש היה מחוסר הכרה, והשניים הזעיקו ניידת טיפול שהבהילה את הקשיש למיון באסף הרופא, שם הצילו את חייו. ביום ב' ה-21.06.99, נפתח רשמית המועדון ע"י הגברת אסיה קוגן. עשרות קשישים נרגשים גדשו את המועדון בשכונה, והודו לגב' קוגן בחום: "הצלת אותנו", "את לא יודעת כמה שמקום כזה היה חסר" ו"לא נשכח מה עשית עבורנו", הם רק חלק מהמילים החמות שהשמיעו באוזני הגב' קוגן, שהייתה נרגשת לא פחות מהם.

המקום שאותר: שכונת בר גיורא ברמלה (שהיא שכונה של אנשים קשי יום). המבנה המשופץ משמש כמועדון במשך שעות היום, ובצהריים, מוגשות בו כ-100 ארוחות צהריים חמות. מספר דומה של ארוחות מחולק לבתי קשישים, נכים ונזקקים, שאינם יכולים להגיע למועדון. את האוכל מכינים במטבח של המרכז הרפואי "אסף הרופא". הקריטריון לזכאות לארוחה נקבע ע"י עובדות סוציאליות של לשכת הרווחה בעיריית רמלה. במועדון עצמו הוכן גם מטבח, בהשקעה של 250 אלף שקל, בו מארגנים את האוכל לחלוקה ושוטפים את הכלים. מעניין לציין כי לפני כשבועיים, בעת

אשת עסקים מיסן, הגברת אסיה קוגן תרמה לתושבי רמלה מקום יוצא דופן: מועדון לפעילות חברתית, המגיש, תמורת 2 ₪, ארוחה חמה לקשישים ולנזקקים. המטרה היא כפולה: אנשים קשי יום יזכו לארוחה חמה שידם אינה משגת לרכוש, והבודדים שבהם יוכלו להגיע למקום מפגש חדש ומרווח, שפיג את בדידותם, ולו לשעות ספורות. הגברת קוגן, מהתורמות הנכבדות של המרכז הרפואי "אסף הרופא", העבירה בקשה יוצאת דופן להנהלת המרכז: "אני מבקשת לתרום מקום מפגש וארוחה חמה למי שזקוק לכך, זה היה חלום חיי, מסרה.

חיים הרצוג - ביקור בסין

מספרו של נשיאה השישי של מדינת ישראל - "דרך חיים"

ב-23 בדצמבר יצאתי לביקור הממלכתי הראשון של נשיא ישראל בסין. במטוס, בדרך לשם, הדלקנו נר רביעי של חנוכה. בנמל התעופה הבינלאומי של בייג'ינג קיבלו את פנינו שר הרכבות האן ז'ובין ורעייתו גאו שיוקין. כשנסענו העירה, לאורך שלושים קילומטרים, ראיתי שאחת לכמה מאות מטרים ניצב בצד הדרך חייל או שוטר, וגבו אליו. נקל היה להבחין בתפקיד המרכזי השמור לאופניים בתחבורה הסינית. המלווה שלי סיפר לי כי בסין מצויים 200 מיליון זוגות אופניים. הוקצו שתי דירות עצומות, נפרדות, בתשלובת האורחים בביג'ינג. בתוכן מצאנו רהיטים סיניים מעוטרים להפליא ועל כל דלת היו גילופי עץ מורכבים. לאחר ארוחת-צהריים של ירקות ואורז, ליווה אותי השר האן לטקס הרשמי של קבלת-הפנים. בדרך סיפר לי כי הוא חולש על מסילות-ברזל שאורכן הכולל מגיע ל-57,000 קילומטרים. בתגובה סיפרתי לו מעשה שהיה במנחם סבידור, מי שכיהן כיושב-ראש הכנסת העשירית, ושימש לפני כן כמנכ"ל רכבת ישראל. בביקורו בארצות-הברית נשאל על אורך המסילות שלנו, ומכיוון שהתבייש לומר את האמת הודיע בביטחון כי שכח מה האורך המדויק אבל הרחוב הזה לרוחבן של המסילות האמריקניות. אמרתי למלווה שלי שגם לי נוח בתשובה הזאת. בכיכר טיינמן הוצג בהבלטה דיוקן ענק של מאו, מוקף בדגלי סין וישראל. היה זה מראה שמעולם לא העליתי בדמיוני. הצטרפתי לנשיא יאנג זאנגקין, איש בן שמונים ושש שעודנו אומר כבוד, על הבימה המוגבהת. אז פצחה התזמורת ב"התקווה", וגם זה היה מן הדברים שלא עלו לנגד עיני אפילו בחלומות הפרועים ביותר. פגישתנו הראשונה נערכה באולם הגדול של העם. הנשיא יאנג דיבר על ההערכה שהוא הוגה להישגיה של ישראל. הוא איחל לנו הצלחה במאמצינו לקדם את תהליך השלום. בתשובתי הזכרתי כי הסינים והיהודים הם שני העמים העתיקים היחידים שלא שינו לאורך אלפי שנים את שפתם, ולא את ההווי, האמונות, הדת או המולדת שלהם. דבקת זו יצרה קשר ברור בין שני העמים שלנו. דיברתי על ההיסטוריה של הקהילה היהודית בסין, שראשיתה במהגרים מעיראק ומאיראן בימי הביניים, וכן על יהודי קאיפנג, טיינטיפין, שנגחאי וחרבין, התברר כי הסינים אינם רואים שום

הבדל שבעולם בין ישראל והעם היהודי. דנתי באריכות בסכנות של הפונדמנטליזם האסלאמי. הנשיא הודה שגם בני ארצו החלו לחוש בהשפעות שלו בקרב המוסלמים המתגוררים בסין. המזכיר הכללי של המפלגה הקומוניסטית ז'יאנג ז'מן בא לראותני. הוא היה עכשיו האיש החזק ביותר בסין ועמד בעיצומה של העברת הסמכויות מידי של צנג שיאו פינג לידי. כמה חודשיים לאחר מכן, כתום כהונתו של יאנג, היה ז'מן עתיד להתמנות לנשיא. עכשיו הפליג בתשכחות לישראל, ואמר כי הוא מעריץ את המוח היהודי, את הצלחתנו בסחר הבינלאומי, את הישגינו הטכנולוגיים. הוא לא הותיר מקום לספק שסין מצפה לפעול בשיתוף איתנו בתחומים רבים וחרז והדגיש שיש פוטנציאל אדיר לשיתוף - פעולה ולצמיחה. השיחה הייתה מעודדת ומתסכלת כאחת. כמו רוב הבחירים הסינים שפגשתי, גם בני - שיחי אלה היו כנים בשאיפתם לפיוס מלא עם ישראל. אבל הם רצו שהכול יהיה על-פי התנאים המוגדרים שלהם. הם לא הודו בשום עוול ובשום טעות במדיניות שלהם. ובכל זאת ראיתי לנגד עיני פריצת דרך אמיתית, כזאת שלא יכלה שלא לחזק את כלכלתה של ישראל ובעצם גם את מעמדה בעולם. בשיחה התלווה אלי סגן ראש העירייה, שמילא את מקומו של ראש העירייה הואנג ג'ו. במהלך ביקורנו ושיחותינו, הוא גולל באוזני את כל קורותינו, ובעצם את קורותיהם של כל האינטלקטואלים, בעת מהפכת התרבות של מאו. הוא תיאר את התקופה ההיא כשיגעון גמור וכתוהו- ובוהו מוחלט, שהסיגו את סין שנים רבות לאחור. הוא עצמו היה פרופסור ששולח מביתו למוסד ל"חינוך-מחדש". לאמיתו של דבר היה זה מחנה ריכוז שבו נאלצו 300 תי 400 אנשי אקדמיה לעבוד בשדות יחד עם האיכרים המקומיים. אלה האחרונים חיו בתנאים הנחשלים והפרימיטיביים ביותר. הוא נותק ממשפחתו ולא היה זכאי לשום ביקורים או חילופי מכתבים. "החינוך" היחיד שניתן להם היה שינון חובה של הספר האדום הקטן, מפרי-עטו של מאו. הואנג החליט שיצטיין אפילו בתנאים האלה. הוא עמד בהחלטה, ולכן שוחרר מהמוסד כתום שמונה עשר חודשיים בלבד. הוא סיפר לי כי עכשיו התגורר עם משפחתו, ועם משפחה נוספת, בדירה בת ארבעה חדרים. שכר הדירה החודשי היה

שקול ל-10 דולר, חמישית ממשכורתו. שנגחאי היא תערובת של היסטוריה סינית עתיקה ושל גורדי שחקים חדישים, עשויים פלדה וזכוכית. זו מטרופולין מודרנית, שיש בה 13 מיליון תושבים, המתחרה בערים הגדולות האחרות של עולמנו. הואנג סיפר לי על תוכניות להפוך את שנגחאי למרכז התעשייתי העיקרי של סין, שיגבר אפילו על הונג-קונג. הוא מצביע על שאול אייזנברג כאיילי העסקים הגדולים של ישראל, שהיה עמי במסע הזה. החברות של אייזנברג היו מעורבות בעשרים מפעלים בשנגחאי וב-250 מפעלים ופרויקטים בשאר חלקי סין. הואנג דיבר גם על ההיסטוריה של הקהילה היהודית בעיר, והזכיר ששנגחאי שימשה כבית לאלפי יהודים שנמלטו מפני הנאצים בתקופת מלחמת העולם השנייה (ובהם דודי ראובן גולדברג). באחד הערבים יצאנו כל בני החבורה הישראלית, יחד עם מלווינו הסינים, למועדון לילה במועדון השלום, שהיה במקור בניין ששון בטיילת בונד המפורסמת, כדי לחוג את יום הולדתו של מנכ"ל בית הנשיא ניסן לימור. המלון הזכיר בכל דרך אפשרית את שנות העשרים של המאה הזאת. תזמורת מורכבת מנגנים סינים ואירופים ניגנה ג'ז ללא הפוגה במשך כל הערב. רקדנו לא רק עם חברי המשלחת שלנו, אלא גם עם כל המתורגמנים והמאבטחים הסינים, גברים כנשים, שהיו איתנו. למחרת סיפר לי סגן ראש העירייה כי החגיגה הקטנה שלנו בלילה הקודם הייתה לשיחת העיר. המקומיים התרשמו ביותר מכך שבחברה הישראלית יכול ראש המדינה להתיר לעצמו ללכת למועדון לילה ולרקוד בו עם עובדי הצוות שלו ועם המלווים ואנשי הביטחון הסינים. ביקרנו בבית הכנסת הספרדי ובבית הכנסת האשכנזי. בית הכנסת הספרדי, "אוהל רחל", נוסד ב-1900 ביוזמתה של משפחת כדורי. עכשיו הוא משמש כאולם מפגשים ציבוריים. לכבודי הוסר הכיסוי מעל ארון הקודש ונחשפה הכתובת המסורתית בעברית "דע לפני מי אתה עומד". בית הכנסת האשכנזי, "אוהל משה" שימש בעבר גם כמעוז של תנועת בית"ר בשנגחאי. בתקופת הכיבוש היפאני של העיר שכן בקרבתו הגטו היהודי. מטוס של חברת התעופה הלאומית הסינית הביאני לשיאן, בירת הפרובינציה שאנשי שם הובאנו למרכז בקרת הלוויינים שיאן,

שעיקר עיסוקו בבקרה ובמעקב. תכלית הביקור הזה, אמרו לנו המארחים, הייתה לעודד את שיתוף הפעולה הגובר עם ישראל בכל הקשור ללויני חלל. הסינים שיגרו עד אז שלושים וארבעה ללוינים לחלל. הבטחנו לשגר אליהם משלחת של מומחים בתחום זה. עמדתי על רישומו האמיתי של הביקור הזה רק לאחר שובי לישראל. מי חלם על דגלי ישראל המפארים את כיכר טינמן, צמודים לדיוקן הענק של מאו צה טונג? הארץ העצומה הזאת עומדת להיעשות

בעתיד הלא רחוק מדי לאחת המעצמות הכלכליות הגדולות בעולם, אם לא לגדולה ביותר. כשביקרתי בה כבר עמד עודף המאזן המסחרי שלה עם ארצות הברית על 50 מיליארד דולר. לאוכלוסייה בת 1.2 מיליארד הנפשות היו בעיות אדירות אבל גם פוטנציאל כביר. סין דבקה במדיניות של חתירה לכלכלה מערבית בנוסח קפיטליסטי, תוך שמירה על המגבלות הפוליטיות של חברה קומוניסטית. אין ספק שזה הישג כל יאמן, שהמעצמות המערביות אינן מברכות

עליו ובכל זאת דומה שיש בו כדי לפתור את בעיותיה של סין. רבים מהמנהיגים הסינים סבורים כי בדמוקרטיה, כמו זו הנהוגה עכשיו בברית המועצות לשעבר, המצב בסין יגלוש לתוהו-ובוהו מופקר. אין ספק שהסינים מיטיבים לתפקד מן הרוסים. וסין תהיה לדמוקרטיה. אני מאמין באמת ובתמים שהדבר הוא בלתי נמנע. אולי התהליך ההדרגתי יהיה טוב לעם הסיני מן ההלם הפתאומי של הדמוקרטיה הרוסית. לא לי לפסוק בעניין זה.

הירוהיטו ולידת יפן בת זמננו

הרב רט ביכס

אם ניקח בחשבון את הרגישות של החומר אשר נחקר על ידי ההיסטוריון הרברט ביכס והמסכנות הנובעות ממחקר זה. יפאן קיבלה את ספרו החדש, "הירוהיטו ולידתה של יפן החדשה" - ביוגרפיה של הקיסר הירוהיטו - ברגיעה יחסית...

קיבלתי טלפונים ומכתבים רבים מקוראי, ביניהם גם כאלה שסברו כי גנרל מקארתור שגה בכך שהגן על הקיסר ומנע את העמדתו לדין על פשעי מלחמה.

הספר אשר יצא לאור בקיץ 2010 הרעיש את המערב בכך שהמחבר, בניגוד לדעה הכללית, סבר כי הירוהיטו לא היה בובה חסרת אומים בידי מחרחרי המלחמה בקרב הקצינים, אלא מתחילת המלחמה ועד סופה השתתף באופן פעיל בכל שלב ושלב שלה. ביפן עצמה התייחסו לספר בצורה רפה יותר. ביקורת עליו הופיעה בעיתון היפני בעל השפעה, "אסאחי שימבון" רק כמה חודשים אחרי הופעתו בחנויות הספרים, והייתה, לפי דעתו של ביכס, "די חיובית". בית הוצאה יפני יוקרתי, "קודאשיה", הביע את רצונו להוציא את הספר לאור בגרסה יפנית.

כל זאת מוכיח כי הקורא היפני הינו פתוח יותר מבעבר לנהל באופן אובייקטיבי דיאלוג היסטורי על תפקידו ותפקודו של הקיסר בעת מלחמת העולם השנייה. ניזכר למשל, בספר "אונס ננקין". מעט הוצאות לאור יפניות היו מוכנים לנגוע בספר זה. הטון הישיר והבוטה שלו לא היה מקובל אפילו על אלה אשר הסכימו עם מסכנות המחבר. אין זאת אומרת שלביכס חסרו טענות חזקות. הוא משוכנע למשל, כי "הסיד", היפני-אמריקאי של תקידו של הקיסר "לחץ על הברקס" של הדמוקרטיזציה היפנית. לביכס עצמו יש הסבר אחר, מדוע גרסתו מקובלת על הקהל היפני מהגרסאות

הקודמות - "אני סבור כי הסיבה לכך שהיפנים מוכנים לקבל את גרסתי טמונה בכך, שתשעים אחוז של המקורות עליהם ביססתי את התיאוריה שלי הם מקורות יפניים".

הרב רט ביכס הינו פרופסור להיסטוריה של אוניברסיטת טוקיו ביטוטובאשי ושואב את המידע שלו מתוך מכתבים ויומנים של אנשי חצר הקיסר ופקידי ממשלה אשר פעלו כבר אחרי מותו של הקיסר הירוהיטו ב-1989.

ואמנם דמותו של הירוהיטו מהווה "אגוז קשה" לחוקרי: סוכנות המשק הקיסרי האחראית על הארכיונים של הקיסר איננה להוטה לאפשר לאנשי מדע גישה לחומרים הסודיים, מתוך חשש כי רבים מהמדענים יוכלו להגיע לחומר ש"טובה השתיקה" עליו. יש סברה שמגיל 11 ניהל הירוהיטו יומן אישי המסוגל לשפוך אור חדש על פרשיות רבות וספק רב אם משהו אי פעם יקבל גישה אליו. במובנים רבים מרחיב ומעמיק ספרו של ביכס את המונוגרפיה "לעקל את התבוסה", מאת ג'ון דואר, חתן פרס פוליצר. במסמך

היסטורי זה מתוארים בפרטי פרטים, הצעדים שנעשו ע"י מקארתור ומטהו. כדי להגן על הירוהיטו מניסיון כלשהו להעמיד אותו לדין על פשעי מלחמה וליצור את הגרסה השקרתית של היותו בובה חסרת אונים בידי המיליטאריסטים, כפי שמתארים אותו הסופרים שלאחר המלחמה. סופרים אשר ניסו להכחיש גרסה זו, כמו למשל, דויד ברגמיני, בספרו "קונספיראציה של הקיסר היפני", היו מתעלמים מהם בגין היותם "משונים", כפי שהם כונו ע"י יריביהם.

נשאלת השאלה: האם היה הקיסר הירוהיטו בובה או דיקטטור? לפי דעתו של ביכס, "לאדם אירופאי, ואף לאסיתי פה ושם, קשה להבין צורות שונות של מנהיגות. הירוהיטו לא היה בובה, כפי שהוא מתואר לאחר המלחמה, מאידך הוא גם לא היה דיקטטור. לאורך כל תולדות יפן היו תקופות כאשר שלטון וסמכותיות התרכזו באישיותו של אדם כריזמטי אחד. כזה היה הקיסר מיג'י, כזה היה הירוהיטו."

(From English - EP)

ההנהלת איגוד יוצאי סין בישראל

מתכבדת להזמין למפגש חנוכה המסורתי של יוצאי סין, שבמרכזו טקס חלוקת מלגות לסטודנטים.

האירוע יתקיים ביום שלישי, א' בטבת תשע"ב,

27 בדצמבר 2011, במרכז ענב לתרבות,

רח' אבן גבירול 71, על גג "גן העיר" תל-אביב

הדלתות תפתחנה בשעה 17:00 למפגש חברים וכיבוד קל.

דלתות האולם תנעלנה בשעה 18:00 לפתיחת הטקס.

פתיחה חגיגית של בית הכנסת ומרכז התרבות לזכר הקהילות היהודיות בסין

תל-אביב, 6 בספטמבר 1961

מנהיג היהדות של המזרח הרחוק ד"ר א.י. קאופמן בדברי ברכה

נציגו של נשיא מדינת ישראל, מר יוסף כרמל,
נושא דברים בשם הנשיא יצחק בן-צבי

יו"ר הוועדה האחראית על הבנייה מ.א. זאיגרייב מגיש
מפתח לכניסה לבית הכנסת, לממלא מקום ראש עיריית
תל-אביב - יפו מר א. בויר

תה, אורז וביית כנסת

מאת: נועם דביר

רבים מהפליטים היהודיים היגרו לארצות הברית ולישראל.

הצעות מבטיחות

בדומה לשכונות היסטוריות אחרות בשנגחאי, הגטו נמצא כיום תחת איום מתמיד של הריסה בשל פעילות נדל"ן נמרצת. הקרבה שלו למרכז העיר גורמת למחירי הקרקע שלו לנסוק בצורה מהירה במיוחד. באוקטובר האחרון נסע פרופ' מרגלית עם קבוצה של סטודנטים מבית הספר לאדריכלות לביקור בשנגחאי כדי לקדם פרויקט שימור של הגטו בשיתוף אוניברסיטת טונג'י והעירייה.

לפרויקט חברו גם אנשי "מסע אל המורשת" של מרכז זלמן שזר (במימון קרן אביחי) שעוסקים בתיעוד של קהילות יהודיות. הסטודנטים אספו חומרים ונפגשו עם תושבים, חוקרים ואנשי אקדמיה. במסגרת הכנס שהתקיים השבוע הם הציגו את מסקנותיהם בפני חברי המשלחת הסינים. בהמשך הם יגבשו הצעות קונקרטיביות לתכנון, כמה מהן - כמו למשל חיבור של רחובות הגטו אל גדת הנהר החוצה את שנגחאי- נראות מבטיחות.

מהנוכחות היהודית בגטו נותר כיום מעט מאוד. למעט כמה מבנים של הקהילה שהתנהלו שם. נוסף על כך, מצבה של השכונה בכי מר והריסתה עשויה להעניק לתושביה הזדמנות לחיים בבניינים חדשים. משום כך השאלה על שימור המקום מקבלת תפנית נוספת- מה אפשר, אם בכלל, לשמר מרקמת חיים שהתנהלה במקום במשך כ-15 שנה בלבד?

"הגטו מסמל את הקשר בין החברה הסינית לבין החברה היהודית".

תל אביב ננעל אמש כנס ישראל-סיני בן שלושה ימים שעסק במחקר ובשימור של הגטו.

ד"ר וואנג היה חלק ממשלחת רמת דרג מסין שכללה גם את פרופ' שיאה ננקאי מאוניברסיטת טונג'י ושישה פקידי עירייה בראשות צ'ן הי, סגנית מתכנתת רובע הונגקיו. המשלחת הגיעה לארץ בהזמנתו של פרופ' משה מרגלית, מרצה בבית הספר ומחזיק קתדרת המורשת המודרנית של אונסק"ו, פרופ' מרגלית ביקר בשנגחאי לפני כשנה ונחשף לסיפורו של הגטו היהודי. הוא יצר קשר עם גופי האקדמיה והממשל וביקש לפתח עימם פרויקט משותף שיוביל לשימורו.

הנוכחות היהודית בשנגחאי החלה להתגבש בשלהי המאה ה-19, זמן קצר לאחר ניצחון בריטניה במלחמת האופיום הראשונה. תחילה הגיעו לעיר כ-500 יהודים יוצאי עיראק, בהם בני משפחת כדורי, ששון וחרדון שעסקו במסחר ובנדל"ן והתעשרו מאוד. ההגירה היהודית המשמעותית לעיר התרחשה בסוף שנות ה-30 של המאה ה-20. בשל הסכמים בינלאומיים בין מעצמות העולם לבין סין התאפשרה ההגירה אל העיר ללא דרכון או אשרה ומשום כך הצליחו להימלט אליה כ-20 אלף יהודים אירופאים במרוצת מלחמת העולם השנייה.

הפליטים היהודים שוכנו ברובע הונגקיו העני, בדוחק ובצפיפות רבה אך למרות התנאים הקשים, הצליחו לפתח חיי קהילה עשירים, שכללו בתי כנסת, בית חולים, תנועת נוער ומוסדות אחרים. גם לאחר ששנגחאי נכבשה על ידי יפאן ב-1937, הורשו היהודים להמשיך ולהתגורר בה. אחרי תום מלחמת העולם השנייה ועליית הקומוניזם התרוקן הגטו כמעט לחלוטין.

ד"ר וואנג ג'ון, חוקר במכון לתכנון ועיצוב עירוני באוניברסיטת טונג'י בשנגחאי, עומד בכיכר המרכזית במתחם התחנה בתל אביב וסוקר את הבניינים מסביבו. המתחם נפתח לפעילות לפני כשנה אחרי תקופה ארוכה של שיפוץ ושימור. היום הוא כולל בתי קפה, מסעדות, חנויות אופנה וכמה קרונות אותנטיים מהתקופה שבה המקום שימש כתחנת רכבת עותומאנית. לצד ההצלחה שלו בקרב הקהל הרחב, המתחם נתון לביקורת רבה בשל האופי המלוטש והסכריני שלו, מעין דיסנילנד של שימור.

ד"ר וואנג מצטרף דווקא למשבחים. שנגחאי, כך הוא מספר, מלאה במתחמי שימור מתקתקים מסוג זה. באופן אישי הוא היה מוסיף למקום עוד כמה בניינים גבוהים, "אולי אפילו באמצע הכיכר". כשאני שואל לדעתו על מגדל נווה צדק המזדקר בסמוך ועל השתלבותו במרקם ההיסטורי, הוא עונה בפשטות: "כמו שאדם לובש חולצה, ג'ינס, כובע ונעליים, גם העיר צריכה ללבוש סוגים שונים ומגוונים של בניינים".

בשם גלגלי הצמיחה הכלכלית נהרסו בשנים האחרונות בסין אלפי שכונות היסטוריות ופינו את מקומן לבניינים חדשים. התופעה הזאת בלטה במיוחד לקראת אירועים בינלאומיים כמו האולימפיאדה בבייג'ין או האקספו בשנגחאי, אז פונו עשרות אלפי תושבים מבתיהם לטובת מתקני ספורט, גורדי שחקים, אוטוסטראדות ומרכזי קניות. אולם לצד ההרס הנרחב אפשר לזהות גם ניצנים ראשונים של תודעת שימור בסין. בשנגחאי מקודמות כיום שורה של תוכניות לשימור של מרקמים היסטוריים, אחד מהם הוא של הגטו היהודי הממוקם ברובע הונגקיו.

בית הספר לאדריכלות של אוניברסיטת

לממש את הפוטנציאל

מאת: עמוס נדאי - שגריר ישראל בסין

וליהדות, באופן כללי ובייחוד להישגיה הטכנולוגיים. מיתוגה של ישראל בסין כמדינה חדשנית הוא מהחזקים בעולם ולכן כל פעילות כלכלית בתחומי הטכנולוגיה השונים תתבסס כאן על יחס חיובי. הכלכלות של סין וישראל אינן מתחרות, אלא משלימות

עוצמתו של המשק הסיני הובלטה על רקע המשבר הכלכלי הגלובלי. בעוד כלכלות המדינות החזקות האחרות מתכווצות, המשק הסיני ימשיך לצמוח לערכים של 8%-10%.

יאמר שבסין הערכה עמוקה לישראל

מעמדה של סין כמעצמה כלכלית התבסס בשנים האחרונות אחרי כ-30 שנות צמיחה כלכלית בשיעור שנתי ממוצע של 10%, צמיחה שהביאה את המשק הסיני למקום השני בעולם עם יתרות מט"ח של 3 טריליון דולר בקירוב.

אחת את רעותה.

המשק הסיני עובר בשנים האחרונות מהפך שהממשל מנסה להאיץ בגלל השפעת המשבר הכלכלי הגלובלי. מטרתו לבצע רפורמה בתעשיות הסיניות שתהפוך אותם לתעשיות מבוססות על טכנולוגיות מתקדמות שהיינה תוצר של מו"פ עצמאי או משותף עם גורמי חוץ. לא עוד משק שמתבסס על היקפי ייצור גדולים בעלויות נמוכות, אלא משק יוצר שיוכל להתחרות בתעשיות המתקדמות ביותר ברחבי העולם. במקביל מתכנן הממשל הסיני להעביר 300,000,000 (כן, שלוש מאות מיליון) איש מהכפר אל העיר.

ישראל נתפסת באופן מידי כחלק מהפתרונות לאתגרים האדירים שנגזרים ממטרות העל הללו.

על הבסיס הזה פועלת השגרירות בבייג'ינג והקונסוליות במרחב הסיני (שנגחאי, גואנז'ו והונג קונג) במטרה לייצר את החיבורים

ברמת הממשל וברמת התעשיות, על מנת לאפשר מיצוי פוטנציאל אדיר שקיים בשיתוף הפעולה בין התעשיות המתקדמות בארץ לתעשיות הגדולות בסין. בגלל האופי ההירארכי של החברה הסינית ושל המשק שלה, לנציגויות בסין חלק חשוב בפעילות הכלכלית מול בכירי השלטון המרכזי ובפרובינציות ומול ראשי החברות הגדולות, כולל ביצירת הקשרים הראשוניים, בסיוע בהליכים המסובכים של החדירה לשוק הסיני וגם בפתרון בעיות בדרך.

השגרירות והקונסוליות עובדות על גיבוש הסכמים לשדרוג שיתוף הפעולה בין המדינות ובין ישראל לפרובינציות בסין (להזכיר שבסין פרובינציות רבות שלהן אוכלוסייה ותל"ג כשל מדינה אירופאית) נציגי השגרירות, השגריר ואנשי הצוות, בנסיעותיהם בפרובינציות ובפעולתם בבירה משתפים את נציגי התעשיות הרלוונטיות ויוצרים עבורם הכרויות ובסיס

להמשך השת"פ הסיני-ישראלי. לישראל תוכנית פעולה נרחבת בסין במסגרת מש"ב (הזרוע לשת"פ בינ"ל של משרד החוץ).

פעילות מש"ב אף היא מכוונת ליצירת הזדמנויות עסקיות וקידום הייצוא. רפת ההדגמה הישראלית בבייג'ינג הצליחה להטמיע שיטות שבגינן עלתה התפוקה הממוצעת ברפת ב-250%, שיטות התפעול והטכנולוגיות הנלוות נמכרות בצורה מסחרית לרפתות רבות אחרות המוקמות בסין ע"פ המודל הישראלי.

השגרירות והקונסוליות פועלות על פי תוכנית העבודה שמדגישה את הפעילות המדינית שאמורה, בין היתר, לשמר ולשפר את התשתית הנוחה לפעילות הכלכלית ובמגביל מתמקדת בפעילות כלכלית ענפה בבירה ובפרובינציות.

תמונות מהעבר בסין

בחרבין. משמאל לימין: סניה וינר, בלה צ'רנומורסקיה (וינר) וג'ו (אוסיה) וייר

בית קיט ליד שנחאי. בשורה השניה (משמאל לימין): סניה וינר ומרק וינר. צומדים (משמאל לימין): השני- יוסף (ג'ו) תקוע (טוקצ'נסקי), הרביעי - מרק טוקצ'נסקי, חמישי- ג'ו וינר

אברם וינר. הוא היה בעלים משותפים של "בנק אגוד" הסניפים ג בחרבין, טיאנג'ין, שנחאי ומוקדן

50 שנה להקמת בית הכנסת לזכר קהילות יהודיות בסין

2011 - 1961

מבנה בית הכנסת

הכניסה המרכזית

פנים אולם התפילה

לוחות זיכרון לזכר יוצאי סין

דוכן

מרכז תרבות בקומה ראשונה

נסיעתה הסנטימנטלית של פלורי כהן לשנחאי ב-2010

ליד הבית ברחוב שנסי לי (לשעבר סיימור רוד) שם התגוררה בעבר משפחת כהן בשנחאי

פלורי כהן ואחותה אסתר בטיילת- בנד ליד הבנק של סין

בכניסה לבית הכנסת "אוהל רחל"